LOKALNA RAZVOJNA STRATEGIJA U RIBARSTVU LOKALNE AKCIJSKE GRUPE U RIBARSTVU I AKVAKULTURI „ČETIRI RIJEKE“ ZA RAZDOBLJE 2021.-2027.

Izrada ove Lokalne razvojne strategije u ribarstvu sufinancirana je sredstvima Europske unije iz Europskog fonda za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu

Verzija 1.1.

KRATICE

CLLD	eng. *Community Led Local Development* - Lokalni razvoj vođen lokalnom zajednicom
DZS	Državni zavod za statistiku
EFPRA	Europski fond za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu
EU	Europska unija
ESIF	Europski strukturni i investicijski fondovi
FLAG	Lokalna akcijska grupa u ribarstvu
4R	FLAG „Četiri rijeke“
HGK	Hrvatska gospodarska komora
HOK	Hrvatska obrtnička komora
IT	Informacijske tehnologije
IKT	Informacijsko-komunikacijske tehnologije
JLS	Jedinica lokalne samouprave
LEADER	Program Europske unije za razvoj ruralnih područja fran. *Liaison Entre Actions de Dévelopment de l'Economie Rurale*
LRSR	Lokalna razvojna strategija u ribarstvu
MRRFEU	Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije
MSP	Mikro, mala i srednja poduzeća
OCD	Organizacije civilnog društva
PMF	Prirodoslovno-matematički fakultet Sveučilišta u Zagrebu
PRA	Program za ribarstvo i akvakulturu RH za programsko razdoblje 2021.-2027.
PP	Park prirode
NP	Nacionalni park
RH	Republika Hrvatska
SRD	Sportsko ribolovno društvo
TZ	Turistička zajednica
ZRP	Zajednička ribarstvena politika EU

Sadržaj

UVOD 5
1. Opis područja koje obuhvaća Lokalna razvojna strategija u ribarstvu (LRSR) 6
1.1. Osnovni podaci o području 6
1.2. Osnovne zemljopisne značajke 8
1.3. Kulturna, povijesna i prirodna baština 10
1.3.1. Kulturno-povijesna baština 10
1.3.2. Prirodna baština 12
1.4. Stanje komunalne infrastrukture na području 15
1.5. Stanje društvene infrastrukture 16
1.6. Gospodarske značajke 18
1.7. Demografske i socijalne značajke 25
2. Partnerstvo i uključenost lokalnih dionika 26
2.1. Opis partnerstva 26
2.2. Opis tijeka izrade LRSR i uključenost lokalnih dionika u izradu LRSR 27
3. Analiza razvojnih potreba područja, uključujući SWOT analizu 29
3.1. Rezultati SWOT analize 29
3.2. Prikaz potreba područja FLAG-a 4R 322
4. Ciljevi, integrirani i inovativni karakter LRSR 36
4.1. Ciljevi i prioriteti LRSR 36
4.2. Prioritetne mjere za provedbu LRSR 38
4.2. Zajedničke značajke za sve mjere u okviru provedbe LRSR 48
4.3. Usklađenost s nadređenim strateškim dokumentima 49
4.4. Inovativni karakter LRSR i usklađenost s horizontalnim prioritetima PRA 2021.-2027. . 49
5. Upravljanje, praćenje i vrednovanje provedbe LRSR 50
5.1. Opis sposobnosti za provedbu LRSR 50
5.2. Opis postupaka pripreme natječaja i odabira projekta na FLAG razini 52
5.3. Opis praćenja i vrednovanja provedbe LRSR 53
6. Akcijski plan provedbe LRSR 56
7. Financijski plan provedbe LRSR 57
8. PRILOZI 59

Popis slika

Slika 1: Karta područja FLAG-a 4R 7
Slika 2. Karta položaja FLAG-a 4R u Hrvatskoj 7
Slika 3: Vodotoci na području FLAG-a 4R 9
Slika 4: Područja NATURA 2000 ny području FLAG-a 4R 13
Slika 5: Gustoća naseljenosti (st./km^2) u jedinicama lokalne samouprave FLAG-a 4R od 2011. do 2021. godine 25
Slika 6: Indeks promjene broja stanovnika u jedinicama lokalne samouprave FLAG-a 4R od 2011. do 2021. godine 25

Popis tablica

Tablica 1: Osnovni podaci o FLAG-u 4R 6
Tablica 2: Zaštićena kulturno-povijesna baština na području FLAG-a 4R 12
Tablica 3: Zaštićeni prirodni lokaliteti na području FLAG-a 4R 14
Tablica 4: Stanje komunalne infrastrukture 16
Tablica 5: Stanje društvene infrastrukture na području FLAG-a 4R* 18
Tablica 6: Osnovni razvojni pokazatelji područja FLAG-a 4R 18
Tablica 7: Broj osoba zaposlenih u pravnim osobama na području FLAG-a 4R 20
Tablica 8: Broj poduzetnika u 2020., 2021. i 2022. na području FLAG-a 4R 20
Tablica 9: Broj obrtnika u 2020., 2021. i 2022. na području FLAG-a 4R 20
Tablica 10: Najvažnija ribogojilišta, broj, vrsta uzgoja, površina i proizvodnja na području FLAG-a 4R 21
Tablica 11: Ovlaštenici ribolovnog prava ma području FLAG-a 4R 22
Tablica 12: Podaci o prirodnom kretanju stanovništva na području FLAG-a 4R od 2018. do 2022. godine 26
Tablica 13: Članovi FLAG-a 4R (Skupština FLAG-a 4R) 27
Tablica 14: Događaji i sudionici tijekom izrade LRSR 28
Tablica 15: Razvojne potrebe područja FLAG-a 4R 32
Tablica 16: Opći i specifični ciljevi FLAG-a 4R 36
Tablica 17: Pokazatelji rezultata ciljeva LRSR 37
Tablica 18: Prioritetne mjere LRSR u korelaciji sa ciljevima i razvojnim potrebama 38
Tablica 19: Financijski kapacitet FLAG-a 4R za provedbu LRSR 51
Tablica 20: Akcijski plan provedbe LRSR 56
Tablica 21: Planiran broj projekata u programskom razdoblju 56
Tablica 22: Financijski plan provedbe LRSR 57
Tablica 23: Financijski plan provedbe LRSR po godinama 58
Tablica 24: Planirani prihodi i rashodi za razdoblje 2023.- 2029. 58

UVOD

Lokalna razvojna strategija u ribarstvu (LRSR) je temeljni dokument Lokalne akcijske grupe u ribarstvu (FLAG) „Četiri rijeke“ (dalje: FLAG, FLAG 4R) za provedbu Programa za ribarstvo i akvakulturu Republike Hrvatske za programsko razdoblje 2021.-2027. u okviru Zajedničke ribarstvene politike (ZRP) EU. LRSR sadrži odrednice za realizaciju mjera i projekata (operacija) koji odgovaraju specifičnim razvojnim potrebama razvoja plavog gospodarstva i razvoja ukupnog ribarstvenog područja te koji, na najbolji način, doprinose integralnom i održivom razvoju područja FLAG-a.
LRSR FLAG-a ujedno je osnovni dokument integriranog teritorijalnog razvoja pod vodstvom zajednice (CLLD-a) koji se provodi u svrhu ostvarenja cilja 5. Kohezijske politike Europske unije (EU) *„Europa bliža građanima poticanjem održivog i integriranog razvoja svih vrsta područja i lokalnih inicijativa“* za programsko razdoblje 2021.-2027.
Lokalna razvojna strategija u ribarstvu izrađena je u skladu s *Program za ribarstvo i akvakulturu Republike Hrvatske za programsko razdoblje 2021.-2027.,* strategijom *„Više od ribnjaka“ vizije i plana provedbe strategije transformacije sektora akvakulture u Hrvatskoj 2020.–2030, Nacionalnim planom razvoja akvakulture za razdoblje do 2027. godine,* dokumentom *Preporuke i smjernice za izradu lokalne razvojne strategije u ribarstvu (LRSR)* i uputama Uprave ribarstva Ministarstva poljoprivrede. Također, LRSR je usklađena s planovima razvoja Karlovačke, Ličko –senjske, Sisačko –moslavačke i Zagrebačke županije u kojima se nalaze dijelovi područja FLAG-a 4R.

U pripremi i izradi LRSR-a ključnu ulogu imali su predstavnici dionika iz svih interesnih skupina, iz gospodarskog, javnog i civilnog sektora, okupljeni u radionicama i konzultacijama. Čitav proces izrade LRSR-a zasnovan je na partnerskom pristupu i na ostalim načelima programa LEADER (CLLD). U sklopu toga održane su interaktivne radionice, sastanci, konzultacije na kojima su razmijenjena iskustva. Provedene su anketa za utvrđivanje potencijalnih projekata, što je poslužilo kao podloga za identificiranje razvojnih potreba, a potom i za utvrđivanje mjera, za ulaganja i projekte na području FLAG-a 4R. Skupština FLAG-a 4R je na sastanku 27. listopada 2023., nakon rasprave i usuglašenih dopuna, usvojila ovu LRSR.
LRSR je izrađen korištenjem znanja, vještina i iskustva FLAG-a 4R, predstavnika dionika svih interesnih skupina s područja FLAG-a 4R te savjetnika za lokalni razvoj.

1. Opis područja koje obuhvaća Lokalna razvojna strategija u ribarstvu (LRSR)

1.1. Osnovni podaci o području

Područje FLAG-a Četiri rijeke (FLAG 4R) prostire se u središnjem dijelu Hrvatske. Geografski i geoprometni položaj područja FLAG-a 4R određen je slivom rijeka Kupe i Gacke, jezerima te autocestama Zagreb – Rijeka (A6) i Zagreb – Split (A1).Obuhvaća dijelove prostora u četiri županije, Karlovačke, Sisačko-moslavačke, Zagrebačke i Ličko-senjske. Administrativno-teritorijalno ovo područje podijeljeno je na 22 jedinice lokalne samouprave (JLS), sedam gradova Duga Resa, Karlovac, Jastrebarsko, Ogulin, Otočac, Ozalj i Slunj i 15 općina: Barilović, Bosiljevo, Draganić, Generalski Stol, Kamanje, Lasinja, Pisarovina. Plaški, Ribnik, Saborsko, Topusko, Tounj, Vojnić, Žakanje, Žumberak.

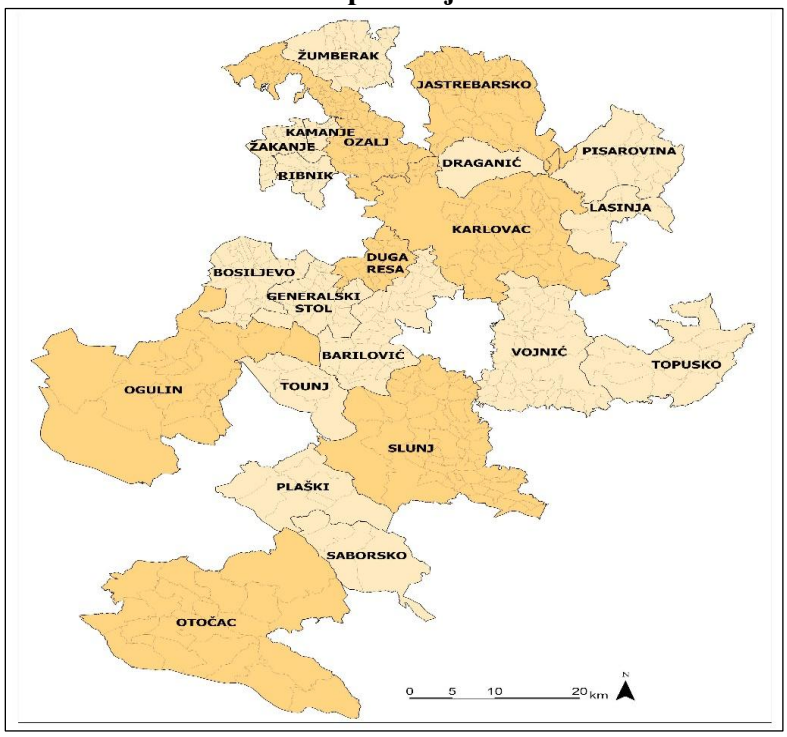
Na području FLAG-a 4R živi 131.092 stanovnika ili 3,3% ukupnog stanovništva Hrvatske. Površina FLAG-a 4R iznosi 4.079 km² što je 7% ukupne kopnene površine Hrvatske. Gustoća naseljenosti je 32,8 st./km^2, dok je u Hrvatskoj 69 st./km^2. Najgušće naseljena područja FLAG-a 4R su gradovi Duga Resa, Grad Karlovac i Grad Jastrebarsko, a najrjeđe naseljene su općine Saborsko i Žumberak.

Tablica 1: Osnovni podaci o FLAG-u 4R

Naziv JLS	Broj stanovnika u JLS-ovima		Naselja u sastavu JLS-ova	Površina JLS-ova km²	Gustoća stanovnika u JLS-ovima (st./km²)	
	2011.	2021.	2021	2021.	2011.	2021.
Barilović	2938	2691	44	176,18	16,68	15,27
Bosiljevo	1289	1053	43	110,55	11,66	9,53
Draganić	2628	2611	1	72,38	36,31	36,07
Duga Resa	11.164	10.207	28	60,4	184,87	169,02
Generalski Stol	2642	2166	25	99,4	26,58	21,79
Jastrebarsko	15.897	14.657	59	229	69,42	64,00
Kamanje	903	825	7	14,8	61,01	55,74
Karlovac	55.981	49.594	52	401,7	139,36	123,46
Lasinja	1672	1344	8	82,24	20,33	16,34
Ogulin	13.910	12.251	24	536,74	25,92	22,82
Ozalj	6837	5836	96	179,39	38,11	32,53
Otočac	9754	8361	22	564,22	17,29	14,82
Pisarovina	3678	3499	14	145,07	25,35	24,12
Plaški	2076	1653	8	157,46	13,18	10,50
Ribnik	477	361	17	39,34	12,13	9,18
Saborsko	645	474	4	132,57	4,87	3,58
Slunj	5019	4192	67	392,67	12,78	10,68
Topusko	2934	2269	16	194,91	15,05	11,64
Tounj	1145	1000	7	94,46	12,12	10,59
Vojnić	4503	3704	46	240,59	18,72	15,40
Žakanje	1911	1734	22	44,73	42,72	38,77
Žumberak	872	610	35	110,19	7,91	5,54
Ukupno FLAG 4R	148.875	131.092	645	4078,98	36,9	32,8

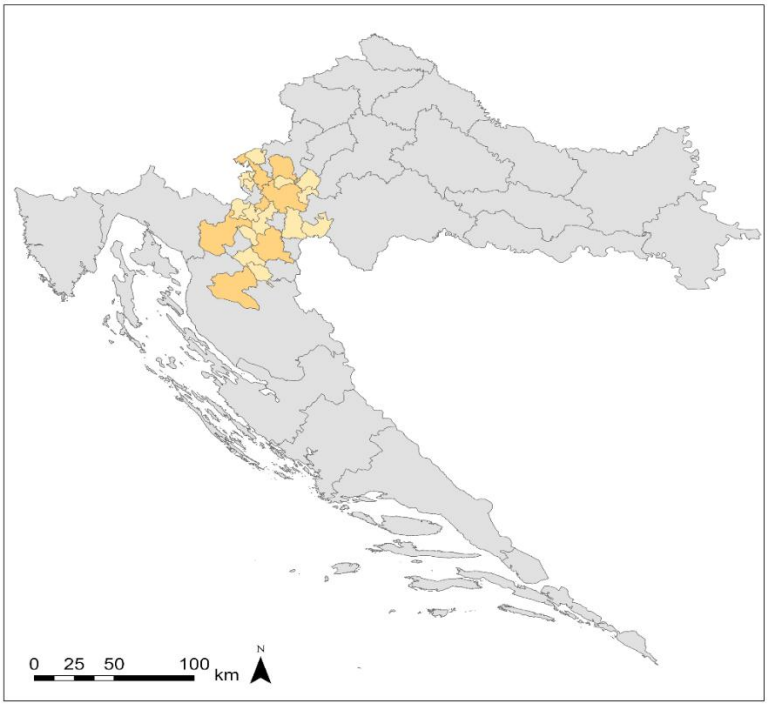
Izvor: *DZS*

Slika 1: Karta područja FLAG-a 4R

Izvor: *PMF Sveučilišta u Zagrebu, Geografski odjel*

Slika 2. Karta položaja FLAG-a 4R u Hrvatskoj

Izvor: *PMF Sveučilišta u Zagrebu, Geografski odjel*

1.2. Osnovne zemljopisne značajke

FLAG 4R nalazi se na kontaktu Panonsko-peripanonske i Gorske Hrvatske i zauzima površinu od 4079,1 km^2, odnosno 7,2% površine Republike Hrvatske. Veći gradovi koji se ističu, po broju stanovnika i značaju su: Karlovac, Jastrebarsko, Ogulin, Duga Resa, Otočac, Ozalj i Slunj.
Prema geomorfološkoj regionalizaciji Hrvatske, područje FLAG-a 4R obuhvaća prostor koji se nalazi na prijelazu dvije megageomorfološke regije: Panonskog bazena i Dinarskog gorskog sustava. Na nižoj, makrogeomorfološkoj razini čine ga dijelovi zavale SZ[1] Hrvatske, Gorsko-zavalskog područja SZ Hrvatske i Gorske Hrvatske, dok se na razini mezogreomorfološke regije izdvajaju: Vukomeričke gorice sa zavalom Crne Mlake, Gorski masivi Petrove gore i Kremešnice s ostalim pobrđima, Gorski masiv Žumberačke gore s JI[2] predgorskom stepenicom, Unsko-koranska zaravan s pobrđima JZ[3] Korduna, Ogulinsko-plaščanska zavala sa SI[4] gorsko-brdskim okvirom, Gorska skupina Mala Kapela i Lička zavala.

Najveće visine područja FLAG-a, od preko 1400 m, nalaze se na južnom i zapadnom dijelu koji obuhvaćaju dijelove Velebita te Velike i Male Kapele, a nešto manje od 1000 m na području Kleka i Žumberačkog gorja. Visine se postupno smanjuju prema sjeveroistočnom dijelu područja čija je prosječna visina oko 200 m, dok je prosječna visina cijelog područja oko 370 m. Prosječna vrijednost nagiba padina na području FLAG-a iznosi oko 10°.

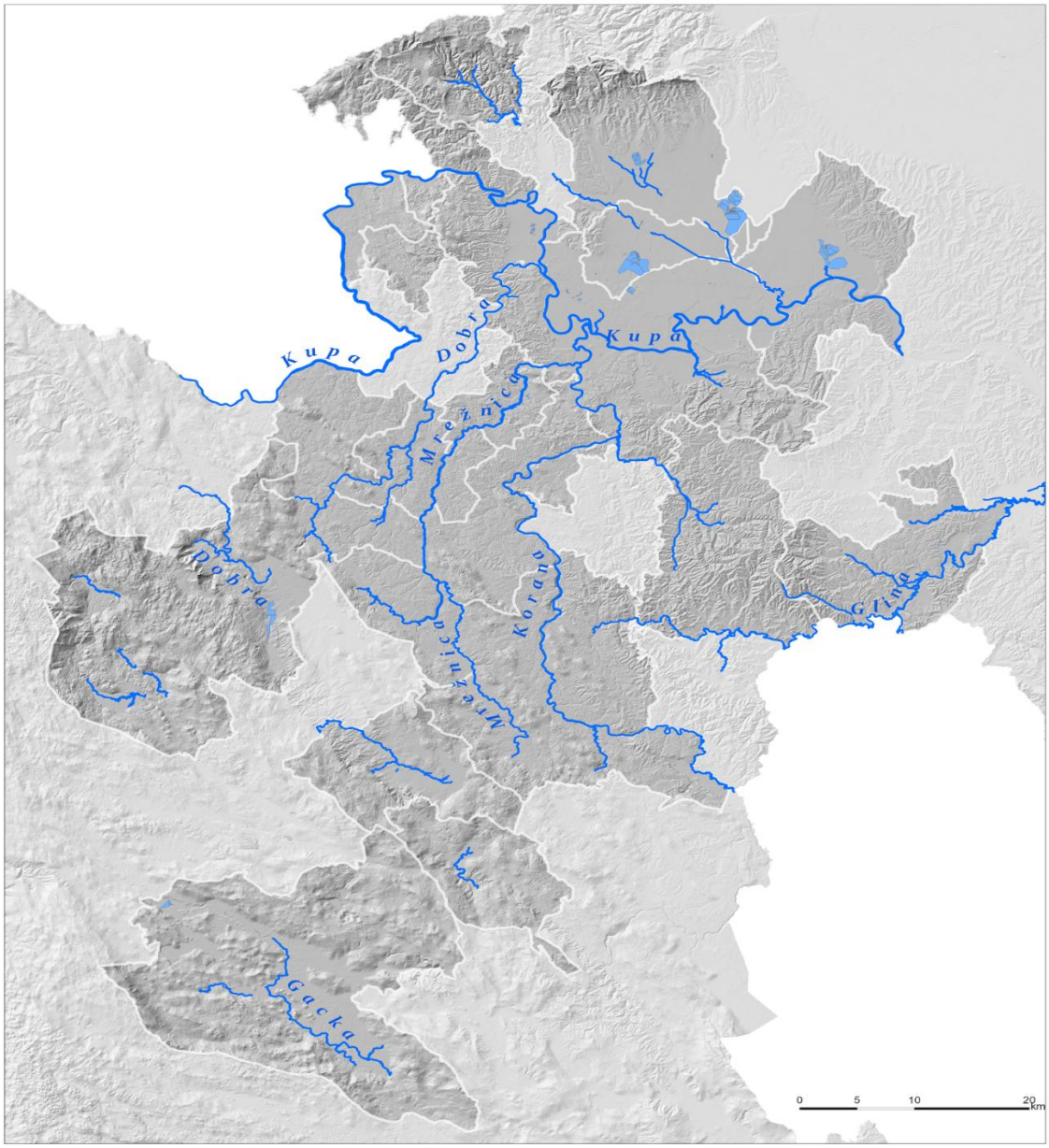
Gotovo cijelim područjem dominira krški reljef, čija je specifičnost korozija, odnosno otapanje karbonatne podloge pod utjecajem vode. Bogatstvo vode u podzemlju obilježava krški reljef, dok je voda na površini oskudnija, zbog čega je u području FLAG-a ograničen broj vodnih površina. Krški reljef posebno obilježavaju i rijeke ponornice, a jedan od najznačajnijih primjera je rijeka Dobra koja ponire u Ogulinu. Krški reljef također obilježavaju krške depresije poput ponikava ili vrtača, uvala, zavala, krških polja i zaravni u kršu. Krške depresije često se iskorištavaju za poljoprivredu, a ističu se Gacko polje, Jasenačko i Drežničko polje, Ogulinsko-plaščanska zavala i dr. Posebno bogatstvo krškog i fluviokrškog reljfa su brojni speleološki objekti, koji su na području FLAG-a 4R velikim dijelom zagađeni i zatrpani otpadom, koji negativno utječe na kvalitetu vode u svim vodnim površinama. Osim krškog reljefa, od velikog značaja je fluvijalni reljef koji se nalazi u sjevernom i sjeveroistočnom dijelu područja FLAG-a, kao i u nekim dijelovima polja i zavala (Gacka, Dobra, Mrežnica). Fluvijalni reljef nastao je radom tekućica te ga obilježavaju riječne terase, meandri, sprudovi, mrtvaje i sl., koji su pogodni za razvoj riječnog ribarstva, a okolno područje za razvoj poljoprivrede.

Hidrografska mreža područja vrlo je gusta te se, prema podatcima s topografske karte 1:25000 Državne geodetske uprave, na području FLAG-a 4R nalazi nekoliko značajnijih vodotoka (rijeke, potoci, kanali) i ostalih vodnih površina poput jezera i ribnjaka. Specifičnost hidrografske mreže uvjetovana je i krškim reljefom zbog rijeka ponornica. Od većih **rijeka**, poredano prema ukupnoj duljini ističu se Kupa, Korana, Glina, Dobra (Gornja i Donja), Mrežnica, Gacka i Kupčina, te neke manje tekućice: Zagorska Mrežnica, Vitunjčica, Bistrica, Krupa, Vrnjika, Dretulja, Lička Jasenica, Slunjčica, Tounjčica, Radonja, Slapnica, Jaševnica, Reka i Gonjeva. Od većih **jezera** ističu se Sabljaci - najveće akumulacijsko jezero na Zagorskoj Mrežnici, Švičko jezero, Gusić jezero,

[1] SZ-sjeverozapad
[2] JI-jugoistok
[3] JZ-jugozapad
[4] SI-sjeveroistok

Šumbar, Sinjac i Blaćansko, a od **ribnjaka**: Draganić, Crna Mlaka, Pisarovina, ribnjaci kod Malunja i Zorkovac na Kupi. Većina ribnjaka nalazi se u sjeverozapadnom dijelu područja FLAG-a 4R, na zaravnjenom području. Hidrografska mreža prostorno je gušća u sjevernom i sjeveroistočnom dijelu područja FLAG-a 4R, dok je najrjeđa na južnom i jugozapadnom dijelu, što je uvjetovano reljefom.

Slika 3: Vodotoci na području FLAG-a 4R

Izvor: *PMF Sveučilišta u Zagrebu, Geografski odjel*

Cijelim područjem prevladava kišno-snježni režim što znači da je većini rijeka izvorište u Gorskoj Hrvatskoj. Najčešće imaju dva maksimuma, u proljeće, što je posljedica otapanja snijega i u kasnu jesen, što je posljedica jesenskih kiša. Budući da se radi o krškom području, dio vode procjeđuje se u podzemlje.

Gotovo cijelo područje FLAG-a 4R rijeke prema Köppenovoj klasifikaciji spada u razred Cfb tj. ima umjereno toplu vlažnu klimu s toplim ljetom, dok se samo u najvišim dijelovima Velike i Male Kapele te Velebita javlja razred Df tj. snježno-šumska klima. Cijelo područje obilježava maksimum temperatura u srpnju, a minimum u siječnju, dok se godišnji hod padalina nešto razlikuje. Zapadni dio područja ima najveću količinu padalina zimi, a u sjevernom i sjeveroistočnom dijelu najviše je padalina ljeti. Najčešći vjetrovi ovog područja su sjeveroistočnjak i jugozapadnjak, dok se na području Ogulina javlja specifičan vjetar – fen, koji se na prisojnoj strani planine izdiže i gubi vlažnost, a na osojnoj se spušta suh i topao, te često u vrlo kratkom roku otopi sav snijeg. To dovodi do izdizanja razine tekućica, a ponekad i plavljenja, te stoga može utjecati na ribarstvo.

1.3. Kulturna, povijesna i prirodna baština

1.3.1. Kulturno-povijesna baština

Kulturna baština je, uz prirodnu baštinu, važan resurs koji može doprinijeti snažnijem razvoju ribarstva i akvakulture, ali i cjelovitom i održivom razvoju područja FLAG-a 4R. Kulturna baština sastoji se od raznovrsnih i izuzetno vrijednih objekata materijalne baštine, od brojnih arheoloških nalazišta, pojedinačnih sakralnih i profanih građevina do pokretnih kulturnih dobara, pojedinačnih dobara i zbirki do nematerijalnih kulturnih dobara[5] (detaljan popis u Prilogu br. 2). Baštinu svjetskog značaja, pod zaštitom UNESCO-a, čine medičarski obrt te ojkanje i rozganje.

Bogatstvo kulturno-povijesne baštine rezultat je povijesti koja seže još od željeznog i bakrenog doba, preko antičkog doba i srednjeg vijeka sve do danas. Na području FLAG-a 4R nalaze se mnogobrojna i raznovrsna kulturna dobra, ukupno 331. Za čitavo područje karakteristično je da većina JLS-ova ima značajna kulturna dobra, a najviše ih je u gradovima, Karlovcu, Jastrebarskom, Otočcu i Ozlju.

Od nepokretnih kulturnih dobara najbrojnija su pojedinačna kulturna dobara (pretežno sakralna), zatim arheološka. Pokretna kulturna dobra također su većinom sakralnog obilježja. Pojedinačna nepokretna kulturna dobra prisutna su u većini JLS-ova, a arheološka u svega nekoliko njih. Vrijednih pokretnih pojedinačnih kulturnih dobara najviše imaju Jastrebarsko i Karlovac. Zanimljivih zbirki najviše je u Karlovcu i Ozlju.

Od značajnih objekata materijalne baštine ističu se: kulturno povijesna cjelina grada Karlovca, kulturno povijesna cjelina Duge Rese, zaštićena kulturno-povijesna cjelina grada Topusko.

Starih gradova ima na čitavom području FLAG-a 4R. To su: Stari grad Ozalj, dvorac Erdody sa pripadajućim engleskim perivojem, Stari grad Ribnik, primjer rijetko sačuvanog nizinskog "*waserburga*" u Hrvatskoj, Stari grad Novigrad, Frankopanski kaštel u Ogulinu, Stari grad Dubovac u Karlovcu, Stari grad Bosiljevo, smješten na uzvisini, uz povijesnu Karolinsku cestu, zatim stari gradovi Slunj iznad Slunjčice i Tržac na Korani, te Stari grad Barilović, Stari gradovi Otmić, Klokoč i Krstinja na području općine Vojnić, Ostaci starog grada Pernika u Perni, općina Topusko. Također, valja spomenuti i Etnopark pokraj Ozlja koji se sastoji od 6 tradicijskih građevina preseljenih iz okolice.

Od sakralnih spomenika najznačajniji su Pavlinski samostan sa župnom crkvom Rođenja BDM u Sveticama - Grad Ozalj, crkva Rođenja Blažene Djevice Marije, u Saborskom.

[5] Kulturna dobra registrirana u Ministarstvu kulture RH.

Od industrijske baštine izdvaja se hidroelektrana, tzv. Munjara (Ozalj), tvornički kompleks ŽE-ČE (Karlovac) te željeznički kolodvor u Karlovcu.
Unutar starog grada Ozlja nalazi se Zavičajni muzej koji čuva sakralnu, grafičku i galerijsku zbirku Slave Raškaj, a u Ogulinu zavičajni muzej s nekoliko zbirki: arheološkom, etnografskom, zbirkom starog oružja, a tu su još spomen-soba Ivane Brlić-Mažuranić i planinarsko-alpinistička zbirka.
Na području FLAG-a prisutna je svijest o važnosti očuvanja kulturne baštine koja se ogleda i u zaštiti kulturnih dobara lokalnog značenja (Kamanje). Kao vrijedna ruralna baština na području zaštićeni su zaseoci Majerovo Vrilo i Miletina Skela, koji su, do danas, uglavnom sačuvali izvorne karakteristike glede tipologije i vrste zgrada te odnosa prema prostornim i prirodnim vrijednostima. Osim toga, potrebno je izdvojiti značajne kulturne i povijesne vrijednosti krajobraza Petrove gore iz perioda drugog svjetskog rata kao što je, na primjer, Centralna partizanska bolnica Nematerijalna kulturna baština, vezana je za povijesne događaje, bogatu tradiciju svakodnevnog života sela koja se ponegdje veže za jedan ili dva lokaliteta, dok neki događaji identitetski povezuju stanovnike s područja FLAG-a 4R i s drugim dijelovima Hrvatske. Mnogo je zaštićene baštine koja se odnosi i na glazbeni izričaj (na pr., rozganje, glagoljaško pjevanje, sviranje guci i sl.), a zaštićeno je i umijeće izrade solističke tambure kuterevke na području Otočca.
Također, sačuvani su i pojedini tradicijski obrti poput medičarskog obrta, izrade nošnji, i dr. Postoji i tradicija hrvatskog lovstva i sokolarenja. Osobito je zanimljiva baština vezana za ribolov na području Otočca, te zaštićeno umijeće gradnje gacke plavi - tradicijske vještine izgradnje riječnog čamca tipa monoksila, koji se izrađuje od jednog komada jelova ili smrekova trupca. Također, tradicijski čamac kojim se plovilo na području rijeke Kupe specifične je duguljaste i uske građe i tradicionalno se naziva – kupski čamac ili kupska šiklja. Važno je istaknuti kako se na području FLAG-a, na rijeci Kupi, može vidjeti (i ploviti) obnovljena, povijesna Žitna lađa, brod koji je u prošlosti bio iznimno značajan za trgovinu i prijevoz žitarica i drugih proizvoda.

Kulturno-povijesna baština izrazito je razvojno značajan resurs koji doprinosi jačanju kulturnog identiteta i pripadnosti stanovnika, podiže kvalitetu življenja te dodatno jača turističku ponudu i atraktivnost područja FLAG-a 4R, a time stvara i priliku za razvoj ribarstva i akvakulture. Ulaganje u obnovu i restauraciju te poticanje održivog korištenja kulturne baštine, posebno kroz razvoj novih suvremenih načina i oblika proizvoda i usluga kulturnih i kreativnih industrija, može imati ključnu ulogu u svjetlu svjetskih trendova i jačanja turizma s velikom dodanom vrijednošću. Jednako tako, kulturna dobra su i vrijedan dio turističkog proizvoda ne samo pojedinih JLS-ova nego i čitavog područja FLAG-a 4R. Time doprinose atraktivnoj i dobroj promociji akvakulture i ribarstva, autohtonih lokalnih proizvoda i usluga, te su poticaj podizanju njihove kvalitete, inoviranju i brendiranju pojedinih mikro regija. Stoga je potrebna suradnja nositelja akvakulture i ribarstva s turizmom te s ustanovama i organizacijama koje se brinu o kulturnoj baštini.

Glavnu prijetnju kulturnoj baštini, osobito graditeljskoj, predstavlja neplanska gradnja i neadekvatno planiranje zahvata u prostoru, te niska razina svijesti javnosti o utjecaju zahvata u prostoru na baštinu. Isto tako, ako ne i više, zbog nedostatka odgovarajućeg pravnog okvira i konzervatorskih nadzora, ugrožene su iznimno vrijedne jezgre starih naselja u ruralnim područjima. Problem su nedostatni ljudski i financijski resursi za istraživanja i zaštitu arheoloških lokaliteta te za očuvanje pokretne kulturne baštine. Potrebno je poboljšati održivo korištenje kulturne baštine, osuvremeniti metode i sredstva upravljanja i očuvanja kulturne baštine, poticati kulturno poduzetništvo i stvaranje inovativnih kulturnih programa te osnažiti povezivanje s turizmom.

Tablica 2: Zaštićena kulturno-povijesna baština na području FLAG-a 4R

JLS	Vrsta kulturnog dobra						
	Nepokretno kulturno dobro				Pokretno kulturno dobro		Nematerijalno kulturno dobro
	Pojedinačno	Kulturno-povijesna cjelina	Kulturni krajolik	Arheologija	Pojedinačno	Zbirka	
Barilović	4						
Bosiljevo	6						
Draganić	4					2	2
Duga Resa	5	1				3	1
Generalski Stol	9			1			
Jastrebarsko	24	2			16		1
Kamanje	1				1		
Karlovac	48	6			5	21	1
Krašić	9	1			1	4	
Ogulin	13	1					
Otočac	31			7			4
Ozalj	24	1				7	2
Pisarovina	7				1	2	1
Plaški	3						
Ribnik	3					2	
Saborsko	3						
Slunj	7	2					
Topusko	4			2	1		
Tounj	6	1					
Vojnić	3						
Žakanje	2						
Žumberak	7		1			4	
Ukupno FLAG	223	15	1	10	25	45	12

Izvor: *Ministarstvo kulture i medija*

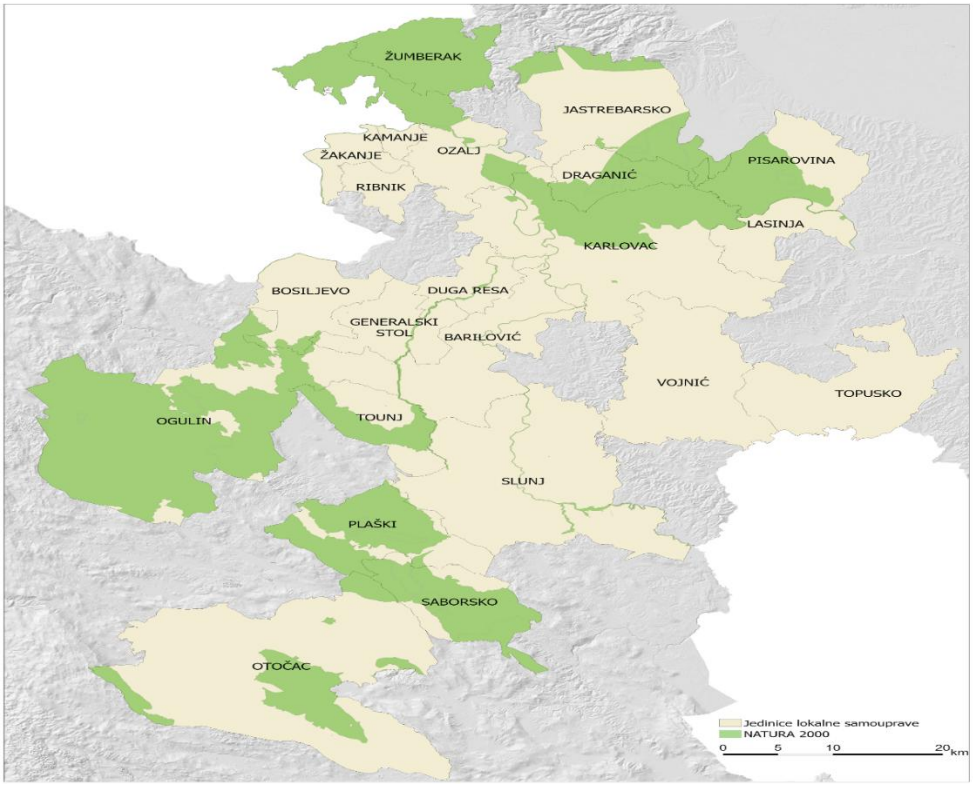
1.3.2. Prirodna baština

FLAG-a 4R sastoji se od područja koja se ističu po biološkoj i krajobraznoj/geomorfološkoj raznolikosti i uključuju velik broj biljnih i životinjskih vrsta, vodnih područja, šuma, geomorfoloških oblika i sl. Na području FLAG-a 4R zaštićeno je 25 prirodnih lokaliteta. Među zaštićenim područjima na području FLAG-a nalaze se gotovo sve kategorije zaštite temeljem Zakona o zaštiti prirode. Na području Grada Ogulina, na Velikoj Kapeli, nalazi se strogi rezervat Bijele i Samarske stijene, specifičan po geomorfološkim oblicima te posebnoj flori i fauni. Područje općine Saborsko dijelom zahvaća naš najveći, najstariji i najposjećeniji hrvatski Nacionalni park Plitvička jezera, od 1979. je i na listi UNESCO-a. Također, jedan od najznačajnijih zaštićenih područja je Park prirode Žumberak- Samoborsko gorje (Jastrebarsko, Ozalj, Žumberak), pod FLAG obuhvatom je 59,84% Parka (20.463,36 ha). Na području se nalazi znatan broj zaštićenog i rijetkog bilja i životinja, na području parka prirode nalaze se brojni izvori, vodotoci i vodopadi poput značajnog krajobraza Slapnica. Na području FLAG-a nalazi se i Park prirode Velebit čiji se manji dio (1.481,20 ha) nalazi unutar administrativnih granica Otočca, to je najveće i najsloženije zaštićeno područje u RH.

Na području FLAG-a velik je broj **zaštićenih područja i zbog hidrološkog značaja**. Veliki dio se nalazi na krškom području, koji obiluje vodom u podzemlju, ipak omogućuje razvoj

slatkovodnog ribarstva. Među njima se ističe poplavni dio Gackog polja i Vrela rijeke Gacke, zaštićeni kao značajni krajobraz i spomenik prirode. Na vrelima se nalaze mlinovi i stupe koje danas prezentiraju svoje tradicijsko naslijeđe posjetiteljima i turistima. Voda Gacke izuzetno je bogata kisikom, što pogoduje razvoju riba iz skupine salmonida, ali i vodenom bilju, zapravo cjelokupnoj flori i fauni rijeke. Također, značajni krajobraz rijeke Slunjčice obuhvaća područje toka rijeke Slunjčice, jedne od pritoka rijeke Korane. Cijelim svojim tokom u dužini od 6 km Slunjčica teče kroz kanjon, dubine od 50 m, koji je na mnogim mjestima ispresijecan sedrenim barijerama zahvaljujući kojima Slunjčica obiluje bogato razgranatim slapovima – Rastoke, gdje se Slunjčica ulijeva u Koranu. Cijeli tok, zajedno sa starim i arhitektonski karakterističnim mlinovima, predstavlja jedinstvenu prirodnu i kulturno-povijesnu cjelinu. Slunjčica je vrijedno floristično stanište, a stanište je riječnog raka (*Astacus astacus*) i potočnog raka (*Austropotamobius torrentium*), te potočne pastrve, peša, pijora i lipljena. Među zaštićenim područjima ističe se i poseban rezervat Crna Mlaka koji je zaštićen od 1980. godine zbog preko 200 vrsta ptica. U ovom slučaju ribnjaci služe za odmor i prehranu pticama selicama. U tijeku je i postupak zaštite ukupnog toka rijeke Mrežnice.

Slika 4: Područja NATURA 2000 ny području FLAG-a 4R

Izvor: *PMF Sveučilišta u Zagrebu, Geografski odjel*

Područje FLAG-a 4R također je obuhvaćeno i mrežom NATURA 2000 područja koje zauzimaju 1990 km^2, odnosno 48,7% površine FLAG-a. Svim područjima u kategoriji nacionalne zaštite i područjima NATURA 2000 na prostoru FLAG-a 4R upravljaju javne ustanove županijske razine u smislu zaštite, održavanja i promicanja te osiguranja neometanog odvijanja prirodnih procesa i održivog korištenja prirodnih dobara. Od značajnog interesa za FLAG 4R je *Aquatika* slatkovodni akvarij Karlovac, izgrađen 2016. godine. Izložbeni postav akvarija je prikaz flore i faune hrvatskih

rijeka i njihovih ekosustava, geološke prošlosti te tradicijske kulture i povijesti porječja četiriju karlovačkih rijeka.

Tablica 3: Zaštićeni prirodni lokaliteti na području FLAG-a 4R

JLS	Kategorija zaštite	Naziv	Površina uk. (ha)	Godina zaštite
Jastrebarsko	Park prirode	Žumberak – Samoborsko gorje	34.222,97	1999.
	Posebni rezervat	Crna Mlaka	644,89	1980.
	Posebni rezervat	Japetić	26,18	1975.
	Spomenik parkovne arhitekture	Jastrebarsko – park uz dvorac	10,1	1964.
Karlovac	Spomenik parkovne arhitekture	Karlovac – Vrbanićev perivoj	4,48	1970.
	Spomenik parkovne arhitekture	Karlovac – Marmontova aleja	1,89	1968.
	Posebni rezervat	Cret Banski Moravci	1,81	1967.
Ogulin	Strogi rezervat	Bijele i Samarske stijene	1.114,25	1985.
	Spomenik prirode	Visibaba – soliterna stijena	0	1966.
	Zaštićeni krajobraz	Klek	881,43	1971.
Otočac	Park prirode	Velebit	203.537,42	1981.
	Značajni krajobraz	Gacko polje	521,93	2003.
	Značajni krajobraz	Dabarsko polje	155,98	2003.
	Spomenik prirode	Vrela Gacke	3,88	1973.
Ozalj	Park prirode	Žumberak – Samoborsko gorje	34.225,97	1999.
	Park šuma	Ozalj Grad	4,92	1970.
Slunj	Značajni krajobraz	Slunjčica	147,89	1964.
Bosiljevo	Spomenik parkovne arhitekture	Park uz Stari grad	8,98	1974.
Kamanje	Spomenik prirode	Špilja Vrlovka	0	1962.
Saborsko	Nacionalni park	Plitvička jezera	29.581,71	1949.
Topusko	Značajni krajobraz	Petrova gora	2.734,91	1969.
Vojnić	Značajni krajobraz	Petrova gora	2.734,91	1969.
	Značajni krajobraz	Biljeg	194,46	1969.
Žumberak	Značajni krajobraz	Slapnica	262,14	1964.
	Park prirode	Žumberak-samoborsko gorje	34.225,97	1999.

Izvor: *Bioportal, web portal informacijskog sustav zaštite prirode, Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja*

1.4. Stanje komunalne infrastrukture na području

Stanje komunalne infrastrukture na području FLAG-a 4R nije zadovoljavajuće, osobito u nekim dijelovima, kako u pogledu boljeg korištenja potencijala akvakulture i ribarstva tako i u pogledu osiguranja odgovarajuće kvalitete življenja u lokanim zajednicama.

Područje FLAG-a pripada slivu rijeke Kupe, koja od izvora do Ozlja ima karakteristike krške, a od Ozlja nizinske rijeke. To su ujedno karakteristike i ostalih vodotoka na području LAG-a. U nizinama velika je opasnost od poplava na područjima uz vodotoke. Stoga je ovo područje velikih ulaganja u sustave obrane od poplave, naročito područje Karlovca, grada na 4 rijeke (Kupa, Korana, Mrežnica, Dobra).

Prometna infrastruktura. Čitavo područje FLAG-a 4R dobro je, autocestama i željeznicom, povezano s ostalim dijelovima Hrvatske. Time su ujedno i svi potencijalni resursi ovog područja uglavnom lako i brzo dostupni, tim više što se područje FLAG-a 4R nalazi na putu prema glavnim turističkim destinacijama na jadranskoj obali. Autoceste povezuju i područje FLAG-a 4R i Republiku Hrvatsku u pravcu sjever-jug te istok (autoceste A1 i A6 i državne ceste DC1, DC3, D6, D36). Na mrežu javnih cesta nastavlja se mreža županijskih i lokalnih cesta. U nekim dijelovima FLAG-a 4R lokalne, a osobito nerazvrstane ceste nisu kvalitetno održavane (na pr., na području općina Gvozd, Topusko i Vojnić oko 150 km nerazvrstanih cesta nije asfaltirano). U dijelu FLAG-a 4R javni prijevoz nije na razini potreba lokalnog stanovništva, a to se ponajprije odnosi na dnevne migracije prema Karlovcu, Zagrebu, drugim središtima.
Na području FLAG-a 4R dvije su sportske zračne luke, u Otočcu i u Bratini (Pisarovina). Nema riječnog prometa niti izgrađenih luka/pristaništa, rijeka Kupa je, na dionici od ušća Odre do Ozlja, klasificirana kao vodni put I. klase duljine 155,6 km.
Vodoopskrbna mreža pokriva većinu (oko 80%) područja FLAG-a 4R. Neka područja s naseljima s malim brojem stanovnika još uvijek nisu priključena na vodoopskrbnu mrežu. Velik problem su gubici vode u vodoopskrbnim sustavima (preko 50%) koji mogu dovesti do problema s vodoopskrbom u sušnim periodima.
Veći dio ruralnog područja FLAG-a 4R nema riješenu **odvodnju** niti **pročišćavanje otpadnih voda** premda se njegov veći dio nalazi na propusnoj krškoj podlozi te obiluje vodotocima i drugom vrijednom prirodnom baštinom. Sustavi odvodnje postoje na području gradova kao što su aglomeracija Karlovac-Duga Resa, Jastrebarsko, Ogulin, Otočac i Slunj. No zbrinjavanje i pročišćavanje otpadnih voda nije riješeno, u cijelosti, ni u nekim gradskim naseljima. Tako je, na pr., zabrinjavajuće stanje s pročišćavanjem otpadnih voda na području Slunja uzrokovano brzim rastom turizma čije negativne posljedice po okoliš pogađaju, ne samo lokalnu zajednicu, nego i područja vodotokova nizvodno, uz rijeku Koranu.
U naseljima na gotovo čitavom području FLAG-a 4R organizirano je **gospodarenje otpadom**. Postoje odlagališta za komunalni otpad koje koristi većina gradova i općina dok se ne izgrade regionalni centri za gospodarenje otpadom. Reciklažna dvorišta, stacionarna i mobilna imaju gotovo svi gradovi i niza općina. Prosječna stopa odvojenog sakupljanja gospodarskog otpada je mala. Još uvijek ima nesaniranih divljih deponija komunalnog otpada.
Pokrivenost **elektrodistribucijskom mrežom** na područja FLAG-a 4R je gotovo 100%. Neka udaljena ruralna područja i osamljena naselja (na pr., Žumberak) slabije su pokrivena elektrodistribucijskom mrežom. Obnovljivi izvori energije su biomasa (proizvodnja peleta, kogeneracije,) hidrološki potencijal (HE Ozalj 1 i 2, HE Gojak, HE Lešće i mHE Ilovac) i energija sunca i vjetra.

Područjem FLAG-a 4R prolazi **magistralni plinovod** Bosiljevo-Karlovac-Lučko s pripadajućim odvojkom prema Karlovcu i lokalnom plinoopskrbnom mrežom u Karlovcu.
Gotovo čitavo područje FLAG-a 4R pokriveno je fiksnim telefonskim linijama i mobilnom telefonijom. Neka naselja, osobito ruralna nemaju kvalitetnu **informacijsko-komunikacijsku infrastrukturu** koja je potrebna za uvođenje brze internetske mreže, što je osnovni preduvjet za razvoj konkretnog gospodarstva, turizma, ali i za kvalitetu življenja stanovništva.

Vatrogasna služba organizirana je kroz dobrovoljna vatrogasna društva (DVD) koja su uključena u županijske vatrogasne zajednice i javna vatrogasna društva (JVD). Vatrogasna društva su važna jer osim svojih osnovnih funkcija sudjeluju u kulturnom i društvenom životu i značajno doprinose zajedništvu i njegovanju identiteta lokalnih zajednica.

Na prostoru FLAG-a 4R nalaze se i područja posebne namjene, odnosno zone od interesa za RH, a koje su namijenjene za obranu i obrambene funkcije, poput vojnog poligona „Eugen Kvaternik".

Tablica 4: Stanje komunalne infrastrukture

Vrsta infrastrukture	Mjerna jedinica	Ukupno
Autocesta	Km	112,43
Državna cesta	Km	288,427
Županijska cesta	Km	455,792
Lokalna cesta	Km	429,531
Nerazvrstana cesta	Km	3621,454
Željeznička pruga	Km	126,53
Biciklističke staze	Km	767,35
Međunarodne zračne luke	Broj	0
Ostale zračne luke	Broj	2
Riječne luke	Broj	0
Elektr. ener. kablovi	Km	1762,32
Plinovod	Km	50,059
Vodovod	Km	3144,6
Kanalizacija	Km	391,01
Pročišćivači otpadnih voda	Broj	6
Centri za gospod. otpadom	Broj	0
Pretovarni centri	Broj	2

* sukladno dostupnim podatcima.
Izvor: *FLAG 4R*

1.5. Stanje društvene infrastrukture

Stanje društvene infrastrukture na području FLAG-a 4R prilično se razlikuje u pogledu kvalitete i dostupnosti. U gradovima i većim općinama stanje je puno bolje nego u malim i perifernim općinama, osobito onima s malim raštrkanim naseljima.
Za predškolsko **obrazovanje** sve veći broj JLS-ova osigurava djeci predškolskog uzrasta usluge dječjeg vrtića. U nekim JLS-ovima dječji vrtići organizirani su u objektima područnih škola (na pr., u općinama Saborsko, Bosiljevo i dr.) Problem s predškolskim odgojem imaju mala i udaljena naselja. Srednje školsko obrazovanje organizirano je u gotovo svim JLS-ovima. U nekima djeluju područne škole, a u nekim mjestima škole su zatvorene jer nema djece (na pr., na području Barilovića). Srednje školsko obrazovanje organizirano je u gradovima Karlovcu, Dugoj Resi,

Ogulinu, Otočcu, Jastrebarskom, Slunju i u općini Topusko. Više i visoko obrazovanje organizirano je u Karlovcu. Veleučilište u Karlovcu ima studije za zanimanja vezana za potrebe prerađivačke industrije te za društvene usluge šireg područja. U Otočcu je organiziran Visoki upravni studij, koji djeluje unutar Veleučilišta Nikole Tesle, Gospić. Dio studenata s područja FLAG-a 4 školuje se u Sveučilištu u Zagrebu. Na području FLAG-a 4R djeluju pučka otvorena učilišta koja provode različite programe obrazovanja za odrasle.

Kulturna infrastruktura također je najrazvijenija u gradovima. U tome prednjači Karlovac i Jastrebarsko, koji jedini na području FLAG-a 4R imaju gradsko kazalište. Kino dvoranu imaju Karlovac, Duga Resa, Otočac i Ogulin. Knjižnice djeluju samo na području gradova. Gradska knjižnica Karlovac posjeduje bibliobus za svoje korisnike. Na području FLAG-a 4R nekoliko je muzeja. Najviše ih je u Karlovcu, četiri muzeja, (Gradski muzej, muzej Domovinskog rata - Turanj, galerija Vjekoslava Karasa i stari grad Dubovac). Zavičajni muzej Ozalj smješten je u Starom gradu Ozlju sa zbirkom oružja iz vremena Zrinskih i zbirkom slika Slave Raškaj. U Ogulinu je Centar za posjetitelje Ivanina (Ivane Brlić Mažuranić) kuća bajke. U okviru kulturne infrastrukture važno je ponovo istaknuti i slatkovodni akvarij *Aquatika* u Karlovcu radi jedinstvenosti prikaza flore i faune hrvatskih rijeka i njihovih ekosustava, geološke prošlosti te tradicijske kulture i povijesti porječja četiriju karlovačkih rijeka.

Većina kulturnih manifestacija odvija se u gradovima Karlovcu, Ogulinu, Otočcu, Jastrebarskom i Slunju. Nositelji kulturnih događanja na području općina su različite udruge građana i angažirani pojedinci, te općine i turističke zajednice. Također, nositelji kulturnih aktivnosti su pučka otvorena učilišta i udruge koje se bave očuvanjem kulturne baštine

U **zdravstvu** na području FLAG-a 4R primarna zdravstvena zaštita organizirana je preko Domova zdravlja i privatnih ordinacija. Domovi zdravlja i specijalističke ordinacije nalaze se u gradovima dok su u općinama uglavnom ambulante opće i dentalne medicine. Sekundarna zdravstvena zaštita ostvaruje se u Općoj bolnici Karlovac i Specijalnoj bolnici za produženo liječenje Duga Resa, u Općoj bolnici Ogulin, koja je istovremeno i bolnica branitelja. Stanovništvo Grada Otočca zdravstvenu zaštitu osigurava u Općim bolnicama Gospić i Zadar (koje se funkcionalno povezuju). Područje Slunja u pružanju zdravstvenih usluga gravitira prema Karlovcu, a područje Jastrebarskog prema Zagrebu. Osim stomatoloških usluga, stanovnici područja FLAG-a svoje potrebe za sekundarnom zdravstvenom zaštitom moraju zadovoljavati u županijskim središtima, Sisku i Karlovcu.

Socijalna skrb pruža se putem podružnica Hrvatskog zavoda za socijalnu skrb koje su u gradovima. Briga za starije i nemoćne na području FLAG-a 4R je nedovoljna s obzirom na potrebe sve starijeg stanovništva. Nedostaje domova, javnih i obiteljskih, za starije i nemoćne, a ni izvaninstitucionalna skrb nije dovoljno razvijena. Također, nedovoljna je skrb za druge ranjive skupine. U Karlovcu se nalazi Dom za nezbrinutu djecu, a u Ozlju Centar za pružanje usluga u zajednici za djecu, mladež i odrasle osobe s intelektualnim teškoćama.

JLS-ovi, iz svojih proračuna, osiguravaju sredstva za godišnje Socijalne programe koji su usmjereni na siromašne obitelji i pojedince te na pomoć roditeljima (poput naknade za novorođenčad, stipendija, sufinanciranja prijevoza, nabave udžbenika i sl.).

Sportsko-rekreacijska infrastruktura koncentrirana je na području grada Karlovca. O razvoju sporta brine Karlovačka športska zajednica. Tako je, na području Karlovca, 5 dvorana namijenjenih različitim sportovima, nogometno igralište s 3 pomoćna terena te novoizgrađenom atletskom stazom. U Karlovcu se nalaze teniski tereni, klizalište, kupalište te je sport prepoznat kao važna aktivnost za stanovnike i posjetitelje. Grad Ogulin ima sportsku infrastrukturu koja uključuje gradsku sportsku dvoranu, dvorane za tenis i kuglanje, nekoliko nogometnih stadiona te

košarkaških i rukometnih igrališta. Topusko, osim manjih igrališta i školskih dvorana pri osnovnim školama te nekoliko otvorenih terena za nogomet gotovo da nema sportskih objekata za druge sportove. U ostalim JLS-ovima na području FLAG-a najviše je otvorenih sportskih terena (54), pretežno su to nogometna igrališta.

Tablica 5: Stanje društvene infrastrukture na području FLAG-a 4R*

Vrsta infrastrukture	Mjerna jedinica	Broj
Društveni/kulturni dom, dom za mlade	Broj	29
Kazališta	Broj	2
Kino dvorane	Broj	4
Knjižnice	Broj	7
Muzeji	Broj	7
Vatrogasni dom	Broj	81
Ambulanta	Broj	52
Dom zdravlja	Broj	6
Bolnica	Broj	3
Vrtići (objekti)	Broj	22
Ostali predškolski objekti	Broj	5
Osnovne škole	Broj	36
Srednje škole	Broj	5
Sportske građevine (zatvorene) ne uključujući školske dvorane	Broj	35
Sportske građevine (otvorene)	Broj	47
Dom za nezbrinutu djecu	Broj	5
Dom za starije i nemoćne	Broj	20
Ustanove za rehabilitaciju ovisnika	Broj	1

* sukladno dostupnim podatcima
Izvor: *FLAG 4 rijeke*

1.6. Gospodarske značajke

Čitavo područje FLAG-a 4R, mjereno indeksom razvijenosti (IR), spada među najslabije razvijena područja u Hrvatskoj. Od ukupno 22 jedinice lokalne samouprave ispodprosječni indeks razvijenosti ima 17 JLS-ova. Najrazvijeniji su Gradovi, Karlovac, Jastrebarsko, Duga Resa i Ogulin te općina Pisarovina, Najslabije su razvijene manje i uglavnom rubno smještene općine, Plaški, Saborsko, Vojnić i Žumberak.

Tablica 6: Osnovni razvojni pokazatelji područja FLAG-a 4R

JLS	Razvojna skupina prema IR-u	Indeks razvijenosti JLS-ova	Prosječan dohodak po stanovniku, eur	Prosječni izvorni prihodi po stanovniku, eur	Prosječna stopa nezaposlenosti	Opće kretanje stanovništva	Indeks starenja	Visoko obrazovano stanovništvo (VŠS, VSS)
Barilović	4	98,07	3436,9	195,2	18,78	92,64	164,9	9,96
Bosiljevo	4	97,84	3220,2	467,8	18,94	85,97	188,1	10,06
Draganić	4	99,97	3364,0	205,8	18,90	98,36	160,4	13,09
Duga Resa	5	102,01	4176,5	218,5	19,83	93,54	146,1	17,50
Generalski Stol	2	95,22	3589,5	185,7	18,24	82,79	207,7	7,04
Jastrebarsko	7	105,05	567,3	45,3	9,13	96,15	124,0	0,16

Lasinja	3	97,30	3230,5	228,6	13,81	83,25	181,6	9,75
Kamanje	4	98,51	3189,7	205,9	22,52	93,28	138,1	11,52
Karlovac	7	105,46	4428,4	340,0	15,73	91,64	146,6	26,19
Ogulin	5	102,05	3910,6	240,0	16,59	91,22	122,9	17,25
Otočac	4	99,4	3437,1	233,4	17,19	89,48	153,6	14,39
Ozalj	4	99,63	3513,7	237,5	16,12	90,11	146,6	10,96
Pisarovina	5	101,33	3432,4	314,1	10,14	92,47	128,6	9,86
Plaški	1	87,05	1944,4	92,2	42,32	75,37	196,8	10,48
Ribnik	2	94,32	2769,4	228,8	24,65	79,01	223,5	15,05
Saborsko	1	88,49	3060,4	488,9	33,93	62,81	272,7	7,93
Slunj	2	95,18	3769,7	197,8	25,94	76,91	171,7	11,08
Topusko	2	94,87	3111,0	249,6	25,66	77,32	176,2	13,11
Tounj	2	93,68	2888,8	207,9	24,35	87,37	157,7	2,53
Vojnić	1	89,87	1739,7	91,1	28,81	80,56	163,1	6,76
Žakanje	3	97,23	2337,8	187,7	18,54	92,29	121,1	10,32
Žumberak	1	87,03	2816,0	195,7	16,36	71,61	407,1	6,59
Ukupno FLAG 4R	n/p	n/p	3087,9	229,9	20,74	85,64	177,23	10,98

Izvor: *MRRFEU*

U razvoju gospodarstva na području FLAG-a 4R ključne djelatnosti, prema broju zaposlenih i broju poduzetnika, su: prerađivačka industrija, građevinarstvo, trgovina na veliko i malo i djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane. Ove djelatnosti su protekle tri godine postigle dobru dinamiku rasta i time doprinijele ukupnom gospodarskom rastu područja FLAG-a 4R.
Akvakultura sudjeluje s malim udjelom u ukupnom gospodarstvu. Glavne gospodarske djelatnosti uglavnom su u gradovima, ponajprije u Karlovcu, zatim u Ogulinu, Jastrebarskom, Dugoj Resi i Otočcu. U ruralnom području uglavnom prevladavaju poljoprivreda i šumarstvo.

Prerađivačka industrija je vodeća djelatnost po prihodima, po zapošljavanju i broju registriranih trgovačkih društava. Najvažnije su prehrambena industrija (mesna i mljekarska), posebno zbog očuvanja i razvoja stočarstva na dijelu područja FLAG-a 4R, metaloprerađivačka i drvoprerađivačka industrija. Postoji i industrija proizvodnje građevinskih materijala. U rudarstva se eksploatiraju tehničko-građevni kamen i glina za proizvodnju opeka. Istražni prostori za ugljikovodike nalaze se u nekim područjima FLAG-a 4R (na pr., u Pisarovini, Žumberku i dr.).

Na području FLAG-a 4R ukupan broj registriranih obrta smanjio se u zadnje tri godine, dok je broj zaposlenih ostao gotovo na istoj razini. U obrtu su gotovo jednako zastupljene proizvodne i uslužne djelatnosti. U uslužnom obrtništvu prevladavaju djelatnosti vezane za trgovinu, ugostiteljstvo i iznajmljivanje, te uslužno zanatstvo i prijevoz. Na cijelom području FLAG-a 4R mnogo je obrta za sječu drva i proizvodnju ogrjevnog drveta. Potrebna su daljnja nova ulaganja koja omogućuju primjenu novih znanja i tehnologija u proizvodnji proizvoda i usluga veće dodane vrijednosti u tradicionalnim, ali i novim djelatnostima.

Tablica 7: Broj osoba zaposlenih u pravnim osobama na području FLAG-a 4R

Godina	Broj zaposlenih prema području djelatnosti – NKD 2007.																				
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	O	Ukupno
2020.	379	33	9.816	62	838	3.048	2.374	864	1.270	487	27	19	860	212	27	96	255	114	292	0	21.073
2021.	340	39	10.296	63	800	3.091	2.271	943	1.339	626	27	24	941	200	27	106	248	114	305	0	21.800
2022.	384	38	10.563	83	824	3.115	2.224	1.001	1.376	656	24	32	949	210	28	94	253	104	315	0	22.245

Izvor: *FINA*

Tablica 8: Broj poduzetnika u 2020., 2021. i 2022. na području FLAG-a 4R

Godina	Broj poduzetnika – NKD 2007.																				
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	O	Ukupno
2020.	164	5	492	19	38	387	619	151	275	111	8	37	375	66	1	35	43	37	92	1	2.956
2021.	167	4	508	21	35	437	617	165	279	122	8	43	388	73	1	38	43	37	92	1	3.079
2022.	173	3	539	24	38	471	608	183	278	127	8	50	397	77	0	39	41	42	96	2	3.196

Izvor: *FINA*

Tablica 9: Broj obrtnika u 2020., 2021. i 2022. na području FLAG-a 4R

	Godina	Proizvodne djelatnosti	Uslužne djelatnosti	Ukupno
Broj obrta	2022.	66	70	136
Broj zaposlenih	2022.	844	535	1.379
Broj obrta	2021.	69	71	140
Broj zaposlenih	2021.	847	527	1.374
Broj obrta	2020.	72	73	145
Broj zaposlenih	2020.	860	513	1.373

Izvor: *FINA*

Djelatnost akvakulture, ponajprije proizvodnje slatkovodnih riba, na području FLAG-a 4R čini oko 5% od ukupne proizvodnje slatkovodnih riba u Hrvatskoj i od ukupne površine ribnjaka u 2022. godini.
U strukturi gospodarstva FLAG-a 4R djelatnost akvakulture ima mali udio i prema broju zaposlenih i prema broju poduzetnika. Ključna je proizvodnja slatkovodnih riba dok je prerada i proizvodnja ribljih proizvoda vrlo mala.
Dinamika razvoja akvakulture na području FLAG-a 4R donekle slijedi trendove u Hrvatskoj, povećanje proizvodnje - količinski i vrijednosno, povećanje zaposlenosti, rast prihoda i izvoza, unatoč poremećajima na tržištu, rastu cijena energenata i repromaterijala te drugih izazova s kojima se gospodarstvo suočava zadnjih godina. Slično je, u pogledu trenda primjene novih tehnologija u proizvodnji, korištenja energije te u zaštiti okoliša.
Na području FLAG-a 4R dominantna je proizvodnja toplovodnih (ciprinidnih, šaranskih) vrsta (najviše šarana, a puno manje drugih vrsta, poput soma, bijelog amura, smuđa i dr.) i to u ravničarskim dijelovima. U gorskim dijelovima prisutna je proizvodnja hladnovodnih (salmonidnih, pastrvskih) vrsta, uglavnom kalifornijske pastrve.
U proizvodnji toplovodnih vrsta izdvaja se samo jedno veće ribogojilište od 645 ha, dok su druga mala. Nasuprot šaranskih, pastrvska ribogojilišta su i prosječno i ukupno manjih površina. Međutim, za razliku od šaranskih, ovdje je znatno veći intenzitet proizvodnje. Zbog primjene tehnoloških rješenja te hladne, čiste i protočne vode postiže se veća proizvodnja po ha.

Tablica 10: Najvažnija ribogojilišta, broj, vrsta uzgoja, površina i proizvodnja na području FLAG-a 4R

Br.	JLS	Naziv poduzetnika	Vrsta uzgoja	Površina uzgajališta u ha/m^2
1.	Jastrebarsko	IHOR PARK D.O.O.	toplovodni	645
2.	Draganić	RIBNJACI KUPA D.O.O.	toplovodni	391,77
3.	Pisarovina	PP ORAHOVICA D.O.O.	toplovodni	464,61
4.	Plaški	LIKAPROMET D.O.O.	hladnovodni	1103 m^2
5.	Otočac	LEKO D.O.O.	hladnovodni	1200 m^2
6.	Ogulin	HEP PROIZVODNJA D.O.O.	hladnovodni	1980 m^2
7.	Žumberak	JAŠEVNICA, vl. Alan Deško	hladnovodni	300 m^2
8.	Plaški	FRIM FISH D.O.O.	hladnovodni	760 m^2
9.	Žumberak	RIBNJACI VRABAC D.O.O.	hladnovodni	2016 m^2
10.	Otočac	GACKA D.O.O.	hladnovodni	2725 m^2
11.	Ogulin	Smart, vl. Lipošćak Marina	hladnovodni	72 m^2

Izvor: *Uprava ribarstva, Ministarstvo poljoprivrede*

Detaljniji podaci o vrstama i količinama proizvedene ribe sadržani su u Prilogu 3.

U preradi ribljih proizvoda najznačajnije tvrtke su u Otočcu, tvrtka Leko (proizvodnja dimljenih pastrvi, pašteta, i dr.) i Meduza u Karlovcu. Osim toga postoji i manji broj obrta koji proizvode manje količine raznovrsnih proizvoda (dimljena i marinirana riba, ikra od pastrve (kavijar)).

U strukturi potrošnje slatkovodne ribe na području FLAG-a 4R kao i u Hrvatskoj najveći udjel ima šaran. Rezultat je to udjela šaranskih ribnjaka u ukupnim površinama te udjela šarana u ukupnoj proizvodnji slatkovodne ribe. Riba se uglavnom prodaje kao svježa u lokalnim ribarnicama i u trgovinama. Osim domaće potrošnje riba se izvozi se u susjedne zemlje.

Za daljnji razvoj akvakulture te povećanje konkurentnosti uz očuvanje vodnih i svih drugih prirodnih resursa, potrebna su ulaganja za uvođenje suvremene tehnologije i zaštite okoliša. Tijekom zadnjih nekoliko godina neka ribogojilišta (na pr., Crna mlaka i Ribnjaci Kupa u Draganiću) ustraju na primjeni novih i inovativnih tehnologija u uzgoju i zaštiti okoliša. Dobri resursi poput bogatstva voda gorskih tekućica velika je prilika za pastrvske ribnjake. Domaće tržište je premalo, a prilika je u izvozu svih vrsta slatkovodnih riba. I u pastrvskom uzgoju nužna su ulaganja u tehnologiju uzgoja čime bi se smanjile oscilacije u proizvodnji, a zadržala dosadašnja visoka razina kvalitete. Također, potrebna su ulaganja u održavanje i izgradnju infrastrukture ribogojilišta, poboljšanje komunalne infrastrukture te u povezivanje s turizmom, pri čemu bi poduzetničke inicijative i projekti trebale doći od turističkog sektora i lokalnih zajednica.

Pred sektorom akvakulture su brojni izazovi, od energetske i zelene tranzicije, digitalizacije, posljedica klimatskih promjena, do razvoja novih proizvoda i pokretanja novih proizvodnji koje traže bolju suradnju sa znanstvenom i stručnom zajednicom te povezivanje proizvođača. Također potrebno je i poboljšanje regulatornog i pravnog okvira za razvoj akvakulture. Opasnosti za akvakulturu su onečišćenja vodotoka, razni pritisci na prostor, unošenje zaraznih bolesti, izloženost predatorima (ptice), što je često izvan utjecaja samih proizvođača, kao i klimatske promjene.

Što se tiče **ribarstva na ribolovnim vodama** FLAG-a 4R postoji sportski ribolov te selektivni i znanstveno-nastavni, dok gospodarskog ribolova nema. Sportski ribolov je najviše rasprostranjen i najrazvijeniji je. Za sportski ribolov nadležni su ovlaštenici ribolovnog prava, a na području FLAG-a 4R to su sportsko ribolovna društva (SRD), uz jedan izuzetak. Od ukupno 13 ovlaštenika ribolovnog prava (dalje SRD-ovi) 12 su SRD-ovi, a jedan je obrt. Sjedišta su im JLS-ova (osim za obrt), u kojim se nalaze i glavne ribolovne vode FLAG-a 4R (detaljni prikaz u Prilogu br.1). SRD-ovi su članovi četiri sportsko ribolovna saveza, Karlovačke, Ličko-senjske, Sisačko –moslavačke i Zagrebačka županije.

Tablica 11: Ovlaštenici ribolovnog prava ma području FLAG-a 4R

Br.	JlS	Naziv ovlaštenika ribolovnog prava	Površina ribolovnog područja (ha)		Godišnji ulov u		Broj dozvola ukupno.
			Tekućice	Stajačice	kg	komada	
1.	Draganić	ŠRD "DRAGANIĆ"	27,0	5,2	22,00	17	101
2.	Duga Resa	KŠR „MREŽNICA“	477,2	1,4	385,18	229	594
3.	Jastrebarsko	ŠRD "JASTREBARSKO"	196,8	20,5	522,65	215	681
4.	Karlovac	KŠR "KORANA"	627,5	140,7	658,98	245	952
5.	Lasinja	ŠRU KUPA	61,2	3,5	53,94	13	59
6.	Ogulin	ŠRD "OGULIN"	185,8	186,1	947,70	293	585
7.	Ogulin	OBRT TONKOVIĆ	2,0	0	n/p	n/p	n/p
8.	Otočac	GACKA D.O.O.	627,5	46,0	46,71	32	981
9.	Ozalj	ŠRD "OZALJ"	144,3	21,1	2.690,57	960	1.476
10.	Topusko	ŠRD ŠTUKA TOPUSKO			n/p	n/p	34
11.	Pisarovina	SŠRU "PISAROVINA"	180,3	0	274,95	114	292
12.	Plaški	SRK PLAŠKI	16,3	0,25	n/p	n/p	n/p
13.	Slunj	ŠRD "SLUNJČICA"	46	0	n/p	n/p	n/p
Ukupno FLAG 4R			2.591,9	424,8	5.602,68	2.118	5.755

Izvor: *FLAG 4R i Uprava za ribarstvo*

Ribolovna infrastruktura na području FLAG-a 4R zahtijeva održavanje, izgradnju i osuvremenjivanje, od vodnih područja gdje je ključno odmuljivanje jezera, održavanje nasipa i dr., do suvremene komunikacijske infrastrukture te do otvorenih i zatvorenih prostora za aktivnosti sportskih ribolovnih društava.
Sportska ribolovna društva (SRD) i drugi ovlaštenici ribolovnog prava nadležni su i odgovorni za upravljanje ribljim fondom radi sportskog ribolova i organiziranje sportskog ribolova u ribolovnoj zoni na temelju plana upravljanja, poribljavanja, organizacije i provođenja ribočuvarske službe i drugih potreba za provođenje ribolovnog prava u skladu sa zakonom. SRD-ovi i drugi ovlaštenici ribolovnog prava financiraju svoj rad dijelom iz naknada za ribičke dozvole te sredstvima čiju visinu određuju svojim internim aktom.
Za obavljanje poslova iz svoje nadležnosti kao i pokretanje inicijativa i poduzimanja aktivnosti vezanih za vodna područja, ekološka, turistička, edukativna i dr., SRD-ovi nemaju uvijek sve potrebne resurse, ljudske, financijske, tehničke, tehnološke, infrastrukturne organizacijske, a nedostaje, također, odgovarajući i poticajan pravni okvir kao i zadovoljavajuća podrška lokalnih zajednica. Posebno SRD-ovi nemaju dovoljno kapaciteta za održavanje i izgradnju ribolovne infrastrukture koja u postojećim uvjetima uglavnom ovisi o volonterskom radu članova.

Potrebna su ulaganja koja će SRD-ovima, osim ulaganja u snažniji razvoj sportskog ribolova omogućiti i pokretanje novih i inovativnih aktivnosti, poduhvata, kako bi se razvojni potencijali FLAG-a 4R, ponajprije prirodni, (primjerice, tradicija kao i mreža SRD-ova, njihova iskustva, znanja i vještine), što bolje koristili u skladu s načelima plavog gospodarstva i CLLD-a. Poglavito se to tiče povezivanja sportskog ribolova, ali i drugih aktivnosti SRD-ova s turizmom, osobito s nizom posebnih oblika turizma, raznim i novim aktivnostima u održivom korištenju prirodne i kulturne baštine, kao i jačanja šire suradnje s lokalnim zajednicama. Sportski ribolov u sinergiji s drugim djelatnostima može doprinijeti gospodarskom razvoju, otvaranju novih radnih mjesta, smanjenju odseljavanja mladih te poboljšati kvalitetu življenja, naročito u malim udaljenim, pretežno ruralnim zajednicama, ali i u čitavom područja FLAG-a R4.

Osnovu razvoja **turizma** na području FLAG-a 4R čini bogata i očuvana prirodna baština u kojoj važnu ulogu imaju vodni resursi, kao i zanimljiva kulturna baština. Uz to ide i dobar geoprometni položaj budući da većim dijelom područja prolaze glavni prometni koridori (autoceste) prema važnim morskim turističkim destinacijama te prema nacionalnom parku Plitvička jezera (oko milijun posjetitelja godišnje).
U strukturi gospodarstva turizam je, prema broju zaposlenih, na četvrtom mjestu među svim djelatnostima. Dinamika rasta broja turista, prema broju dolazaka, na području FLAG-a 4R zadnjih godina raste i uglavnom slijedi dinamiku rasta u Hrvatskoj, dok rast smještajnih kapaciteta znatno zaostaje u privatnom smještaju, a osobito u hotelskom smještaju. Najviše turista, prema broju dolazaka, imaju gradovi Karlovac, Otočac, Ogulin i Jastrebarsko, a od općina Duga Resa i Slunj (detaljni prikaz u Prilogu br.2). Turizam u ostalim gradovima i općinama, usprkos njihovim prirodnim i kulturnim potencijalima za sada je skroman. Ono što je dobro jest da raste potražnja za posebnim oblicima turizma vezanih za prirodu i zdrav način života.
Na području FLAG-a 4R dominiraju posebni oblici turizma, uglavnom oni koji se zasnivaju na preferencijama turista prema aktivnostima u prirodi (sportskim i rekreacijskim aktivnostima, kao što su, na pr., kajakaštvo, biciklizam, pješačenje i dr.) i zdravom načinu življenja (primjerice, boravak u prirodi, upoznavanje i doživljavanje prirode i dr.). Potencijali prirodne baštine i mogućnosti za njezino održivo korištenje u turizmu, posebno u svjetlu suverenih trendova europske i svjetske turističke potražnje, još uvijek nisu valorizirani i ne koriste se za

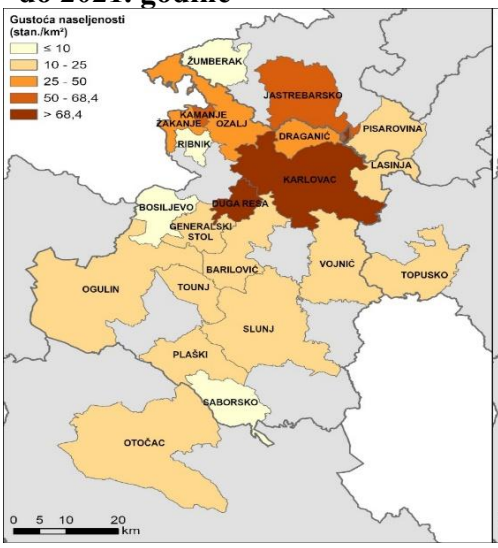
snažniji doprinos gospodarskom i društvenom razvoju lokalnih zajednica i čitavog područja FLAG-a 4R.
Potencijali kulturne baštine područja FLAG-a 4R također se nedovoljno koriste i manje su prepoznatljivi u turističkoj ponudi, iako se dosta ulaže u njihovu obnovu, očuvanje i uključivanje u turističke programe kroz različita i mnogobrojna događanja, festivale i manifestacije.
Turizam koji koristi potencijale akvakulture i ribarstva slabo se razvija te je u turističkoj ponudi na čitavom području FLAG-a 4R uglavnom nedovoljno prepoznatljiv. Naročito se to tiče ribolovnog turizma, koji se, kao selektivni oblik turizma, razvio iz rekreacijskog ribolova. Održiv ribolovni turizam podvrsta je ekološkog turizma koji dinamično raste i u EU-u i u čitavom svijetu. Značaj i uloga ribolovnog turizma u turističkoj ponudi FLAG-a 4R u lokalnom gospodarstvu još uvijek su mali premda imaju potencijal, posebno zbog prirodnih resursa te poticanja razvoja plavog gospodarstva u EU-u (plavo gospodarstvo obuhvaća sve industrije i sektore vezane za mora, kopnene vode i obale EU-a). Poticaji za razvoj plavog gospodarstava dobra su prilika i za razvoj ribolovnog turizma i ostvarivanja koristi od prirodnih, kulturnih, društvenih i ljudskih resursa na području FLAG-a 4R.
Sportski ribolov slabo je povezan s drugim rastućim posebnim oblicima turizma, osobito onima koji se odnose na vodne resurse, rijeke i jezera. Primjer potencijala koji još ni izdaleka nije iskorišten za razvoj turizma na područja FLAG-a 4R je akvarij *Aquatika* u Karlovcu. To je jedinstvena turistička atrakcija, s preko 70.000 posjetitelja godišnje, u ovom dijelu Europe čija se prednost temelji na istraživanjima i edukaciji u području slatkovodne bioraznolikosti. Osim što manjka ta povezanost, nedostaje suradnje i organizacije kojima bi se umanjili i otklonili pojedini konfliktni razvojni interesi raznih turističkih aktera (na pr., kajakaštvo i drugi vodeni sportovi koje organiziraju turističke agencije u ribolovnim zonama bez dogovora s ribolovnim društvima).
Osim povezivanja s drugim oblicima turizma, za razvoj ribolovnog turizma značajan potencijal predstavlja razvoj seoskog turizma čiji su nositelji obiteljska poljoprivredna gospodarstva koja, u njihovu osnovnu djelatnost, poljoprivredu, mogu uključiti i različite usluge namijenjene turistima.
Glavni kapaciteti turističke infrastrukture koncentrirani su na području gradova i općina s najvećim turističkim prometom. U ruralnom dijelu, osobito u malim i udaljenim općinama turistička infrastruktura je vrlo slaba. Zadnjih godina u većini JLS-ova grade se i u mreže povezuju objekti turističke infrastrukture (biciklističke, pješačke i planinarske staze, vidikovci i dr.) te drugi objekti za posebne oblike turizma. Ribolovna infrastruktura nije razvijena i uglavnom nije dio cjelovite turističke infrastrukture. Njezino održavanje i daljnja izgradnja ovise ponajprije o udrugama, sportskim ribolovnim društvima, koja za to, u sadašnjim uvjetima, nemaju kapaciteta (financijskih, ljudskih, upravljačkih i dr.).
Potrebna su daljnja ulaganja i povezivanje svih dijelova FLAG-a 4R sa svrhom zajedničkog razvoja održivog turizma i rasta turističke ponude usmjerene na turiste veće kupovne moći, čije su preferencije upoznavanje i doživljavanje lokalne tradicije, povijesne, kulturne i prirodne baštine, autohtonih *eno* i *gastro* proizvoda visoke kvalitete. Time se stvaraju prilike za nove i inovativne proizvodne aktivnosti u ribolovnom turizmu, ali i u drugim sektorima, za stvaranje novih radnih mjesta, tj. povećanje zapošljavanja, te za očuvanje prirodne i kulturne baštine.
Za brži turistički razvoj, osobito gradova i općina s malim turističkim prometom važno je povezivanje i suradnja kroz zajedničke turističke zajednice, koje djeluju na načelima destinacijskog upravljanja. U tom smislu već djeluju turističke zajednice, Kupa TZP sa sjedištem u Ozlju koja obuhvaća Ozalj, Kamanje, Ribnik, Lasinju, Draganić i Žakanje te TZP 4 rijeke sa sjedištem u Dugoj Resi, koja obuhvaća Barilović, Bosiljevo, Generalski Stol i Dugu Resu.

Obilježja **tržišta rada** na područja FLAG-a 4R su smanjivanje nezaposlenosti, strukturna nezaposlenost, nerazmjer između ponude radne snage i potreba gospodarstva. Pozitivni trendovi na tržištu rada nakon 2019. u velikoj su mjeri umanjili problem visoke nezaposlenosti iz ranijeg razdoblja. Postoje razlike u nezaposlenosti između pojedinih JLS-ova. Više od polovice nezaposlenih osoba su žene. Najbrojniju skupinu nezaposlenih čine osobe sa završenom trogodišnjom školom za stručna zanimanja te školom za KV i VKV radnike. Najviše je nezaposlenih u dobi od 40 do 50 godina i mladih između 18 i 25 godina. Poseban problem upravo su nezaposlenost mladih i manjak poduzetničkog duha, ali i nedostatak dostatne potpore za razvoj poduzetništva. Osobito se to tiče razvoja djelatnosti vezanih za korištenje novih tehnologija, znanja i vještina, ali i poljoprivrede i nepoljoprivrednih djelatnosti, turizma, te održivo korištenje prirodne i kulturne baštine.

1.7. Demografske i socijalne značajke

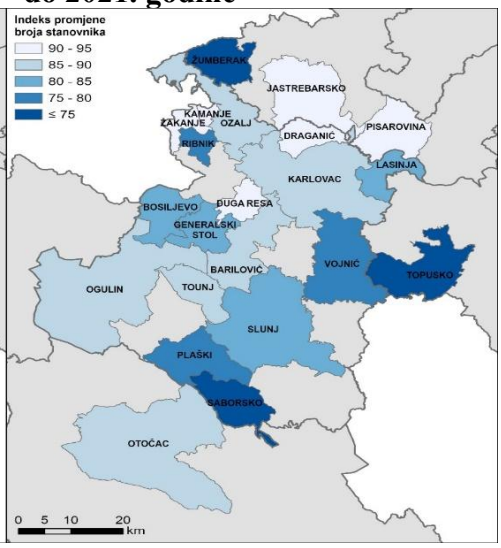
Prema podatcima Popisa stanovništva iz 2021. godine, na području FLAG-a 4R živjelo je 130.493 stanovnika. Jedinica lokalne samouprave s najvećim brojem stanovnika je Grad Karlovac (49.337 stanovnika), a najmanji je broj stanovnika zabilježen u Općini Ribnik (362 stanovnika). Najveća naselja na teritoriju FLAG-a, prema Popisu stanovništva iz 2021. godine, su Karlovac (41.869 stan.), Ogulin (7374 stan.), Duga Resa (5380 stan.), Jastrebarsko (5312 stan.) te Otočac (3852 stan.). Područje FLAG-a rijetko je naseljeno (sl. 1). Gustoća naseljenosti za prostor cijelog FLAG-a iznosi 32,0 st./km^2, što je više nego dvostruko manje od gustoće naseljenosti za Hrvatsku (68,4 st./km^2), koja je u europskim okvirima među zemljama s rjeđom gustoćom naseljenosti. Najgušće naseljene jedinice lokalne samouprave su upravni gradovi Duga Resa (167,6 st./km^2) i Karlovac (123,1 st./km^2), a najrjeđe je naseljena Općina Saborsko (svega 3,5 st./km^2). Najgušće naseljeno područje FLAG-a je urbanizirana cjelina Karlovac – Duga Resa, a najrjeđe su naseljena područja Žumberka, pogranični dijelovi Pokuplja prema Sloveniji i Ogulinsko-plaščanska zavala.

Slika 5: Gustoća naseljenosti (st./km^2) u jedinicama lokalne samouprave FLAG-a 4R od 2011. do 2021. godine

Izvor*: DGU (2023); DZS (2022.)*

Slika 6: Indeks promjene broja stanovnika u jedinicama lokalne samouprave FLAG-a 4R od 2011. do 2021. godine

Izvor: *DGU (2023); DZS (2022.)*

Podaci o općim trendovima kretanja stanovništva mogu se dobiti iz analize međupopisne promjene broja stanovnika (sl. 2). Svim jedinicama lokalne samouprave u FLAG-u taj je indeks

u razdoblju 2011. – 2021. niži od 100, što znači da su sve imale manje stanovnika 2021. nego 2011. Razlika između vrijednosti indeksa i broja sto za svaku jedinicu lokalne samouprave označava postotak za koji se broj stanovnika promijenio. Najmanje stanovnika izgubile su jedinice lokalne samouprave u sjevernom dijelu FLAG-a 4R (Pisarovina-pad od 5,6%, Kamanje-pad od 7,2%, Draganić-pad od 7,1%). Najsnažniji pad zabilježen je u perifernim dijelovima područja FLAG-a 4R (Žumberak-pad od 31,0%, Saborsko-pad od 26,3% i Topusko-pad od 25,6%). Jedan od osnovnih razloga pada broja stanovnika između popisnih godina je negativna prirodna promjena. U razdoblju od 2018. do 2022. godine, svake je godine, uz izuzetak 2019., područje FLAG-a 4R umiranjem gubilo više nego dvostruko stanovništva, nego što ga je dobivalo rađanjem. To pokazuju svi podaci o prirodnom kretanju prikazani u Tablici 16.

Tablica 12: Podaci o prirodnom kretanju stanovništva na području FLAG-a 4R od 2018. do 2022. godine

Godina	Broj rođenih	Broj umrlih	Godišnja stopa nataliteta (‰)	Godišnja stopa mortaliteta (‰)	Godišnja stopa prirodne promjene (‰)	Vitalni indeks
2018.	957	2223	7,0	16,2	-9,2	43,0
2019.	1083	2078	8,0	15,3	-7,3	52,1
2020.	1014	2384	7,6	17,8	-10,2	42,5
2021.	1006	2695	7,6	20,2	-12,6	37,3
2022.	947	2282	7,3	-17,6	-10,3	41,4

Izvor: *DZS (2023.)*

Negativna prirodna promjena čini dobnu strukturu područja FLAG-a 4R značajno nepovoljnijom. Demografska baza mladog stanovništva izrazito je sužena, a dobni razredi u kojima je zabilježen najveći broj stanovnika su 60 – 64 i 65 – 69 godina. Indeks starosti stanovništva iznosi 190,3, što znači da na 100 stanovnika mlađih od 15 godina, dolazi 190 stanovnika starijih od 65 godina. Takva raspodjela znači da je stanovništvo područja FLAG-a 4R izrazito staro. Kod pojedinih jedinica lokalne samouprave taj je nerazmjer još veći, što upućuje na njihovu snažnu depopulaciju.
Na području FLAG-a 4R većina stanovnika starijih od 15 godina imala je završenu srednju školu (51,1%), zatim osnovnu školu (23,1%) ili neki stupanj visokog obrazovanja (12,8%). Nezavršenu osnovnu školu imalo je 10,4% stanovništva, a bez škole je bilo 2,1% stanovništva (DZS, 2013).

2. Partnerstvo i uključenost lokalnih dionika

2.1. Opis partnerstva

Javno-privatno partnerstvo (udruga) za provedbu Lokalne razvojne strategije u ribarstvu FLAG-a 4R čini Skupština udruge, Upravni i Nadzorni odbor te stručna služba, odnosno ured FLAG-a.
Skupština je najviše upravljačko tijelo FLAG-a 4R, a čine ga svi redovni članovi. Skupština redovito zasjeda minimalno jednom u tijeku godine, a izborna sjednica Skupštine se održava svake druge godine.
Upravni odbor je izvršno i koordinativno tijelo FLAG-a 4R koje organizira i obavlja tekuće poslove između dvije sjednice Skupštine te donosi odluke iz svoje nadležnosti. Upravni Odbor ima 9 članova, koje iz svog sastava bira Skupština na vrijeme od dvije godine, s tim da mogu biti ponovo izabrani na istu dužnost. Kod izbora članova Upravnog odbora, Skupština brine o odgovarajućoj zastupljenosti članova FLAG-a 4R u njegovom sastavu, poštujući pri tome načela zastupljenosti članova iz javnog, civilnog i gospodarskog sektora na način da niti jedna

interesna skupina nema kontrolu prilikom donošenja odluka. U sastavu Upravnog odbora je udio žena 22,22% dok je 1 osoba mlađa od 40 godina. Predstavnika gospodarskog sektora ribarstva u Upravnom odboru je 4 odnosno 44%. Predsjednik LAG-a je ujedno i član te predsjednik Upravnog odbora. Predsjednik FLAG-a 4R zastupa, rukovodi i predstavlja FLAG u skladu sa zakonom, Statutom i općim aktima FLAG-a 4R te odlukama Skupštine i Upravnog odbora. Predsjednika FLAG-a bira Skupština FLAG-a na mandat od dvije godine s mogućnošću ponovnog izbora na istu dužnost. FLAG ima zamjenika Predsjednika. Zamjenika Predsjednika FLAG-a bira i razrješuje Skupština, na prijedlog Predsjednika. Za svoj rad Predsjednik kao i zamjenik Predsjednika odgovorni su Skupštini FLAG-a 4R. Nadzorni odbor je tijelo kontrole rada FLAG-a 4R te tijelo nadležno za prigovore na odluke Upravnog odbora FLAG-a 4R. Nadzorni odbor ima 5 članova koje bira Skupština iz redova članova Skupštine na vrijeme od dvije godine, s mogućnošću reizbora na istu dužnost. Članovi Nadzornog odbora ne mogu obavljati funkcije ostalih tijela FLAG-a 4R. U sastavu Nadzornog odbora je udio žena 22,22% dok je 1 osoba mlađa od 40 godina. Predstavnika gospodarskog sektora ribarstva u Nadzornom odboru je 2 odnosno 40%.
Stručna služba FLAG-a zapošljava jednu djelatnicu (voditeljica FLAG-a 4R i koja provodi stručne, administrativne, materijalno-financijske i druge poslove za potrebe FLAG-a 4R, kako je to utvrđeno Pravilnikom o sistematizaciji radnih mjesta i zapošljavanju. Stručna služba provodi zadaće: organiziranje redovnog poslovanja FLAG-a 4R; obavljanje svakodnevne unutarnje koordinacije FLAG-a; vođenje arhive cjelokupnog poslovanja; skrb za izvršavanje odluka i zaključaka Skupštine i Upravnog odbora; provođenje djelatnosti FLAG-a 4R u skladu s načelima CLLD-a, propisima, Statutom i drugim aktima FLAG-a 4R; vođenje financijskih poslova te izrađivanje financijskih i drugih dokumenata; podnošenje Skupštini izvješća o radu stručne službe FLAG-a; utvrđivanje prijedloga programa i planova rada FLAG-a 4R; sudjelovanje u pripremi i provedbi projekata te obavljanje drugih poslova koje joj nalože nadležna tijela FLAG-a 4R.

Tablica 13: Članovi FLAG-a 4R (Skupština FLAG-a 4R)

Gospodarska interesna skupina (broj) - svi iz gospodarskog sektora ribarstva	Civilna interesna skupina (broj)	Javna interesna skupina (broj)	Ukupno (broj)	Od toga žena (broj)	Od toga mladih (broj)[6]
11	7	23	41	7	5

Izvor: *FLAG 4R*

2.2. Opis tijeka izrade LRSR i uključenost lokalnih dionika u izradu LRSR

Izrada LRSR-a za područje FLAG-a R4 započela je okupljanjem dionika, predstavnika različitih interesnih skupina i to: gospodarske interesne skupine, javne i civilne.

Na početku izrade LRSR-a dogovoren su način rada RS-a, plan aktivnosti i način komuniciranja. Dogovoreno je da se u pripremi svih ključnih pitanja LRSR-a o njima obavljaju konzultacije te da se potom rasprave i usuglašuju na radionicama i sastancima. Podloge za rad u radionicama i za sastanke dostavljaju se unaprijed. Dogovoren je i okvirni vremenski plan aktivnosti i održavanje tri radionice za pojedine faze izrade LRSR-a.

[6] osobe do uključujući 40. godina

Na 1. radionici u Karlovcu 19. rujna 2023. sudionici su upoznati s metodologijom izrade LRSR-a, zatim su razmotrili i raspravili značajke LRSR-a u novom programskom razdoblju 2023.-2027. Podijeljeni u 3 interesne skupine, izradili su i raspravili SWOT analizu. Rezultate nacrta SWOT analize kasnije su u konzultacijama dopunili i usuglasili.
Druga radionica, održana u Karlovcu 6. listopada 2023., bila je posvećena razmatranju razvojnih potreba, općih i specifičnih ciljeva te mjera. Sudionici su kroz detaljnu raspravu zajednički razradili i usuglasili u zajedničke prijedloge razvojnih potreba, ciljeva i mjere . Nakon radionice sudionici i drugi dionici dorađivali su i usuglašavali nacrt razvojnih potreba i ciljeva i mjera kroz konzultacije.

U razdoblju između 1. i 2. radionice provedena je anketa (anketni upitnik i odabir ispitanika iz 3 sektora, i to s čitavog područja FLAG-a 4R) radi uvida u projektne ideje kao osnove za utvrđivanje potrebe i mjere te potencijalna ulaganja, ključna za budući razvoj. S istim ciljem provedene su konzultacije na području FLAG- R4. Koristeći intervencijsku logiku, polazeći od prethodno identificiranih prijedloga razvojnih potreba, ciljeva, općih i posebnih identificirali i onda kroz raspravu pripremili i razradili nacrt intervencija te ih usuglasili. Nacrt su verificirali u odnosu na realne razvojne mogućnosti, potencijale i potrebe, na usklađenost s programom LEADER/CLLD, EFPRA i s uputama Uprave ribarstva Ministarstva poljoprivrede.
Predloženo je da se nacrt LRSR-a prije rasprave i odluke na skupštini FLAG-a 4R, kroz javnu raspravu predstavi stanovništvu čitavog područja putem mrežne stranice FLAG-a 4R

Na trećoj radionici u Karlovcu održanoj 27. listopada 2023, sudionici s aspekta svojih interesnih skupina i pojedinačno, razmatrali kompletan nacrt LRSR-a, iznosili prijedloge dopuna i izmjena, raspravljali o njima i usuglašavali ih. Nakon toga prihvaćen je nacrt LRSR.

Tijekom čitavog razdoblja provodile su se konzultacije s Upravom ribarstva Ministarstva poljoprivrede te drugim FLAG-ovima vezano uz metodologiju izrade LRSR-a.

Tablica 14: Događaji i sudionici tijekom izrade LRSR

Naziv događaja (sastanak, radionica i sl.)	Broj sudionika	Mjesto održavanja događaja	Datum održavanja događaja
Okupljanje radne skupine za izradu LRSR	4	Karlovac	1.9.2023.
Konzultacije FLAG-a 4R oko podataka za LRSR komunalnu infrastrukturu	6	Karlovac	Od 20.9.2023. do 18.10.2023.
Konzultacije FLAG-a 4R oko pripreme i provedbe Upitnika za identificiranje razvojnih potreba i projekata na području FLAG-a	7	Karlovac	Od 19.9.2023. do 22.9.2023.
1. Radionica - Metodologija izrada LRS-a; izrada SWOT analize	10	Karlovac	19.09.2023.
Konzultacije oko dopuna rezultata 1. radionice - SWOT analiza	13	Karlovac	Od 22.9.2023. do 29.9.2023.
2. Radionica – Razvojne potrebe i ciljevi; mjere	18	Karlovac	06.10.2023.
Konzultacije oko dopuna rezultata 2. radionice - potrebe ciljevi i mjere	7	Karlovac	9.10.2023.
Prikupljanje projektnih ideja/prijedloga projekata	59	Karlovac	Od 20.9.2023. do 18.10.2023.
Konzultacije oko Financijskog i akcijskog plana provedbe LRSR-a	5	Karlovac	10.10.2023.
Radionice za izradu LRSR:			

Radionica – Jastrebarsko	3	Jastrebarsko	13.10.2023.
Radionica - Plaški	3	Plaški	16.10.2023.
Radionica -Topusko, Barilović	6	Topusko	16.10.2023.
Radionica - Draganić	4	Draganić	17.10.2032.
Radionica - Ogulin	9	Ogulin	17.10.2032.
3. Radionica – Nacrt LRSR FLAG-a 4R	25	Karlovac	27.10.2023.
Skupština FLAG-a 4R - Usvajanje LRSR	23	Karlovac	27.10.2023.

Izvor: F*LAG 4R*

3. Analiza razvojnih potreba područja, uključujući SWOT analizu

3.1. Rezultati SWOT analize

Temeljem SWOT analize, koju su izradili članovi FLAG-a i lokalni razvojni dionici tijekom konzultacijskih procesa, utvrđene su snage i slabosti te prilike i prijetnje za budući razvoj područja. Naglasak je stavljen na ključne elemente za socioekonomski razvoj lokalne zajednice usmjeren teritorijalnoj koheziji i kojima će se FLAG baviti tijekom provedbe LRSR u okviru mogućnosti provedbe CLLD-a PRA 2021.-2027.

SNAGE	SLABOSTI
Prirodni resursi / prirodna baština • atraktivna i očuvana priroda na većem dijelu područja • vodno bogatstvo, potoci, rijeke, jezera • visoka biokemijska kvaliteta vode • nema industrijskih zagađivača • bogatstvo flore i faune • održiv riblji fond; vode se poribljavaju po gospodarskoj osnovi i planu gospodarenja • prirodna i umjetna mrjestilišta • dobar pristup rijekama i jezerima zbog povoljnog geoprometnog položaj čitavog područja	**Prirodni resursi / prirodna baština** • u nekim područjima manjak dotoka vode • invazivne vrste riba i rakova • štetan utjecaj velikog vranca (lat. *Phalacrocorax carbo*) i strogo zaštićene vidre na ihtiofaunu • riječni reviri u kojima je ribolov zabranjen • nedovoljno održavanje obala rijeka; dabrovi • kanaliziranje rijeka i potoka • pregrađivanje rijeka, hidroelektrana, oscilacije visine i temperature vode što je nepovoljno za ribe • nedostatak odmuljivanja jezera
Proizvodnja i prerada - ribarstvo/akvakultura • porast proizvodnje u akvakulturi • kvalitetni i konkurentni proizvodi • dobar položaj na tržištu • blizina velikih gradova, potrošačkih centara • uvođenje novih tehnologija proizvodnje • briga o zaštiti okoliša • kvalificirana radna snaga • otvorenost prema drugim djelatnostima (posebni oblici turizma, održivo korištenje kulturne baštine i dr.) • potencijali za povećanje proizvodnje	**Proizvodnja i prerada - ribarstvo/akvakultura** • manja profitabilnost akvakulture u odnosu na druge sektore • manjak radne snage • nedostatna podrška ulaganjima u akvakulturu • manjak suradnje među proizvođačima • slaba suradnja s drugim djelatnostima (turizam, održivo korištenje kulturne baštine i dr.) • slab marketing, promidžbene aktivnosti • nedostatak brendiranja i promicanja proizvoda ribarstva • nedovoljne marketinške vještine proizvođača
Sportski/rekreacijski ribolov • bogati raznovrsni resursi za sportski/rekreacijski ribolov • duga tradicija ribolova i zaštita ribolovnih područja • brojnost organizacija i članstva ribolovnih društava	**Sportski/rekreacijski ribolov** • starija dobna struktura članova koji ne mogu obavljati sve potrebne poslove • manjak kapaciteta za stručne poslove u sportskom/rekreacijskom ribolovu (upravljanje, organizacija i dr.)

• stručnost i posvećenost članova aktivnostima za razvoj sportskog/rekreacijskog ribolova • razvoj održivog sportsko/rekreacijskog ribolova • briga o održivosti u obnavljanju ribljeg fonda (poribljavanje i dr.) • briga o zaštiti prirode i očuvanju ribolovnih područja • veliki potencijali za daljnji razvoj s obzirom na prirodne resurse, dobru dostupnost čitavog područja, dinamičan razvoj turizma i stalan rast potražnje za posebnim oblicima turizma (sportski turizam i dr.) • edukacijski programi za mlade (ribolovne škole, zaštita prirode, natjecanja i dr.)	• nemogućnost zapošljavanja potrebnih stručno osposobljenih ljudi u ribolovnim društvima • nedovoljna zainteresiranost mladih ribiča za rad u društvima • slab poduzetnički duh, zainteresiranost članstva za održivo korištenje prirodnih potencijala radi dobrobiti za njihovo ribolovno društvo • ribočuvarska služba organizirana na volonterskoj osnovi • nedovoljni kapaciteti ribočuvarske službe, nedostatan broj ljudi i financiranje za kontrolu velikog prostora i sprečavanje krivolova • nedostatno financiranje održavanja i popravka obala • manjak opreme za održavanje i zaštitu područja sportskog/rekreacijskog turizma (čamci, alati komunikacijska oprema, računala i dr.) i prostora (zgrade, domovi) • nedovoljno povezivanje i suradnja s turizmom i drugim aktivnostima • slaba suradnja između ribolovnih društava području FLAG-a • manjak međunarodne suradnje • slaba informiranost o ribarstvu; nedostatna medijska promidžba sportsko-rekreacijskog ribolova • nedovoljna suradnja s državnim tijelima
<u>Turizam i ugostiteljstvo</u> • rast turizma, veći broj dolazaka i boravka turista • povećanje i širenje ponude za posebne oblike turizma povezane s vodnim tokovima (šetnje i boravak u prirodi, pješačenje, promatranje ptica, sportske aktivnosti sl.) • povećanje kvalitete usluga • otvaranje smještajnih kapaciteta u ruralnim područjima • poboljšanje gastro ponude zasnovane na lokalnim specijalitetima i prehrambenim proizvodima	**<u>Turizam i ugostiteljstvo</u>** • nedostatak sustavnog povezivanja turizma i ugostiteljstva s ribarstvom/akvakulturom • slab angažman lokalnih zajednica i turističkih organizacija u korištenju potencijala ribarstva/akvakulture • nedovoljna suradnja ribolovnih društava i turističkih agencija i drugih zainteresiranih za razvoj turizma • nedostatak licenciranih ribolovnih vodiča • manjak kvalitetnih smještajnih kapaciteta na ribarsko-akvakulturnim područjima • nedovoljna ulaganja u razvoj turističke infrastrukture na ribarsko-akvakulturnim područjima • nedovoljna promidžba atraktivnosti ribarsko-akvakulturnih područja
<u>Komunalna infrastruktura vezana za ribarstvo/akvakulturu</u> • javna vodoopskrba u većini JLS-ova • ulaganja u gospodarenje otpadom • dobra opskrba električnom energijom	**<u>Komunalna infrastruktura vezana za ribarstvo/akvakulturu</u>** • nedovoljno održavanje obala, staza, objekata na ribolovnim područjima • nedostatak komunalne infrastrukture (ceste, vodoopskrba i odvodnja, odvoz smeća) na ribolovnim područjima • nepokrivenost telekomunikacijskim signalom (internetom) na ribarstvenim/akvakulturnim područjima

Kulturna baština vezana za ribarstvo/akvakulturu • bogata i raznovrsna kulturna baština, materijalna i nematerijalna kulturna dobra • bogatstvo tradicije vezane za svakodnevni život sela, sačuvani neki tradicijski obrti i tradicija sportskog ribolova • povezivanje kulturne baštine i turizma (brojne kulturne manifestacije i događanja) te održivo korištenje kulturne baštine **Civilno društvo** • veliki broj organizacija civilnog društva • brojna i aktivna kulturno-umjetnička i sportska društva • uspješne organizacije civilnog društva u nekim područjima	• administrativne prepreke za održavanje infrastrukture na ribolovnim područjima • loša suradnja nositelja ribarstva/akvakulture s JLS-ovima **Kulturna baština vezana za ribarstvo/akvakulturu** • nedovoljna povezanost i uključivanje ribarstva/akvakulture u kulturno-turističke manifestacije lokalnog i regionalnog karaktera • nedostatak programa suradnje ribolovnih društava, udruga u kulturi i lokalnih kulturnih ustanova • nedostatak podrške i poticaja za obnovu i održivo korištenje kulturnih dobara u privatnom vlasništvu **Civilno društvo** • nedostatak prostora, financijskih sredstava i ljudskih resursa za programe organizacija civilnog društva
PRILIKE	**PRIJETNJE**
• financiranje razvojnih projekata u ribarstvu/akvakulturi iz fondova EU-a, državnih, županijskih i drugih programa • porast potražnje za proizvodima ribarstva/akvakulture • razvoj i uporaba novih tehnologija, digitalizacija gospodarstva, uprave i društva (digitalna tranzicija) • trendovi razvoja suvremenog turizma (zaštita okoliša, kultura, rekreacija, način života, iskustvo, doživljaji) • porast potražnje za selektivnim oblicima turizma (ribolovni, gastro-enološki, kulturni, sportski, zdravstveni, elitni turizam i dr.) • porast potražnje za ekološkim prehrambenim proizvodima i autohtonim brendiranim proizvodima • suradanja i umrežavanje s ribolovnim klubovima u zemljama članicama EU-a • međunarodni programi i projekti (natjecanja, seminari, predavanja i dr.) • prijenos dobre prakse iz EU-a • poboljšanje zakona i rada zakonodavnih službi te upravnih tijela • osnaživanje lokalnih zajednica kroz aktivnosti FLAG-a za socioekonomski razvoj čitavog područja	• klimatske promijene • povećanje cijena energije i drugih *inputa* zbog kriza u svijetu • jačanje trenda privatizacije voda • smanjenje lokalnih i državnog proračuna i ograničenja ulaganja u održavanje komunalne infrastrukture • ograničenja ekološke mreže Natura 2000 (obuhvaća velik dio akvakulturnog/ribarstvenog područja FLAG-a) • velika zakonska zaštita ptica predatora koje štete proizvodnji u akvakulturi • prekomjeran rast predatora • širenje bolesti i zaraza • komplicirana birokracija za poslove ribarstva/akvakulture • stalno mijenjanje zakonskih propisa • porast konkurencije zbog uvoza ribe • porast centralizacije nabave trgovačkih lanaca u odnosu na distribuciju lokalnih proizvođača

3.2. Prikaz potreba područja FLAG-a 4R

Elementi koji su identificirani u SWOT analizi pružaju širok uvid u probleme s kojima se FLAG suočava te su iskorišteni kao temelj za utvrđivanje razvojnih potreba. Razvojne potrebe, opći i posebni ciljevi definirani su kroz razmatranja i usuglašavanja dionika na radionicama za izradu LRSR, konzultacijama s dionicima te temeljem odgovora na pitanja iz Upitnika za utvrđivanje projektnih ideja.

Tablica 15: Razvojne potrebe područja FLAG-a 4R

Naziv potrebe	Opis potrebe	Naziv općeg cilja LRSR-a kojim se ispunjava potreba	Naziv specifičnog cilja LRSR-a kojim se ispunjava potreba
P1: Razvoj konkurentne akvakulture, proizvodnje i prerade te održivog ribarstva	Ulaganja u znanje i opremu, uvođenje suvremenih proizvodnih procesa, proširenje proizvodnje i prerade, stvaranje dodane vrijednosti, ulaganja u održivo korištenje resursa te u očuvanje okoliša;	OC: Jačanje integracije i prepoznatljivosti lokalne ribarstvene zajednice	SC1: Poticanje konkurentnog plavog gospodarstva i jačanje identiteta područja FLAG-a 4R
P2: Povezivanje razvoja akvakulture i ribarstva s turizmom, zasnovano na održivom korištenju kulturne i prirodne baštine	Jačanje održivog razvoja posebnih oblika turizma vezanih za akvakulturu i ribarstvo, unapređenje postojećih i novih i inovativnih drugih aktivnosti uz očuvanje prirodne i kulturne baštine te povećanje povezanosti i zajedništva lokalnih zajednica;		
P3: Očuvanje i održivo korištenje kulturne i prirodne baštine vezane za akvakulturu i ribarstvo	Unapređenje očuvanje zaštićenih dijelova prirode i drugih prirodnih i kulturnih osobitosti, poticanje poduzetništva, naročito kod mladih, u održivom korištenju i interpretaciji prirodne i kulturne baštine, osobito primjenom suvremenih tehnologija;	OC: Jačanje integracije i prepoznatljivosti lokalne ribarstvene zajednice	SC2: Jačanje kohezije lokalne zajednice
P4: Razvoj male infrastrukture nužne za razvoj akvakulture i ribarstva	Ulaganja u malu infrastrukturu neophodnu za konkurentnu akvakulturu i za moderno ribarstvo koje odgovara suvremenoj turističkoj potražnji i standardima zaštite prirodnih resursa;		
P5: Umrežavanje, sektorsko, međusektorsko i međugeneracijsko te povezivanje lokalnih zajednica duž glavnih vodnih tokova na području FLAG-a 4R	Jačanje integralnog pristupa ribolovnim i drugim prirodnim resursima putem čvršćeg povezivanja i dobre suradnje svih dionika na području FLAG-a 4R		

P1: Razvoj konkurentne akvakulture, proizvodnje i prerade te održivog ribarstva

Područje FLAG-a 4R bogato je vodnim resursima (visoke biokemijske kvalitete vode), pogodnima za razvoj akvakulture i ribarstva. Također, na većem dijelu područja je očuvana i atraktivna priroda, te veliko bogatstvo flore i faune.

U akvakulturi tradicionalno postoji nekoliko uzgajališta riba na jezerima to uglavnom na području Jastrebarskog, Draganića, Pisarovine i Karlovca i u uzgajalištima u blizini rijeka uglavnom na području Plaškog, Otočca i Ogulina. Ima par većih uzgajališta, no uglavnom se

radi o manjim uzgajalištima, Uz to postoji i nekoliko proizvođača ribljih proizvoda. Proizvodnja riba i ribljih proizvoda postupno raste iako se još uvijek sporo mijenjaju prehrambene navike stanovništva u Hrvatskoj u smislu većeg udjela ribe u prehrani stanovništva. Proizvodnja akvakulture plasira se putem trgovačkih lanaca i uglavnom u lokalnoj maloprodaji. Veći proizvođači uglavnom uspijevaju ulaganjima u nove tehnologije modernizirati proizvodnju. No i dalje su potrebna ulaganja, osobito u suvremeni marketing. Također, nedovoljna je povezanost i suradnja proizvođača i njihov zajednički nastup na tržištu. Suradnja proizvođača u akvakulturi s ugostiteljstvom slaba je i neorganizirana (na pr., u Karlovcu koji ima izvanredan akvarij *Aquatika*, vrlo posjećenu i stalno rastuću međunarodnu turističku atrakciju, nema specijaliziranog ribljeg restorana). Isto tako akvakultura nije dovoljno povezana s turizmom na način da se učinkovito i uspješno koriste njezini potencijali. Akvakulturu karakteriziraju, naročito kod malih proizvođača, sporo i nedostatno usvajanje i korištenje poboljšanih i novih metoda proizvodnje i prerade, primjene novih tehnologija, osobito onih koje omogućuje digitalna i zelena tranzicija. Zbog toga su nužna ulaganja u proizvodnju i preradu, s ciljem podizanja konkurentnosti i održivosti te porasta i inoviranja proizvodnje i proizvoda. Potrebna su ulaganja u znanje i opremu za uvođenje suvremenih proizvodnih procesa, opremu za poboljšanje i proširenje proizvodnje i prerade, za uvođenje digitalizacije, kao i ulaganja za proširivanje i održivo korištenje vodnih resursa. Posebnu pažnju treba posvetiti povezivanju proizvođača te ulaganju u marketing i brendiranje proizvoda s područja FLAG-a 4R. Pri tome treba voditi računa da ulaganja budu komplementarna ulaganjima iz drugih programa i izvora te da doprinose povećanju dodane vrijednosti proizvoda akvakulture. Sva ulaganja u akvakulturi ujedno trebaju doprinositi promicanju međugeneracijskog obnavljanja u proizvodnji i preradi, kao i boljem očuvanju okoliša i zaštiti prirode te zadržavanju mladih u akvakulturi i povezanim djelatnostima. Ujedno je potrebno jačati umreženost, suradnju i partnerstva, te zajedništvo u lokalnim zajednicama.

Ribarstvo na području FLAG-a R4 ima dugu tradiciju i ukorijenjenost u životu lokalnih zajednica. S obzirom na izvrsne prirodne resurse, dobar geoprometni položaj (dostupnost ribolovnih područja), upućenost i uključenost lokalnog stanovništva u korištenje i očuvanje ribolova, čitavo ovo područje ima velike potencijale za budući razvoj kao i za doprinos održivom i uključivom teritorijalnom razvoju lokalnih zajednica. Radi se o potencijalima za razvoj sportskog/rekreacijskog ribolova i s njim povezanih drugih posebnih oblika turizma (na pr., boravak u prirodi, planinarenje, pješačenje, promatranje ptica, foto safari i dr.) koji su u stalnom porastu u svijetu, te ruralnom i kulturnom turizmu i aktivnostima za očuvanje prirodne i kulturne baštine. Na području FLAG-a 4R ribarstvo je danas najraširenije kroz djelovanje ribolovnih društava (12 ribolovnih društava). Prevladava rekreacijski i sportski ribolov. Ribolovna društva djeluju na volonterskom principu. Većina ih se suočava s mnogobrojnim problemima, od manjka opreme, stručno osposobljenih članova, profesionalnog angažmana ljudi, organizacije i upravljanja do izostanka pokretanja poduzetničkih projekata i novih lukrativnih aktivnosti. Time su ribolovna društva sputana ili čak onemogućena u korištenju svih tih potencijala, a time i pridonošenju gospodarskom i društvenom napretku svojih lokalnih sredina. Zato su ribolovnim društvima potrebna ulaganja u nabavku opreme za održavanje i zaštitu ribolovnih područja, za sportski/rekreacijski ribolov (primjerice, čamci, alati, komunikacijska oprema, računala i dr.) te za odgovarajući prostor (zgrade, domovi, uređene otvorene površine i dr.). Također, nužna su im ulaganja u obnavljanje i održivost ribljeg fonda, suradnju sa stručnjacima za zaštitu vodnih i drugih prirodnih resursa, edukaciju i stručno usavršavanje članova (na pr. licenciranih ribolovnih vodiča), te privlačenje mladih u društva kroz upoznavanje s njihovim aktivnostima. Postoji potreba za razvojem poduzetništva te poduzetničkog načina razmišljanja i života u širokom spektru djelatnosti vezanih za akvakulturu i ribarstvo, neophodnih za kvalitetan život stanovnika i ukupan gospodarski razvoj lokalnih zajednica. Uz to potrebna je podrška stvaranju poduzetničke klime u ribolovnim

društvima, ali i ulaganja u poduzetničke projekte za održivo korištenje prirodnih potencijala radi dobrobiti za ribolovna društva i lokalne zajednice, za nova zapošljavanja te stvaranje prilika za druge poslove i aktivnosti. Osobito se to tiče poticanja sustavnog povezivanja turizma i ugostiteljstva s ribarstvom te suradnje lokalnih zajednica i turističkih organizacija u svrhu korištenja potencijala ribarstva na području FLAG-a 4R. Potrebna su ulaganja za povezivanje i zajedničke projekte ribolovnih društava koja djeluju na području oko vodnih tokova, radi zajedničke promidžbe atraktivnosti ribarstva. Sva ulaganja trebaju povećati stvaranje dodane vrijednosti, radnih mjesta, promicati međugeneracijsko obnavljanje u ribarskim društvima kroz ulaganja u inovacije i diversifikaciju te kapitalizaciju okolišne i kulturne baštine ribarstvenog područja.

P2: Povezivanje razvoja akvakulture i ribarstva s turizmom, zasnovano na održivom korištenju kulturne i prirodne baštine

Na čitavom području FLAG-a 4R, turistička ponuda kontinuirano raste i proširuje se, premda ne ravnomjerno. Glavna turistička mjesta su gradovi poput Karlovca, Ogulina, Otočca, Ozlja ali i neka ruralna područja poput Plješivice i Žumberka. Za turističku ponudu karakteristično je da se usmjerava na posebne oblike turizma, sportski i rekreacijski, u sklopu kojih su i ribolovni, ruralni, kulturni, doživljajni, zeleni turizam i dr. Imajući u vidu bogate i raznovrsne prirodne resurse i potencijale, osobito za sportski ribolov na području FLAG-a 4R, kao i rast turističke potražnje u svijetu za ekološki očuvanim destinacijama u kojima će prirodni atributi i gostoljubivost lokalne populacije imati sve izrazitiju ulogu, te popularnost ribolovnog turizma, koji počiva na rekreaciji i sportu, a raširen je i u Europi i u Hrvatskoj (procjenjuje se da u Europi ima više desetaka milijuna sportskih ribolovaca, u Hrvatskoj ih je oko pola milijuna) potrebna su ulaganja kojima će omogućiti mnogo snažnije i učinkovitije korištenje tih potencijala i prilika i. Pri tomu se misli na korištenje kako za razvoj ribolova na čitavom području FLAG-a 4R, tako i za pokretanje novih gospodarskih aktivnosti, za nova zapošljavanju te na doprinos poboljšanju života i zajedništva u lokalnim zajednicama. Turizam je ujedno i prilika za unapređenje lokalnih proizvoda i usluga, za razvoj poslovanja obrta, malih tvrtki i poljoprivrednih gospodarstava koji su povezani s ribolovom i akvakulturom, ali i s turizmom. Zato je potrebno ulaganjima poduprijeti ribolovna društva, radi daljnjeg unapređenja postojećih i stvaranja novih i inovativnih aktivnosti i poduzetničkih projekata (kao što su, na pr., turistički proizvodi i usluge koji nude lokalne ribolovne, prirodne, kulturne, gastro, sportske, lovačke i druge zanimljivosti i događanja), koji će povezati ribolov s turizmom, te podržati zajedničke projekte ribolovnih društava, turističkih organizacija i lokanih zajednica. Takvi projekti obuhvaćaju, primjerice, povezivanje ribolovnih društava i proizvođača poljoprivrednih i drugih lokalnih proizvoda i usluga u zajedničkom predstavljanju i prodaji putem uspješnih lokalnih turističkih manifestacija koje kombiniraju običajna, tradicionalna, kulturna, sportska i druga događanja, kao i uvođenje „brenda“ područja FLAG-a 4R za proizvode i usluge. Uz navedeno, potrebno je sve resurse, potencijale i prilike ribolova sustavno uključiti u promidžbu turizma čitavog području FLAG-a 4R. Također, potrebna su ulaganja u osposobljavanje članova ribolovnih društava i seoskog stanovništva za pružanje kvalitetnih usluga u turizmu (na pr. pasionirani sportski ribolovci posvećeni ribolovu, imaju potrebu za natjecanjima, usavršavanjem vještina, cehovskim druženjima i sl., a rekreativni ribolovci preferiraju uživanje u prirodi, ulov ribe za osobnu potrošnju, obiteljske izlete, druženje i zabavu). Sva potrebna ulaganja trebaju biti skladu sa zaštitom okoliša i prirode, a u svrhu jačanja ekološke svijesti lokalnog stanovništva i turista, očuvanja prirodne i kulturne baštine, te doprinositi jačanju zajedništva unutar i među lokalnim zajednicama.

P3: Očuvanje i održivo korištenje kulturne i prirodne baštine vezane za akvakulturu i ribarstvo

Postoji potreba za nastavkom i poboljšanjem zaštite i očuvanja prostora FLAG-a 4R s obzirom na bogatstvo i vrijednosti kulturne i prirodne baštine (zaštićena prirodna i kulturna baština od nacionalnog i međunarodnog značaja), ponajprije one koja je povezana s akvakulturom i ribarstvom. Posebno je to važno zbog sve većih pritisaka na prostor, ali i zbog drugih pritisaka i klimatskih promjena. Treba poduprijeti i proširiti aktivnosti zaštite i održivog korištenja kulturne i prirodne baštine. Potrebno je unaprijediti očuvanje mnogobrojnih zaštićenih dijelova prirode. kao i svih drugih vrijednih prirodnih osobitosti na čitavom vodnom području FLAG-a 4R (krajobrazi, bioraznolikost, akvatorij i dr.). Također, treba pružiti potporu nastavku istraživanja, valorizacije i interpretacije kulturne i prirodne baštine, osobito primjenom suvremenih tehnologija, načina predstavljanja, interpretacije i doživljavanja. Iste potrebe javljaju se u očuvanju i materijalne i nematerijalne kulturne baštine. Potrebno je jačati postojeće, inovirati i razvijati nove prakse očuvanja prirodne i kulturne baštine kod svih generacija lokalnog stanovništva i turista, radi prepoznatljivosti ribarstvenog područja FLAG-a 4R i jačanja identiteta lokalnih zajednica.

P4: Razvoj male infrastrukture nužne za razvoj akvakulture i ribarstva

Za sadašnji, a osobito za budući razvoj akvakulture i ribarstva, gospodarski održivih i društveno uspješnih, na području FLAG-a 4R nedostaje primjerena infrastruktura. To se ponajprije odnosi na neodgovarajuću vodnu infrastrukturu za uzgajališta, za rijeke i jezera, na nedovoljno održavanje i poboljšanje ribolovnih područja, na nedostatak komunalne i komunikacijske infrastrukture oko vodnih površina, te na manjak društvene infrastrukture za ribolovce, ostale stanovnike i turiste povezane s ribolovom, uključivo i na lokalne zajednice. S obzirom na odlične prirodne resurse i ljudski kapital koji posjeduju ribolovna društva, za budući razvoj akvakulture i ribarstva nužna su ulaganja u ribolovnu i akvakulturnu infrastrukturu. Pri tom valja imati na umu mogućnosti i uvjete prihvatljivosti za ulaganja koja su ostvariva kroz FLAG 4R kao i činjenicu da se vodna infrastruktura financira iz drugih izvora, nacionalnih i europskih. Stoga su prvenstveno potrebna ulaganja u malu infrastrukturu, u vodnu (na pr., održavanje i popravak obala, nasipa, pristaništa), održavanje jezera (odmuljivanje kako ne bi presušila), ribolovnu (na pr., ribičke platforme, mjesta za ribolovce, ribičke kućice ili slične objekte, ribička signalizacija, mjesta za prateće usluge - najam čamaca i opreme i dr.), komunalnu (kao što su prilazni putovi i staze, parkirališna mjesta, zbrinjavanje otpada, i dr.), u infrastrukturu za zaštitu i čuvanje uzgajališta i ribolovnih područja (na pr., oprema za čuvarsku službu, suzbijanje štetočina i dr.), u opskrbu električnom energijom, u telekomunikacijsku infrastrukturu za poboljšanje signala na ribolovnim područjima i dr. Također, potrebna su ulaganja u društvenu infrastrukturu (društvene domove, dvorane, otvorene javne prostore, (primjerice, za ribolovno turističke i kulturne manifestacije i dr.) te u odgovarajuću opremu kojom će se poboljšati i poticati organiziranje i održavanje lokalnih tradicijskih, ali i novih kulturnih i društvenih manifestacija povezanih s ribolovstvom i drugim lokalnim običajima, a koje okupljaju i aktivno uključuju lokalno stanovništvo, posjetitelje i turiste. Ove potrebe treba povezati s drugim potrebama i onda sinergijom doprinijeti ukupnom poboljšanju kvalitete življenja stanovništva i zajedništva u lokalnim zajednicama. To je ujedno i prilika za veći angažman civilnog društva u doprinosu poboljšanju kvalitete života u malim zajednicama i očuvanju njihovog identiteta i društvenih vrijednosti.

P5: Umrežavanje, sektorsko, međusektorsko i međugeneracijsko, te povezivanje lokalnih zajednica duž glavnih vodnih tokova na području FLAG-a 4R

FLAG 4R karakteriziraju razvojne posebnosti, prostorna heterogenost i složena administrativno-upravna podjela područja, nedovoljno dobra povezanost pojedinih mikroregija

unutar područja FLAG-a 4R (gospodarska, kulturna, društvena) te naselja/zajednica unutar JLS-ova i između njih. S druge pak strane, vodeni tokovi, slivovi glavnih rijeka rijeke Kupe i Gacke, kao važan prirodni, turistički i gospodarski resurs predstavljaju poveznicu takvog heterogenog područja FLAG-a 4R. Održivo i uspješno korištenje vodenih tokova u sportske, rekreacijske i druge turističke svrhe zaštita i očuvanje prirode, zahtijeva integralni pristup održivom korištenju ovih prirodnih resursa. To je onda ujedno i prilika ali i nužnost za jačanje povezivanja i dobre suradnje svih dionika na čitavom području FLAG-a 4R (ribolovnih društava, poduzetnika posebno u turizmu, do ustanova i organizacija javnog, ali i civilnog sektora. Da bi se omogućio učinkovitiji integralni razvoj čitavog područja potrebna su ulaganja u projekte čiji je cilj povećanje suradnje i povezanosti unutar čitavog područja FLAG-a 4R, poboljšanje svih oblika gospodarske i društvene komunikacije, povezanosti i suradnje svih dijelova i svih vrsta razvojnih dionika (unutar istih razvojnih interesnih skupina te između njih, uključivanja mladih, starijih, osjetljivih skupina i sl.). Takva ulaganja mogu biti u zajedničke projekte infrastrukture za akvakulturu i ribolov i s njom povezane turističke infrastrukture između susjednih JLS-ova (na pr., ribolovna infrastruktura i biciklističke staze, pješačke staze, odmorišta, turistička signalizacija, turistički informativni centri, sportsko-rekreacijski objekti i sl.), uz zajedničke projekte kulturnih manifestacija i dr. To se može ostvariti korištenjem partnerstva, inovativnih metoda (društvenih inovacija) te suvremenih informacijskih tehnologija (informacijsko komunikacijske platforme, baze podatka i dr.) za jačanje umrežavanja, suradnje, osnaživanje zajedništva, njegovanja identiteta i vidljivosti FLAG-a 4R, kao i izradom kataloga razvojnih planova u akvakulturi i ribolovstvu što uključuje sve dionike koji djeluju na području FLAG-a 4R, a čiji se interesi nadopunjuju.

4. Ciljevi, integrirani i inovativni karakter LRSR

4.1. Ciljevi i prioriteti LRSR

Tablica 16: Opći i specifični ciljevi FLAG-a 4R

Naziv općeg cilja	Kratki opis općeg cilja	Naziv specifičnog cilja	Kratki opis specifičnog cilja
OC: Jačanje integracije i prepoznatljivosti lokalne ribarstvene zajednice	Ovim ciljem FLAG doprinosi osnaživanju, povezivanju te otpornom i prosperitetnom razvoju zajednica ovisnih o ribarstvu i akvakulturi te jačanju teritorijalne kohezije.	SC1: Poticanje konkurentnog plavog gospodarstva i jačanje identiteta područja FLAG-a 4R	Ovim ciljem postiže se jačanje plavog gospodarstva u granama specifičnim za područje FLAG-a 4R, posebno onih koje doprinose diversifikaciji, povećanju dodane vrijednosti, otpornosti, održivosti te razvoju identiteta i prepoznatljivosti ukupnog područja.
		SC2: Jačanje kohezije lokalne zajednice	Ovim ciljem postiže se povećanje teritorijalne i društvene kohezije, poboljšanje dostupnosti usluga i razvoj društvenih inovacija u svrhu jačanja ribarstvene zajednice za opću dobrobit svih stanovnika i posjetitelja područja.

Tablica 17: Pokazatelji rezultata ciljeva LRSR

Indikatori (mjerljivi pokazatelji) rezultata/naziv pokazatelja (*result indicators*) na razini specifičnih ciljeva LRSR (sukladno definiranim pokazateljima rezultata za Prioritet 3. PRA 2021.-2027.)	
SC1: Poticanje konkurentnog plavog gospodarstva i jačanje identiteta područja FLAG-a 4 R	
CR 07 Zadržana radna mjesta:	CR 13 Aktivnosti suradnje među dionicima:
4	6
SC2: Razvoj kvalitete života i lokalnog identiteta	
CR 07 Zadržana radna mjesta:	CR 13 Aktivnosti suradnje među dionicima:
1	5

Opći cilj (OC): Jačanje integracije i prepoznatljivosti lokalne ribarstvene zajednice

Ovim općim ciljem FLAG 4R doprinosi trećem cilju Europskog fonda za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu (EFPRA): „*omogućavanje rasta održivog plavoga gospodarstva i poticanje prosperitetnih obalnih zajednica (CLLD)*“. Općim ciljem FLAG doprinosi ključnoj horizontalnoj razvojnoj politici za sva ruralna područja Europske unije (uključujući i ribarstvena područja): *Dugoročnoj viziji za ruralna područja* kao i cilju 5. Kohezijske politike EU: *„Europa bliža građanima poticanjem održivog i integriranog razvoja svih vrsta područja i lokalnih inicijativa“.* FLAG 4R će ovim ciljem posebno doprinijeti osnaživanju, povezivanju te otpornom i prosperitetnom razvoju zajednica ovisnih o ribarstvu i akvakulturi te jačanju teritorijalne kohezije. FLAG 4R će doprinoseći ovome cilju posebno koristiti prilike koje pružaju zelena i digitalna tranzicija te će upotrebom vlastitih razvojnih potencijala rješavati svoje specifične potrebe. Ovim ciljem FLAG 4R doprinijet će stvaranju dodane vrijednosti, radnih mjesta i promicanju međugeneracijskog obnavljanja u ribarskim i akvakulturnim zajednicama kroz ulaganja u inovacije i diversifikaciju te kapitalizaciju okolišne i kulturne baštine ribarstvenog područja. Također će doprinijeti boljoj integraciji i vidljivosti sektora akvakulture i ribarstva te povećanju dodane vrijednosti proizvoda akvakulture i ribarstva, promicanju inovacija u svim fazama opskrbnog lanca kao i poticanju umrežavanja.

Specifični cilj 1 (SC1): Poticanje konkurentnog plavog gospodarstva i jačanje identiteta područja FLAG-a 4R

Ovaj specifični cilj usmjeren na jačanje gospodarskog rasta, socijalne uključenosti, otvaranja novih radnih mjesta te zapošljivosti i mobilnosti radne snage u lokalnim zajednicama koje ovise o ribarstvu na rijekama/jezerima i akvakulturi, uključujući diversifikaciju aktivnosti u slatkovodnoj akvakulturi. Ovaj cilj omogućit će revitalizaciju te održavanje tradicije ribolova i očuvanje prirodne i kulturne baštine vezane za ribarstvo. Također, ovaj cilj izravno će doprinijeti širem uključivanju lokalnih dionika u lokalni razvoj: ribara, radnika u akvakulturi, jedinica lokalne i regionalne samouprave, znanstvenika, institucija, nevladinih organizacija i pojedinaca u području zaštite kulturne baštine, organizacija zaštite okoliša te ostalih dionika koji djeluju na lokalnom području. Isto tako, izravno će doprinijeti održivom korištenju još uvijek neiskorištenog potencijala za uvođenje nove te razvoj postojeće akvakulture u ribarstvenom području, promicanje bližih veza i suradnje među dionicima, jačanje uloge ovog sektora u lokalnom razvoju i traženje dodatnih izvora prihoda.

Specifični cilj 2 (SC2): Povećanje kvalitete života lokalnog stanovništva i prepoznatljivosti područja FLAG-a 4R

FLAG 4R ima mnoge razvojne posebnosti po kojima se razlikuje od većine drugih FLAG-ova. Karakteriziraju ga prostorna razvedenost, velike razlike u stupnju razvijenosti, slaba prometna povezanost i mobilnost unutar područja i prema okruženju. Velike su razlike u razvoju gadova i udaljenih rubnih lokalnih zajednica na području FLAG-a 4R. Razvojni dionici međusobno su

nepovezani i ne djeluju u sinergiji. Ovim specifičnim ciljem FLAG 4R želi postići povećanje povezanosti u svakom smislu, poboljšanje dostupnosti usluga te razvoj društvenih inovacija kako bi se omogućilo jačanje ribarstvene zajednice za opću dobrobit svih stanovnika i posjetitelja područja.

4.2. Prioritetne mjere za provedbu LRSR

Tablica 18: Prioritetne mjere LRSR u korelaciji sa ciljevima i razvojnim potrebama

Opći cilj LRSR	Specifični cilj LRSR	Razvojna potreba	Prioritetna mjera LRSR
OC: Jačanje integracije i prepoznatljivosti lokalne ribarstvene zajednice	SC1: Poticanje konkurentnog plavog gospodarstva i jačanje identiteta područja FLAG-a 4R	P1: Razvoj konkurentne akvakulture, proizvodnje i prerade te održivog ribarstva	M1.1 Jačanje konkurentnosti i održivosti akvakulture i ribarstva
		P2: Povezivanje razvoja akvakulture i ribarstva s turizmom, zasnovano na održivom korištenju kulturne i prirodne baštine	M1.2 Jačanje okolišno prihvatljivog diversificiranog gospodarstva i identiteta područja FLAG-a 4R
	SC2: Jačanje kohezije lokalne zajednice	P3: Očuvanje i održivo korištenje kulturne i prirodne baštine vezane za akvakulturu i ribarstvo	M2.1 Poboljšanje kvalitete života u lokalnoj ribarstvenoj zajednici
		P4: Razvoj male infrastrukture nužne za razvoj akvakulture i ribarstva	
		P5: Umrežavanje, sektorsko, međusektorsko i međugeneracijsko te povezivanje lokalnih zajednica duž glavnih vodnih tokova na području FLAG-a 4R	

Naziv mjere	M1.1 Jačanje konkurentnosti i održivosti akvakulture i ribarstva

Obrazloženje mjere

Mjera je pripremljena sukladno potrebama područja FLAG-a 4R definiranim tijekom izrade SWOT analize.
Svrha mjere je prioritetan doprinos rješavanju potrebe područja FLAG-a koja se odnosi na razvoj konkurentne akvakulture, proizvodnje i prerade te održivog ribarstva (P1). Svrha mjere je pružiti potporu ulaganju i uvođenju novih i/ili inovativnih tehnologija i/ili rješenja/metoda te nabavu potrebne opreme u sektoru akvakulture, ribarstva te s njima izravno povezanim aktivnostima. **Mjerom se omogućuju i** ulaganja u javnu poduzetničku infrastrukturu neophodnu za gospodarski razvoj i jačanje konkurentnosti akvakulture i ribarstva. Aktivnostima u okviru ove mjere pruža se potpora jačanju konkurentnosti gospodarskih subjekata u akvakulturi i ribarstvu putem modernizacije poslovanja, zelene i digitalne tranzicije, zamjenu zastarjele tehnologije i alata, sukladno važećem regulatornom okviru RH/EU. Gospodarski subjekti u akvakulturi, ribarstvu; proizvodnji i preradi suočavaju se sa izazovom nedostatka sredstava za obnovu i nabavu nove opreme, što bi značajno utjecalo na njihov rast i konkurentnost na tržištu, ali i na njihovu održivost i daljnji rast i razvoj. Jačanjem njihove konkurentnosti, smanjiti će se troškovi proizvodnje/prerade te omogućiti veća okolišna održivost i stvaranje prepoznatljivih lokalnih proizvoda kojima se doprinosi razvoju identiteta područja FLAG-a. U okviru ove mjere posebna pažnja će se posvetiti novim mogućnostima poboljšanja poslovanja, novim i inovativnim tehnologijama te **rješenjima, kao** i ulaganjima u povećanje kvalitete i prepoznatljivosti proizvoda ribarstva i akvakulture. Mjerom će se pružiti **potpora i razvoju prodaje/marketinga i promocije lokalnih proizvoda, zasnovanih na tradicijskim resursima, znanjima i vještinama,** uz jačanje inovativnosti, zaštitu okoliša, jačanje kapaciteta i suradnju. Jačanjem konkurentnosti akvakulture i ribarstva, zasnovanih na velikim razvojnim resursima i tradiciji područja, ujedno se utječe na razvoj diversificiranog i prepoznatljivog turizma kao i drugih gospodarskih grana plavog gospodarstva a time i na povećanje kvalitete života u području FLAG-a. Mjera doprinosi stvaranju novih i inovativnih proizvoda povezanim sa turističkim i lokalnim tržištem, ali i bliskim tržištima iz okruženja razvojem kratkih i/ili boljih lanaca opskrbe. Mjerom se potiče i zaštita okoliša, očuvanje i održivo korištenje prirodne baštine kao razvojne osnove te doprinosi revitalizaciji i očuvanju tradicije područja, posebno one izravno povezane sa ribolovom i akvakulturom kako bi se doprinijelo razvoju identiteta lokalne ribarstvene zajednice. Ovom mjerom pružit će se potpora jačanju suradnje i umrežavanja lokalnih dionika gospodarskog razvoja. Mjera će omogućiti i jačanje kapaciteta, udruživanje dionika u kreiranju proizvoda, u stjecanju novih znanja i vještina, uvođenju novih tehnologija, digitalizacije, prilagodbe zahtjevima tržišta, osmišljavanju i oblikovanja identitetnih proizvoda i dr. Mjerom će se pružiti potpora provedbi zelene tranzicije proizvođača i prerađivača koja će omogućiti i jačanje otpornosti na klimatske promjene **te smanjenje otpada/onečišćenja okoliša** (obnovljivi izvori energije i dr.). Pružiti će se potpora i uvođenju digitalizacije u proizvodnji i preradi. Mjerom će se omogućiti razvoj pristupa i rješenja te inovativnih aktivnosti kojima je svrha i jačanje poduzetničke kulture, doprinos razvoju poduzetničkih ideja za nova i održiva radna mjesta. Mjera će, ujedno omogućiti i **razvoj prepoznatljivosti područja FLAG-a putem jačanja prepoznatljivosti proizvoda i samih aktivnosti povezanih sa istim.** Detaljni opisi i

obrazloženja doprinosa projekata (operacija) kojima će se, u okviru ove mjere, pružiti potpora razvojnim potrebama FLAG-a bit će na navedeni u FLAG natječaju.

Mjera izravno doprinosi **Specifičnom cilju (SC) 1 LRSR**: **Poticanje konkurentnog plavog gospodarstva i jačanje identiteta područja FLAG-a 4R** jer omogućuje ulaganja u javnu infrastrukturu kao potporu gospodarskom razvoju te izravnu potporu ulaganjima u razvoj gospodarskih subjekata u akvakulturi/ribarstvu u proizvodnji i preradi s ciljem njihove modernizacije, zelene i digitalne tranzicije te održivosti, uz zaštitu okoliša i baštine, kao i povezivanje, umrežavanje i zajedničko nastupanje na tržištu te razvoj lanaca opskrbe, čime se izravno doprinosi razvoju plavog gospodarstva u granama specifičnim za područje FLAG-a 4R, posebno onih koje doprinose diversifikaciji, povećanju dodane vrijednosti, otpornosti, održivosti te razvoju identiteta i prepoznatljivosti ukupnog područja kao i dodanoj vrijednosti CLLD-a.

Mjera doprinosi **Općem cilju (OC) LRSR: Jačanje integracije i prepoznatljivosti lokalne ribarstvene zajednice** budući se razvojem akvakulture i ribarstva, proizvodnje, prerade, marketinga i promocije lokalnih proizvoda doprinosi revitalizaciji i očuvanju tradicije i lokalnih resursa, osnaživanju i sinergiji dionika te održivom socioekonomskom razvoju i otpornosti lokalne ribarstvene zajednice.

Doprinos dodanoj vrijednosti CLLD-a naveden je u dijelu zajedničkih značajki za sve mjere. Uz primjenu inovativnosti odnosno inovativnih značajki u lokalnom kontekstu, u okviru ove mjere, izravno se i značajno, doprinosi i sljedećim elementima:

- socijalnom (društvenom) kapitalu, putem projektnih aktivnosti koje se odnose na očuvanje kulturnih (tradicijskih) vrijednosti područja, jačanje zajedničkog identiteta/prepoznatljivosti područja;
- lokalnom upravljanju putem broja projekata i broja novih korisnika koji do sada nisu provodili projekte financirane iz CLLD-a, putem projektnih aktivnosti koje se odnose na inovativne upravljačke prakse te stjecanje znanja i vještina o njima, kao i promotivnih aktivnosti i medijskih objava o projektima;
- rezultatima i učincima politike, putem inovativnih projekata, partnerskih projekata, putem aktivnosti jačanja kapaciteta dionika o političkim strategijama EU-a (Zeleni plan, digitalna tranzicija i sl.) te potpori izvrsnosti.

Indikatori (mjerljivi pokazatelji)/naziv pokazatelja uspješnosti provedbe LRSR na razini mjere (sukladno definiranim pokazateljima rezultata za Prioritet 3. PRA 2021.-2027.)

Planiran broj podržanih projekata (operacija):	CR 07 Zadržana radna mjesta:	CR 13 Aktivnosti suradnje među dionicima:
9	2	1

Specifični pokazatelji FLAG-a:

Podržani projekti (operacije) MSP	7

Indikativni intenzitet potpore	Od 50% ukupno prihvatljivih troškova projekta (operacije) pa do 100% prihvatljivih troškova projekta (operacije). Intenzitet potpore, kao i detaljne odredbe/detaljni kriteriji za povećanje intenziteta potpore, detaljno će biti razrađeni/definirani u okviru FLAG natječaja.
Najniža/najviša ukupna vrijednost projekta i iznos potpore	Najniža i najviša ukupna vrijednost projekta (operacije), kao i najniži te najviši iznos potpore po projektu (operaciji) biti će definirani FLAG natječajem.

Razdoblje provedbe	2024. - 2027.
Udio u ukupnoj alokaciji za provedbu LRSR	11%
Predviđene aktivnosti unutar Mjere	– Građenje (izgradnja i/ili rekonstrukcija) i/ili opremanje objekata za prodaju, proizvodnju, preradu, skladištenje i dr. proizvoda akvakulture/ribarstva, uključujući mobilne/montažne objekte i opremu te vozila – Uvođenje novih i/ili inovativnih tehnologija i/ili metoda/rješenja u akvakulturi/ribarstvu, uključujući obnovljive izvore energije – Nabava opreme i/ili razvoj informacijsko-komunikacijskih rješenja izravno povezanih sa jačanjem konkurentnosti akvakulture/ribarstva – Nabava opreme za zaštitu akvakulturnih uzgajališta od divljih grabežljivaca; za poboljšanje uvjeta rada i sigurnosti na radu i sl. – Edukacija (jačanje kapaciteta), marketinške te promotivne aktivnosti (uključujući i pripremu/izradu potrebnih materijala) – te ostale povezane aktivnosti koje izravno doprinose ostvarenju ciljeva/rezultata projekta (operacije), a kojima se doprinosi ostvarenju mjere i cilja LRSR Detaljniji popis prihvatljivih aktivnosti s pripadajućom prihvatljivosti troškova biti će propisan u FLAG natječaju.
Ciljani (prihvatljivi) korisnici	Mikro, mala i srednja poduzeća registrirana za obavljanje relevantne djelatnosti (bez obzira na pravni oblik) sukladno nacionalnom regulatornom okviru; javnopravna tijela ili poduzeće/trgovačko društvo ili organizacija u većinskom javnom vlasništvu a koje/a nije javnopravno tijelo ili poduzeće kojem je povjereno obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa. Detaljan popis ciljanih (prihvatljivih) korisnika biti će definiran FLAG natječajem.
Kriteriji prihvatljivosti projekta (operacije)	Detaljni uvjeti prihvatljivosti, kriteriji odabira projekata (operacija) te način dodjele potpore biti će definirani FLAG natječajem.

Naziv mjere	M1.2 Jačanje okolišno prihvatljivog diversificiranog gospodarstva i identiteta područja FLAG-a 4R

Obrazloženje mjere

Mjera je pripremljena sukladno potrebama područja FLAG-a 4R definiranim tijekom izrade SWOT analize.

Svrha mjere je prioritetan doprinos rješavanju potrebe područja FLAG-a koja se odnosi na povezivanje razvoja akvakulture i ribarstva s turizmom zasnovano na održivom korištenju kulturne i prirodne baštine (P2). Ova mjera integrirajuće doprinosi rješavanju svih drugih potreba područja FLAG-a **u razvoju diversificiranog plavog gospodarstva odnosno ponude za stanovnike i posjetitelje područja, a time, ujedno, doprinosi i ukupnom razvoju kvalitete života na prostoru FLAG-a.** Mjerom se omogućuje razvoj kratkih opskrbih lanaca povezanih sa proizvodima akvakulture i ribarstva koje time integrira povećanje atraktivnosti i jačanje prepoznatljivosti područja. **Ovom mjerom,** posebno kroz razvoj turizma, **doprinosi se i** očuvanju i održivom korištenju kulturne i prirodne baštine te razvoju lokalne infrastrukture. **Mjerom se pruža** potpora diverzifikaciji djelatnosti gospodarskih subjekata u akvakulturi/ribarstvu, prvenstveno usmjereno razvoju dodatnih sadržaja za privlačenje posjetitelja i promociju te konzumaciju proizvoda u lokalnoj zajednici. Mjerom se pruža potpora razvoju novih i/ili inovativnih proizvoda i usluga potrebnih za povećanje kvalitete života u lokalnoj ribarstvenoj zajednici kao i doživljaja te ponude posjetiteljima. Mjera je usmjerena i na poboljšanje trženja, kratke lance opskrbe te suvremeni marketing, kako bi se omogućilo povezivanje sa (kulturnim, sportskim, lokalnim i dr.) manifestacijama te unaprjeđenje turizma u području, jačanjem novih načina povezivanja gastro/eno, turizma i kulture, unaprjeđenje zaštite okoliša i održivog korištenja kulturne i prirodne baštine, razvoj kulturnih i kreativnih poduzetničkih aktivnosti zasnovanih na kulturnoj i prirodnoj baštini povezanih sa vodnim resursima, atraktivnostima s čitavog područja FLAG-a 4R, razvoj društvenog poduzetništva, posebno onog temeljenog na razvoju inovacija i razvoju/primjeni novih tehnologija/metoda. Mjera je umjerena na razvoj prepoznatljivosti područja FLAG-a putem jačanja prepoznatljivosti ponude područja. Detaljni opisi i obrazloženja doprinosa projekata (operacija) kojima će se, u okviru ove mjere, pružiti potpora razvojnim potrebama FLAG-a bit će na navedeni u FLAG natječaju.

Mjera izravno doprinosi **Specifičnom cilju (SC) 1 LRSR: Poticanje konkurentnog plavog gospodarstva i jačanje identiteta područja FLAG-a 4R** jer omogućuje izravna ulaganja gospodarskih subjekata u ribarstvu/akvakulturi/turizmu i drugim, diversificiranim, granama plavog gospodarstva, razvoj proizvoda i usluga odnosno novih sadržaja povezanih sa vodnim resursima te proizvodima ribarstva/akvakulture, zelenu i digitalnu tranziciju te održivosti uz zaštitu okoliša i baštine, kao i povezivanje, umrežavanje i zajedničko nastupanje na tržištu te razvoj lanaca opskrbe, čime se izravno doprinosi razvoju plavog gospodarstva u granama specifičnim za područje FLAG-a 4R, posebno onih koje doprinose diversifikaciji, povećanju dodane vrijednosti, otpornosti, održivosti te razvoju identiteta i prepoznatljivosti ukupnog područja kao i dodanoj vrijednosti CLLD-a.

Mjera doprinosi **Općem cilju (OC) LRSR: Jačanje integracije i prepoznatljivosti lokalne ribarstvene zajednice** budući se razvojem diversificiranog gospodarstva, marketinga i promocije lokalne ponude doprinosi revitalizaciji i očuvanju tradicije i lokalnih resursa, osnaživanju i sinergiji dionika te održivom socioekonomskom razvoju i otpornosti lokalne ribarstvene zajednice.

Doprinos dodanoj vrijednosti CLLD-a naveden je u dijelu zajedničkih značajki za sve mjere. Uz primjenu inovativnosti odnosno inovativnih značajki u lokalnom kontekstu, u okviru ove mjere, izravno se i značajno, doprinosi i sljedećim elementima:

<table>
<tr><td colspan="4">
– socijalnom (društvenom) kapitalu, putem projektnih aktivnosti koje se odnose na socijalnu (društvenu) interakciju stanovnika, očuvanje kulturnih (tradicijskih) vrijednosti područja, te na jačanje zajedničkog identiteta/prepoznatljivosti područja;
– lokalnom upravljanju putem broja projekata i broja novih korisnika koji do sada nisu provodili projekte financirane iz CLLD-a, putem projektnih aktivnosti koje se odnose na inovativne upravljačke prakse te na stjecanje znanja i vještina o njima kao i na promotivne aktivnosti i medijske objave o projektima;
– rezultatima i učincima politike, putem inovativnih projekata, partnerskih projekata, putem aktivnosti jačanja kapaciteta dionika o političkim strategijama EU-a, potpori izvrsnosti te razvoju socijalnih (društvenih) inovacija.
</td></tr>
<tr><td colspan="4">Indikatori (mjerljivi pokazatelji)/naziv pokazatelja uspješnosti provedbe LRSR na razini mjere
(sukladno definiranim pokazateljima rezultata za Prioritet 3. PRA 2021.-2027.)</td></tr>
<tr><td colspan="2">Planiran broj podržanih projekata (operacija):</td><td>CR 07 Zadržana radna mjesta:</td><td>CR 13 Aktivnosti suradnje među dionicima:</td></tr>
<tr><td colspan="2">10</td><td>2</td><td>5</td></tr>
<tr><td colspan="4">Specifični pokazatelji FLAG-a:</td></tr>
<tr><td colspan="3">Podržani projekti (operacije) MSP</td><td>5</td></tr>
<tr><td colspan="3">Broj sajmova/manifestacija/događanja i sl.</td><td>2</td></tr>
<tr><td>Indikativni intenzitet potpore</td><td colspan="3">Od 50% ukupno prihvatljivih troškova projekta (operacije) pa do 100% prihvatljivih troškova projekta (operacije). Intenzitet potpore, kao i detaljne odredbe/detaljni kriteriji za povećanje intenziteta potpore, detaljno će biti razrađeni/definirani u okviru FLAG natječaja.</td></tr>
<tr><td>Najniža/najviša ukupna vrijednost projekta i iznos potpore</td><td colspan="3">Najniža i najviša ukupna vrijednost projekta (operacije), kao i najniži te najviši iznos potpore po projektu (operaciji) biti će definirani FLAG natječajem.</td></tr>
<tr><td>Razdoblje provedbe</td><td colspan="3">2024. - 2027.</td></tr>
<tr><td>Udio u ukupnoj alokaciji za provedbu LRSR</td><td colspan="3">30%</td></tr>
<tr><td>Predviđene aktivnosti unutar Mjere</td><td colspan="3">– Građenje (izgradnja i/ili rekonstrukcija) i/ili opremanje dodatnih/novih i/ili inovativnih sadržaja (proizvoda, usluga) na FLAG području, uključujući obnovljive izvore energije
– Organizacija (priprema i provedba) sajmova/manifestacija/događanja i sl. u svrhu jačanja promocije i vidljivosti područja FLAG-a 4R
– Edukativne (jačanje kapaciteta) i/ili marketinške i/ili informativne i/ili promidžbene aktivnosti uključujući i pripremu i izradu pratećih materijala (brošure, letci, info ploče, info pultovi i dr.)
– te ostale povezane aktivnosti koje izravno doprinose ostvarenju ciljeva/rezultata projekta (operacije), a kojima se doprinosi ostvarenju mjere i cilja LRSR</td></tr>
</table>

	Detaljniji popis prihvatljivih aktivnosti s pripadajućom prihvatljivosti troškova biti će propisan FLAG natječajem.
Ciljani (prihvatljivi) korisnici	Mikro, mala i srednja poduzeća registrirana za obavljanje relevantne djelatnosti (bez obzira na pravni oblik) sukladno nacionalnom regulatornom okviru; organizacije civilnog društva; javnopravna tijela ili poduzeće/trgovačko društvo ili organizacija u većinskom javnom vlasništvu a koje/a nije javnopravno tijelo ili poduzeće kojem je povjereno obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa. Detaljan popis ciljanih (prihvatljivih) korisnika biti će definiran FLAG natječajem.
Kriteriji prihvatljivosti projekta (operacije)	Detaljni uvjeti prihvatljivosti, kriteriji odabira projekata (operacija) te način dodjele potpore biti će definirani FLAG natječajem.

Naziv mjere	**M2.1 Poboljšanje kvalitete života u lokalnoj ribarstvenoj zajednici**
Obrazloženje mjere	
Mjera je pripremljena sukladno potrebama područja FLAG-a 4R definiranim tijekom izrade SWOT analize. Svrha mjere je prioritetan doprinos rješavanju potreba područja FLAG-a koja se odnosi na očuvanje i održivo korištenje kulturne i prirodne baštine vezane za akvakulturu i ribarstvo (P3), razvoj male infrastrukture nužne za razvoj akvakulture i ribarstva (P4) te umrežavanje sektorsko, međusektorsko i međugeneracijsko i povezivanje lokalnih zajednica duž glavnih vodnih tokova na području **FLAG-a 4R (P5).** Ovom mjerom, integralnim pristupom, pruža se potpora razvoju suradnje lokalnih razvojnih dionika FLAG područja čime se izravno doprinosi razvoju zajedničkog identiteta integrirane lokalne ribarstvene zajednice, poboljšanju kvalitete života stanovnika te pruža potpora razvoju sadržaja i doživljaja posjetitelja. Mjerom se omogućuje potpora razvoju društvene i komunalne infrastrukture i javnih usluga u području te pruža potpora za međusobnu suradnju dionika, čime se utječe na smanjenje depopulacije, zadržava mlada i aktivna populacija te omogućuje uključivanje svih osjetljivih skupina društva. Razvoj infrastrukture na području te jačanje suradnje sektorskih i međusektorskih razvojnih dionika izravno utječe i na opći socioekonomski razvoj područja FLAG-a kao prepoznatljive destinacije. Razvojem infrastrukture i usluga dostupnih općoj, širokoj zajednici, posebno u manjim sredinama poveznim sa tradicijom ribarstva i akvakulture, pruža se potpora i očuvanju tradicije, kulturne i prirodne baštine kao i zaštiti okoliša. Jačanje civilnog društva te jačanje suradnje sa drugim sektorskim i međusektorskim razvojnim dionicima, pruža platformu za razvoj društvenih inovacija, razvoj zaštite okoliša te primjenu zelene i digitalne tranzicije, međugeneracijsko umrežavanje i prijenos znanja i vještina. Mjerom se omogućuje i prijenos dobre prakse, metoda i vještina očuvanja tradicijske baštine, kulturne i prirodne, načina života te se omogućuje opća društvena inkluzija. Mjerom se pruža potpora i aktivnostima koje omogućuju jačanje prepoznatljivosti područja, identiteta lokalne zajednice te marketinga i promocije područja. Ovom mjerom omogućuje se potpora aktivnostima za vrednovanje prostora i zaštite	

prostornih resursa važnih za održivi razvoj lokalne ribarstvene zajednice radi jačanja svijesti o okolišu, zaštiti prirode i očuvanju biološke raznolikosti, održivosti razvoja te povećanja kvalitete života stanovnika i doživljaja posjetitelj područja FLAG-a. Ovom mjerom omogućuje se i potpora FLAG-u u projektima suradnje sa drugim lokalnim akcijskim grupama u ribarstvu i/ili ruralnom razvoju u zemlji i/ili inozemstvu. Detaljni opisi i obrazloženja doprinosa projekata (operacija) kojima će se, u okviru ove mjere, pružiti potpora razvojnim potrebama FLAG-a bit će na navedeni u FLAG natječaju.

Mjera izravno doprinosi **Specifičnom cilju (SC) 2 LRSR: Jačanje kohezije lokalne zajednice** jer integrira potporu razvoju male infrastrukture i usluga dostupnih lokalnom stanovništvu i posjetiteljima područja, povezanih sa revitalizacijom i promocijom lokalne tradicije, lokalnih proizvoda i usluga, očuvanjem i održivim korištenjem kulturne i prirodne baštine, jačanjem međusektorske i međugeneracijske suradnje i jačanjem ljudskih kapaciteta čime se izravno doprinosi jačanju teritorijalne i društvene kohezije, poboljšanju dostupnosti usluga i razvoju društvenih inovacija a čime doprinosi dodanoj vrijednosti CLLD-a.

Mjera doprinosi **Općem cilju (OC) LRSR: Jačanje integracije i prepoznatljivosti lokalne ribarstvene zajednice** budući se razvojem društvene i komunalne **infrastrukture i usluga, uz** očuvanje okoliša i baštine te zelenu i digitalnu tranziciju, društvenu inkluziju i društvene inovacije, umrežavanje i suradnju sektorskih i međusektorskih razvojnih dionika izravno doprinosi revitalizaciji i očuvanju tradicije i lokalnih resursa, osnaživanju i sinergiji dionika te održivom socioekonomskom razvoju i otpornosti lokalne ribarstvene zajednice.

Doprinos dodanoj vrijednosti CLLD-a naveden je u dijelu zajedničkih značajki za sve mjere. Uz primjenu inovativnosti odnosno inovativnih značajki u lokalnom kontekstu, u okviru ove mjere, izravno se i značajno, doprinosi i sljedećim elementima:

- socijalnom (društvenom) kapitalu, putem projektnih aktivnosti koje se odnose na socijalnu (društvenu) interakciju stanovnika, jačanje kapaciteta lokalnih razvojnih dionika, očuvanje kulturnih (tradicijskih) vrijednosti područja, te na jačanje zajedničkog identiteta/prepoznatljivosti područja
- lokalnom upravljanju putem broja projekata i broja novih korisnika koji do sada nisu provodili projekte financirane iz LEADER-a, putem projektnih aktivnosti koje se odnose na promotivne aktivnosti i medijske objave o projektima.
- rezultatima i učincima politike, putem inovativnih projekata, partnerskih projekata, putem aktivnosti jačanja kapaciteta dionika o političkim strategijama EU-a (Zeleni plan, digitalna tranzicija i sl.), potpori izvrsnosti, jačanju razmjene znanja i vještina lokalnih razvojnih dionika te razvoju socijalnih (društvenih) inovacija te jačanju volontiranja.

Indikatori (mjerljivi pokazatelji)/naziv pokazatelja uspješnosti provedbe LRSR na razini mjere (sukladno definiranim pokazateljima rezultata za Prioritet 3. PRA 2021.-2027.)

Planiran broj podržanih projekata (operacija):	CR 07 Zadržana radna mjesta:	CR 13 Aktivnosti suradnje među dionicima:
7	1	5

Specifični pokazatelji FLAG-a:

Broj eko-akcija	3
Edukativne i/ili informativne i/ili promidžbene aktivnosti	3
Projekti suradnje FLAG-a	1

Indikativni intenzitet potpore	Od 50% ukupno prihvatljivih troškova projekta (operacije) pa do 100% prihvatljivih troškova projekta (operacije). Intenzitet potpore, kao i detaljne odredbe/detaljni kriteriji za povećanje intenziteta potpore, detaljno će biti razrađeni/definirani u okviru FLAG natječaja.
Najniža/najviša ukupna vrijednost projekta i iznos potpore	Najniža i najviša ukupna vrijednost projekta (operacije), kao i najniži te najviši iznos potpore po projektu (operaciji) biti će definirani FLAG natječajem.
Razdoblje provedbe	2024. - 2027.
Udio u ukupnoj alokaciji za provedbu LRSR	34%
Predviđene aktivnosti unutar Mjere	– Građenje (rekonstrukcija) i/ili opremanje objekata male društvene i/ili komunalne infrastrukture u područjima potencijala razvoja plavog gospodarstva – Građenje (izgradnja i/ili rekonstrukcija) i/ili opremanje prostora koji omogućuju kvalitetno gospodarenje otpadom u prostorima zaštićenih prirodnih vrijednosti i/ili povezanih sa vodnim resursima – Nabava opreme i/ili razvoj informacijsko-komunikacijskih rješenja izravno povezanih provedbom aktivnosti i očekivanim rezultatima projekta (operacije) – Aktivnosti čišćenja okoliša (eko-akcije) u područjima zaštićenih prirodnih vrijednosti povezanih i/ili povezanih sa vodnim resursima uključujući i nabavu potrebne opreme za provedbu aktivnosti – Edukativne i/ili informativne i/ili promidžbene aktivnosti uključujući i pripremu i izradu pratećih materijala (brošure, letci, info ploče, info pultovi i dr. usmjerene podizanju javne svijesti o očuvanju lokalne kulturno-povijesne, tradicijske baštine povezane sa vodnim resursima, ribarstvom, akvakulturom, zaštitom okoliša posebno zaštitom i očuvanju bioraznolikosti, vrijednosti konzumacije lokalnih proizvoda ribarstva/akvakulture i sl.) – te ostale povezane aktivnosti koje izravno doprinose ostvarenju ciljeva/rezultata projekta (operacije), a kojima se doprinosi ostvarenju mjere i cilja LRSR – Priprema i provedba aktivnosti suradnje FLAG-a Detaljniji popis prihvatljivih aktivnosti s pripadajućom prihvatljivosti troškova biti će propisan FLAG natječajem.
Ciljani (prihvatljivi) korisnici	Organizacije civilnog društva (uključujući FLAG 4R); javnopravna tijela ili poduzeće/trgovačko društvo ili organizacija u većinskom javnom vlasništvu a koje/a nije javnopravno tijelo ili poduzeće kojem je povjereno obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa i dr. Detaljan popis ciljanih (prihvatljivih) korisnika biti će definiran FLAG natječajem.

Kriteriji prihvatljivosti projekta (operacije)	Detaljni uvjeti prihvatljivosti, kriteriji odabira projekata (operacija) te način dodjele potpore biti će definirani FLAG natječajem.

4.2. Zajedničke značajke za sve mjere u okviru provedbe LRSR

Zajednička načela kriterija kojima se postiže **prednost prilikom odabira projekata** (operacija) u okviru provedbe mjera FLAG-a zasnivaju se prvenstveno na doprinosu projekta (operacije) ključnim elementima **dodane vrijednosti CLLD-a** i to:

- povećanju/jačanju socijalnog (društvenog) kapitala u lokalnim ribarstvenim zajednicama,
- poboljšanju lokalnog upravljanja te
- poboljšanju rezultata i učinaka politike za područje FLAG-a u usporedbi s provedbom bez CLLD pristupa.

Doprinos dodanoj vrijednosti CLLD-a koju FLAG planira postići očitovati će se prvenstveno kroz potporu inovacijama (inovativnim pristupima) te poticanju sektorske i međusektorske suradnje (partnerski projekti), kao i jačem uključivanju osjetljivih društvenih skupina. Inovacija je horizontalna tema koja prožima cijelu LRSR i provedbu CLLD-a u cjelini. Svrha LRSR je stvoriti adekvatno okruženje koje će omogućiti potporu promicanju inovacija i inovativnih aktivnosti/projekata (operacija). Operacija odnosno projekt ima inovativne značajke na lokalnoj razini (u lokalnom kontekstu) ako rezultira uvođenjem nove aktivnosti ili novog proizvoda ili nove/inovativne metode ili usluge na lokalnoj razini (ukupno područje FLAG-a).

Osnovni elementi primjene inovativnosti odnosno inovativnih značajki u lokalnom kontekstu sukladno članku 31. stavku 2. (d) Uredbe (EU) br. 2021/1060. za potrebe primjene u kriterijima odabira projekata (operacija) temelje se na:

- projektnim partnerstvima koja donose međusektorsku ili sektorsku suradnju različitih dionika u iznalaženju rješenja za razvojne potrebe područja FLAG-a (partnerski projekti);
- potporom društvenim (socijalnim) inovacijama koje dovode do novih proizvoda i usluga kojima se rješavaju potrebe opće zajednice područja FLAG-a, poput:
  - novih metoda i pristupa prijenosu znanja, uključujući društveno poduzetništvo;
  - inovativnih pristupa i modernih, zelenih, praksi u području zaštite okoliša i prirode;
  - novih metoda i pristupa prijenosu znanja u području inovativne proizvodnje ribarstva/akvakulture, zelenih i digitalnih tehnologija te u razvoju turizma:
  - društvenih inovacija koje razvijaju nove oblike i načine inkluzije osjetljivih skupina društva;
  - tehnoloških i ne-tehnoloških inovacija usmjerenih na nove tehnologije i metode koje omogućuju povećanje otpornosti na klimatske promjene, digitalizaciju i zelenu tranziciju.

U svrhu jačanja doprinosa dodanoj vrijednosti CLLD-a u elementu **poboljšanja rezultata i učinaka politike putem načela kriterija odabira** prednost će imati projekti (operacije) „zajedničkog korisnika“ te oni kojima se ostvaruje „zajednički interes“. **Zajedničkim korisnikom** u smislu provedbe LRSR smatraju se gospodarska udruženja (udruge u ribarstvu/akvakulturi, zadruge, klasteri i dr., organizacije civilnog društva ili javno-pravna tijela te druge pravne osobe (ustanove i/ili poduzeća i sl., u većinskom javnom vlasništvu). Zajedničkim korisnikom smatra se i provedba zajedničkih projekata, odnosno, ako se projekti (operacije) provode u sektorskom ili međusektorskom partnerstvu. Projekt odnosno operacija ima **Zajednički interes,** provodi li ga Zajednički korisnik i/ili ako je u kolektivnom interesu članova Zajedničkog korisnika i opće javnosti odnosno od dobrobiti za opću zajednicu. Takav projekt (operacija) treba biti više od zbroja pojedinačnih interesa članova Zajedničkog korisnika.

Temeljni (opći) uvjeti prihvatljivosti svih projekata (operacija), uključujući i partnerske projekte (operacije) u okviru provedbe mjera FLAG-a su: biti usklađen sa ciljevima iz LRSR, biti usklađen sa pravilima državne potpore, ako je primjenjivo; biti usklađen s EU i RH zakonodavstvom koje se odnosi na predmetni projekt (operaciju) i dr. Temeljni (opći) uvjeti prihvatljivosti projekta (operacije) se primjenjuju na sve projekte (operacije) za koje se podnosi Zahtjev za potporu, uključujući partnerske projekte (operacije). Temeljni (opći) uvjeti prihvatljivosti svih projekata (operacija) biti će definirani FLAG natječajem.

Partnerskim projektom (operacijom) se smatra projekt u kojem više korisnika na FLAG natječaju sudjeluje u provedbi projekta u jednoj FLAG mjeri uz ispunjenje sljedećih uvjeta: mora biti sklopljen Sporazum o suradnji između projektnih partnera; mora biti definiran glavni partner (nositelj projekta); moraju biti jasno definirane i razgraničene aktivnosti i zadaće između projektnih partnera; svi korisnici (partneri) moraju ispunjavati uvjete prihvatljivosti za FLAG mjeru za koju prijavljuju projekt.

Ciljani korisnici (projektni promotori) LRSR su pravne i fizičke osobe privatnog prava te pravne osobe javnog prava. Temljeni uvjeti prihvatljivosti korisnika biti će definirani FLAG natječajem. Temeljni uvjeti prihvatljivosti korisnika na FLAG natječaju se primjenjuju na sve korisnike na FLAG natječaju koji podnose Zahtjev za potporu, uključujući partnerske projekte (operacije).

Za projekte koji obuhvaćaju intervencije u okviru specifičnih ciljeva iz Glave II. Uredbe (EU) 2021/1139 primjenjuju se odredbe propisane za takve intervencije.

4.3. Usklađenost s nadređenim strateškim dokumentima

LRSR FLAG-a, svojom provedbom, doprinijet će ostvarenju ciljeva nizu strateških dokumenata na nacionalnoj i regionalnoj razini. Kao ključni strateški dokumenti nadređene razine identificirani su:

1. Program za ribarstvo i akvakulturu RH za programsko razdoblje 2021.-2027.
2. Strategija „Više od ribnjaka“ 2020.–2030.
3. Nacionalni strateški plan razvoja akvakulture za razdoblje do 2027.
4. Plan razvoja Ličko-senjske županije za razdoblje do 2027. godine
5. Plan razvoja Plan razvoja Karlovačke županije 2021.-2027.
6. Plan razvoja Sisačko-moslavačke županije za razdoblje do 2027. godine
7. Plan razvoja Zagrebačke županije za period 2021.-2027.g.

4.4. Inovativni karakter LRSR i usklađenost s horizontalnim prioritetima PRA 2021.-2027.

U procesu izrade LRSR FLAG-a, korišten je pristup "odozdo prema gore" koji je omogućio aktivno sudjelovanje predstavnika različitih interesnih skupina. Ovaj pristup je omogućio lokalnoj ribarstvenoj zajednici da identificira prednosti, slabosti, prilike i prijetnje svog područja i daju prijedloge projektnih ideja koje jasno odražavaju potrebe lokalnog područja. Umjesto da budu pasivni promatrači politike, stanovnici tog područja postali su partneri u definiranju razvojnih inicijativa, što je potaknulo osjećaj lokalnog identiteta, ponosa te vlasništva nad problemima i njihovim rješenjima. Ovaj inovativni i inkluzivan pristup izradi LRSR imao je značajan utjecaj na jačanje povjerenja među lokalnim stanovništvom, poduzetnicima, javnim institucijama i drugim interesnim skupinama.

LRSR je inovativna u svom integralnom i korelacijskom pristupu učincima i sinergiji projekata koji će se provoditi u svrhu njezine implementacije, posebno u dijelu razvoja suradnje i kohezije lokalne zajednice te razvoju zajedničkog identiteta. Inovativnost na lokalnoj razini temeljno je načelo CLLD-a i njegove dodane vrijednosti te neodvojiv dio LRSR. Obrazloženja doprinosa inovativnosti navedena u okviru mjera te u zajedničkim značajkama za sve mjere.
Promicanje ravnopravnosti muškaraca i žena te sprječavanje diskriminacije bit će ostvareno putem implementacije novih radnih mjesta kroz predložene mjere, s posebnim naglaskom na mlade i osobe svih rodova, bez ikakve diskriminacije, što je razvidno kako iz same stručne službe FLAG-a tako i iz strukture članstva i operativnih tijela.

Doprinos održivom plavom gospodarstvu i prioritetnim područjima Strategije pametne specijalizacije (S3)
U pogledu nove Strategije pametne specijalizacije 2029. koja je trenutno u izradi, LRSR sa svojim općim te specifičnim ciljevima te definiranim prioritetnim mjerama pripada sljedećim tematskim prioritetnim područjima: 5. Hrana i bioekonomija i 6. Digitalni proizvod i platforme.
Plavo gospodarstvo igra ključnu ulogu u ostvarivanju ciljeva tematskog prioritetnog područja „Održiva i kružna hrana“ budući da je navedeno područje usredotočeno na proizvodnju, preradu i usluge povezane s hranom, s ciljem stvaranja održive i ekološki prihvatljive prehrambene industrije. Plavo gospodarstvo, posebno sektor ribarstva i akvakulture, doprinosi ovim ciljevima na nekoliko načina: racionalno upravljanje ribljim populacijama i minimiziranje negativnih utjecaja na okoliš, promiče kružnu ekonomiju gdje se resursi koriste na održiv način (npr. riblji otpad može se iskoristiti za proizvodnju proizvoda kao što su riblje brašno ili ulje), promiče održivu praksu putem cijelog lanca opskrbe, uključujući pakiranje, skladištenje, distribuciju i brendiranje, doprinosi smanjenju ugljičnog dioksida kroz inovacije u uzgoju riba, primjenu održivih metoda transporta i racionalno korištenje energije.
Područje tematskog prioriteta "Digitalni proizvodi i platforme" u kontekstu razvoja i primjene digitalnih rješenja u ribarstvu i akvakulturi na području FLAG-a predstavlja inovativan pristup koji ima potencijal stvoriti održive ekonomske prilike. Navedeni prioritet doprinositi plavom gospodarstvu kroz sljedeće komponente: razvoj internetskih stranica i digitalnih platformi koje omogućavaju direktnu promociju proizvoda ribarstva i akvakulture, povećana vidljivost putem digitalnog marketinga, edukativne aktivnosti u svrhu boljeg razumijevanja i iskorištavanja digitalnih resursa za promociju proizvoda ribarstva i akvakulture na lokalnog razini.
Kroz racionalno upravljanje resursima, promociju održivih praksi i implementaciju digitalnih tehnologija i inovacija, plavo gospodarstvo postaje pokretač promjena, smanjujući negativne utjecaje na okoliš i potiče ekonomski rast. Ova integracija, ne samo da doprinosi očuvanju slatkovodnih ekosustava, već i osnažuje gospodarske subjekte na putu prema održivoj budućnosti.

5. Upravljanje, praćenje i vrednovanje provedbe LRSR

5.1. Opis sposobnosti za provedbu LRSR

Sposobnosti za provedbu LRSR ponajprije predstavlja službeno osposobljavanje i obrazovanje zaposlenika i suradnika za pripremu i provedbu projekata koje je nadograđeno višegodišnjim iskustvom, znanjem i vještinama na sveobuhvatnim poslovima uspješne pripreme i provedbe LEADER programa, dosadašnjih strategija i programa te značajnih nacionalnih i međunarodnih programa, projekata i aktivnosti za razvoj lokalnih zajednica.
Sposobnosti zaposlenih za učinkovito upravljanje FLAG-om i provedbom LRSR-a ogledaju se u dosad postignutim rezultatima kroz djelovanje lokalnih akcijskih grupa koje su potaknule

osnivanje FLAG-a 4R koji su uz provedbu M19 LEADER u okviru Programa ruralnog razvoja 2014.-2020. (2022.) samo u programskom razdoblju 2014.-20. proveli više od 50 projekata financiranih iz različitih ESIF te drugih međunarodnih i nacionalnih izvora u vrijednosti većoj od 7 mil. Eur. Također, uspješno animiranje i suradnja s dionicima javnog, gospodarskog i civilnog sektora na čitavom području FLAG-a 4R te svjedoče o kvaliteti ljudskog kapitala.
U FLAG-u 4R stalno je zaposlena jedna djelatnica a surađuju i volonteri, svi imaju visoku i srednju stručnu spremu iz područja koja su relevantna za bavljenje ruralnim razvojem i razvojem akvakulture i ribarstva (ekonomske, prirodne, biotehničke i društvene znanosti). PO odobrenju FLAG-a i sukladno potrebama i provedbenim zadaća, prilagoditi će se i broj zaposlenika stručne službe (ureda) FLAG-a. Zaposlena djelatnica ima dugogodišnje radno iskustvo u upravljanju projektima u okviru provedbe LEADER/CLLD-a IPARD programa Mjeri 202, Programa ruralnog razvoja 2014.-20. (M19) na pripremi LRS LAG-a Vallis Colapis za programsko razdoblje 2023.-2027. kao i na provedbi projekata financiranih iz ESF-Operativni program „Učinkoviti ljudski potencijali“ 2020.-2022. Članica je više organizacija civilnog društva i ima veliko iskustvo u animaciji lokalnih razvojnih dionika, prirpemi i provedbi manifestacija, edukacija i sl. Zaposlenica FLAG-a, kao i volonteri, imaju bogato iskustvo s prethodnih poslova i angažmana iz raznih područja lokalnog razvoja, a svoja znanja i vještine sustavno usavršavaju putem edukacije i treninga, sudjelovanja na skupovima i konferencijama, na stručnim sastancima na županijskoj, državnoj i međunarodnoj razini te kroz razmjenu iskustava s drugim FLAG-ovima i LAG-ovima u Hrvatskoj i dugim članicama EU.

Prihodi FLAG-a 4R ostvaruju se od prihoda od članarina, prihoda od imovine, ostalih prihoda, koji se odnose na povrat sredstava u okviru provedbe CLLD-a te drugih izvora. Prihodi od članarina FLAG-a 4R uplaćuju se temeljem Odluke o visini članarine u FLAG-u 4R. Pozitivno Kontinuirano financijsko poslovanje, po potrebi osigurat će se korištenjem kredita, čime je prvenstveno za predfinanciranje tekućih troškova i animacije u prethodnom razdoblju kako bi se omogućio nesmetan rad FLAG-a 4R.

Tablica 19: Financijski kapacitet FLAG-a 4R za provedbu LRSR

Godina provedbe LRSR	Planirani broj zaposlenih osoba koji rade isključivo na provedbi LRSR (animacija, FLAG natječaj, ostali uredski poslovi u vezi provedbe LRSR), izražen u FTE	Planirani iznos članarina (ukupno) za predfinanciranje tekućih troškova i animacije	Planirani iznos iz ostalih izvora financiranja za predfinanciranje tekućih troškova i animacije	Ukupno planirani iznos za predfinanciranje tekućih troškova i animacije
2023.	1	1.818	55.000	56.818
2024.	2	23.540	20.000	43.540
2025.	3	23.540	20.000	43.540
2026.	3	23.540	20.000	43.540
2027.	3	23.540	20.000	43.540
2028. (n+2)	2	23.540	20.000	43.540
2029. (n+2)	2	23.540	20.000	43.540

Izvor: *FLAG 4R*

S obzirom na činjenicu kako FLAG 4R nije bio osnovan tijekom provedbe CLLD-a u prošlom programskom razdoblju u okviru OPPR RH 2014.-2020. nema pokazatelja za isto.

5.2. Opis postupaka pripreme natječaja i odabira projekta na FLAG razini

U cilju osiguravanja nepristranosti i transparentnosti, postupak odabira projekata i drugi ključni elementi biti će detaljno opisani u natječaju FLAG-a.

Priprema i objava FLAG natječaja: Stručna služba FLAG-a (zaposlenici, volonteri i drugo osoblje FLAG-a) priprema potrebnu dokumentaciju i tekst natječaja za objavu koji najmanje sadrži: predmet i svrhu natječaja; iznos raspoloživih sredstava; visinu i intenzitet potpore; uvjete prihvatljivosti korisnika; uvjete prihvatljivosti projekta; uvjete prihvatljivosti troškova; kriterije odabira i prag prolaznosti (ako primjenjivo); prihvatljive i neprihvatljive troškove; opis administrativne obrade; način, uvjete i rokove podnošenja zahtjeva za potporu; rokove i način podnošenje prigovora/žalbi i popis priloga i obrazaca. Natječajem će se propisati minimalna dokumentacija kojom se dokazuju svi uvjeti prihvatljivosti. Nakon odobrenja natječajne dokumentacije od strane nadležnog tijela FLAG-a, FLAG Natječaj, s pripadajućim obrascima, prilozima i ostalom dokumentacijom, objavljuje se na mrežnoj stranici FLAG-a. Javnost se može izvijestiti preko svih vrsta medija na lokalnoj i regionalnoj razini.

Podnošenje i zaprimanje Zahtjeva za potporu (projekta s pratećom dokumentacijom): Zahtjevi za potporu zaprimaju se putem službene adrese sjedišta FLAG-a. Otvaranje zahtjeva za potporu pristiglih na FLAG natječaj obavlja Povjerenstvo/Ocjenjivački odbor kojeg imenuje nadležno tijelo FLAG-a prema propisanim internim procedurama FLAG-a. Postupak odabira projekta: Postupak odabira projekta provodi se na razini FLAG i sastoji se od sljedećih faza:

1. faza: Administrativna kontrola projekata (Analiza 1),
2. faza: Ocjenjivanje projekata (Analiza 2),
3. faza: Odabir projekata od strane Upravnog odbora FLAG-a (dalje: UO FLAG-a),
4. faza: Prigovori na odluke FLAG-a.

Administrativna kontrola i ocjenjivanje: Nakon zaprimanja zahtjeva za potporu provodi se administrativna kontrola koja, ujedno, predstavlja i 1. fazu u postupku odabira projekata. U ovoj fazi obrade, FLAG može zatražiti i dopunu dokumentacije koja je dostavljena od strane korisnika u zahtjevu za potporu. Cilj 1. faze je provjera: potpunosti dostavljene dokumentacije i svih osnovnih uvjeta prihvatljivosti korisnika i projekta. Nakon administrativne provjere, započinje 2. faza koja predstavlja kvalitativno ocjenjivanje zahtjeva za potporu (projekata) od strane Ocjenjivačkog odbora. Rezultat ocjenjivanja je rang lista projekata koja se s pratećom dokumentacijom upućuje na odlučivanje Upravnom odboru FLAG-a.

Odabir projekata od strane UO FLAG-a: U trećoj fazi UO FLAG-a na temelju dostavljene rang liste donosi odluku o odabiru ili odbijanju projekta. UO provodi procjenu projektnih prijedloga prema izvješću i rang listi te provjere usklađenosti s kriterijima za vrednovanje i odabir projekata.

Prigovori na odluke FLAG-a. Na odluke UO FLAG-a, korisnici imaju mogućnost prigovora tijelu/povjerenstvu FLAG-a nadležnom za prigovore. Odluke tijela FLAG-a nadležnog za prigovore moraju biti jasne i konačne i ne mogu ni na koji način biti promijenjene od strane UO FLAG-a. Postupak i rokovi podnošenja prigovora/žalbe biti će propisan internim procedurama FLAG-a i definiranu u FLAG natječaju u skladu s pravilima/smjernicama za provedbu FLAG natječaja propisanim od strane Upravljačkog tijela.

Konačna rang lista i objava popisa odobrenih projekata. Po završetku postupanja po prigovorima/žalbama, nakon pravomoćnosti svih odluka, ažurira se rang lista koja postaje konačna.

Popis odobrenih projekata će se objaviti na mrežnoj stranici FLAG-a. Objava uključuje najmanje sljedeće podatke: naziv korisnika, naziv projekta i njegov kratak opis, intenzitet potpore i iznos potpore. Nakon završetka natječaja i postupka odabira projekata na razini FLAG-a, sva dokumentacija o postupcima i odluke o odabiru dostavljaju se Ministarstvu poljoprivrede, Upravi ribarstva (Upravljačko tijelo) sukladno Operativnim pravilima. Postupak donošenja odluka na razini Upravljačkog tijela biti će definirani natječajem FLAG-a.

Tijekom postupka odabira projekata, u svim fazama, FLAG je obvezan osigurati i spriječiti bilo kakvu mogućnost pojave sukoba interesa i osigurati nepristranost i transparentnost. Osobe koje sudjeluju u postupku odabira projekta moraju biti upoznate s popisom korisnika (nositelja projekta i partnera) koji su se prijavili na FLAG natječaj. U slučaju saznanja da se nalaze u sukobu interesa obavezni su o tome odmah izvijestiti ostale sudionike i FLAG te u svrhu osiguranja revizijskog traga pisanim putem zatražiti izuzimanje iz daljnjeg postupka u vezi s projektom korisnika kod kojeg je utvrđen sukob. U slučajevima kada je FLAG prijavitelj, cjelokupni postupak odabira projekata se mora provesti na način da ne dovodi FLAG u povlašteni položaj u odnosu na druge prijavitelje. Administrativnu kontrolu i vrednovanje/ocjenjivanje projekta moraju provesti osobe koje su u potpunosti neovisne od FLAG-a. Preporučuje se angažiranje vanjskih stručnjaka. U takvom slučaju Upravljačko tijelo će provesti kompletnu administrativnu kontrolu i ocjenjivanje takvog projekta.

5.3. Opis praćenja i vrednovanja provedbe LRSR

Praćenje provedbe LRSR obuhvaća stalno praćenje, mjerenje učinaka provedbe strategije, pokazatelja (indikatora) za ocjenu uspješnosti i učinkovitosti projekata i rada FLAG-a. Kontinuirano praćenje provedbe LRSR sastavni je dio redovnih aktivnosti FLAG-a. Temeljem Statuta, FLAG provodi godišnje izvješćivanje svih tijela FLAG-a o provedbi LRSR i radu FLAG-a. FLAG će provoditi praćenje i vrednovanje provedbe LRSR koristeći regulatorni okvir za praćenje i ocjenu učinka (MEF) temeljem Uredbe o zajedničkim odredbama (EU) br. 2021/1060 te pratećeg okvira za praćenje i vrednovanje provedbe EPFRA/PRA 2021.-2027. Proces praćenja planirat će se i temeljem: Smjernica za izradu evaluacijskih planova, a koje ističu specifičan značaj praćenja pokazatelja LRSR u doprinosu PRA te praćenja i vrednovanja dodane vrijednosti CLLD-a. Isto tako, FLAG će planiranje doprinosa dodanoj vrijednosti LEADER-a pripremiti temeljem postojećih i budućih Smjernica za evaluaciju LEADER-a/CLLD-a na EU razini. Dodanom vrijednosti CLLD-a doprinosi se postizanju cilja 5. kohezijske politike EU „Europa bliža građanima poticanjem održivog i integriranog razvoja svih vrsta područja i lokalnih inicijativa“ (Uredba (EU) br. 2021/1060).

Podatci koje će pratiti FLAG odnose se na praćenje podataka o korisnicima i projektima od trenutka raspisivanja natječaja pa sve do odobrenja i provedbe. Ovaj sustav će sadržavati informacije o odobrenim i odbijenim projektima po natječajima, uključujući podatke o korisnicima, vrsti ulaganja, iznosu ulaganja, stupnju provedbe i druge relevantne informacije. Plan će sadržavati podatke praćenja aktivnosti korisnika radi praćenja doprinosa dodanoj vrijednosti CLLD-a.

Također će biti opremljen mehanizmom praćenja temeljenim na indikatorima (pokazateljima) LRSR kako bi se pratila usklađenost s postavljenim ciljevima, a podaci će biti kategorizirani prema vrstama korisnika, lokacijama provedbe i drugim relevantnim faktorima. Plan će sadržavati i sustav praćenja pokazatelja dodane vrijednosti CLLD-a putem rada FLAG-a (tekući rad i animacija) kao i putem provedbe LRSR na razini operacija (projekata), a koji su osnova za vrednovanje (evaluaciju). U ovom programskom razdoblju postoji velika potreba postizanja dodane vrijednosti CLLD-a u usporedbi s potporama s nacionalne razine te iz drugih nacionalnih i EU izvora. Dodana vrijednost CLLD-a proizlazi iz potpune primjene sedam načela LEADER-a. Aktivnosti provedbe LRSR moraju jasno dokazati dodanu vrijednost CLLD-a integriranom pristupu lokalnom teritorijalnom razvoju.

FLAG će provedbu LRSR pratiti i na razini postizanja ciljeva identificiranih u LRSR putem Plana praćenja pokazatelja (koji sadrži pokazatelje LRSR te dodane vrijednosti CLLD-a, kada budu formirani s nacionalne razine, terminski plan te zadaće) putem kojih će pratiti rad FLAG-a i provedbu LRSR u cjelini. Projekti odnosno operacije imati će zajedničke pokazatelje prema kojima će se podatci prikupljati. Temeljem Plana praćenja pokazatelja, FLAG će uspostaviti

sustav izvješćivanja kvantitativnih i kvalitativnih elemenata potrebnih za praćenje operacija odnosno projekata za provedbu mjera FLAG-a te o istima izvješćivati Upravljačko tijelo putem izvješća na godišnjoj razini.

Praćenje provedbe LRSR i nadzor nad provedbom			
Cilj	Aktivnost	Rokovi	Nositelj aktivnosti
Pravilna i pravovremena provedba aktivnosti identificiranih unutar LRSR	Praćenje provedbe akcijskog plana i analiza ev. nepravilnosti u svrhu njihove korekcije; Analiza utroška proračunskih sredstava; Broj prijavljenih projekata, povezani podaci i analitika prijavljenih projekata, analiza doprinosa projekata ciljevima i indikatorima (pokazateljima) LRSR; Pravovremenost i obujam provedbe planiranih aktivnosti te objave FLAG natječaja; Praćenje aktivnosti animacije.	Godišnje	Stručna služba FLAG-a i nadležno tijelo FLAG-a koji potvrđuje/usvaja završne dokumente
	Prilagodbe u provedbi akcijskog plana (jesu li u roku provedeni planirani pozivi i druge aktivnosti)		
	Praćenje indikatora (pokazatelja) LRSR		
	Godišnje izvješće o provedbi LRSR		
	Završno izvješće o provedbi LRSR	Na kraju razdoblja	Stručna služba FLAG-a, vanjski stručnjaci, nadležno tijelo FLAG-a

Vrednovanje služi za ocjenu kvalitete postignuća projekata financiranih putem LRSR i njihovog utjecaja na postignuće rezultata. Vrednovanje će se vršiti za svaki pojedini natječaj, pri čemu će rezultati poslužiti kao temelj za eventualne izmjene u LRSR na razini mjera ovisno o postignućima u prvim pozivima.

Vrednovanje provedbe strategije provodi se dvije razine interno i vanjsko vrednovanje provedbe LRSR. kako bi se utvrdila razina uspješnosti strategije, odnosno sukladnost realizirane provedbe u odnosu na planirano. Interno vrednovanje provodi se za svaki poziv na razini svake godine, ako je primjenjivo, odnosno po završetku provedbe projekata, pri čemu će rezultati poslužiti kao temelj za izmjenu LRSR. Interno vrednovanje provodi FLAG. Težište internog vrednovanja sadrži sve ključne elemente praćenja.

FLAG će, u svoj redovni rad, uključiti aktivnosti animacije povezane sa praćenjem i vrednovanjem LRSR, a kako bi mogao sumirati postignute rezultate i njihove doprinose na godišnjoj razini, te temeljem provedenih analiza, djelovati u narednoj godini implementacije LRSR. FLAG će, uz navedeno, izraditi Plan vrednovanja (evaluacije) LRSR koji bi trebao odgovoriti najmanje na sljedeća pitanja: Koji su ciljevi FLAG-a za vrednovanje LRSR?;

Procjena dodane vrijednosti CLLD-a; Elementi upravljanja i koordinacije za rad FLAG-a i proces provedbe LRSR; Posebne teme LRSR ili teme koje FLAG želi ocijeniti zatim podatci potrebni za vrednovanje LRSR (što je povezano s Planom pokazatelja i njihova praćenja) te koji su alati i metode koje će koristiti, rokovi vrednovanja i relevantne prekretnice kao i pristup priopćavanju aktivnosti/nalaza vrednovanja javnosti te koji su resursi potrebni.
Vanjsko vrednovanje LRSR provest će se najmanje 2 puta tijekom trajanja LRSR od strane nezavisnih stručnjaka (predviđena sredstva u iznosu od cca 20.000 EUR). Vanjsko vrednovanje provodi se u međurazdoblju trajanja LRSR te po završetku njezine provedbe. Vanjsko vrednovanje uključuje analizu dokumenata LRSR, godišnjih izvješća, analizu internih vrednovanja provedenih od strane FLAG-a, razgovore s korisnicima i lokalnim partnerstvom i dr. metode.
Isto tako, FLAG će sudjelovati u svakom vrednovanju CLLD-a ili PRA koje će se provoditi sa nacionalne razine.

Vrednovanje provedbe LRSR			
Cilj	Aktivnost	Rokovi	Nositelj aktivnosti
Ocijeniti kvalitetu provedbe LRSR, postignuće ciljeva, rezultata i ukupni učinak na FLAG područje	Analiza godišnjih izvješća o provedbi LRSR i baze podataka – provjera provedbe aktivnosti i rezultata projekata; Procjena doprinosa LRSR-a PRA i dodanoj vrijednosti CLLD-a odnosno primjeni načela CLLD-a u radu FLAG-a.	Godišnje – po završetku provedbe projekta	Stručna služba, vanjski stručnjaci (po potrebi) i Upravni odbor FLAG-a
	Izvješće o vrednovanju provedbe LRSR.	U međurazdoblju provedbe LRSR i na kraju programskog razdoblja (2x tijekom trajanja LRSR)	

Indikatori (pokazatelji) LRSR navedeni su u poglavlju opisa ciljeva i mjera za provedbu LRSR.

6. Akcijski plan provedbe LRSR

Akcijski plan prikazuje indikativan gantogram planiranog tijeka implementacije mjera za postizanje očekivanih rezultata ciljeva, u programskom razdoblju 2021.-2027., s provedbom do 2029. godine. Akcijski plan, ujedno, sadrži i planirani broj projekata u navedenom programskom razdoblju, za čije se prikupljanje i odabir te provedbu, planiraju otvoriti natječaji FLAG-a. Prema akcijskom planu, FLAG planira, u programskom razdoblju, objaviti ukupno 11 natječaja, zaključno sa 2027. godinom, sa završetkom isplata (a time i provedbe LRSR) 2029. godine. Navedeni plan je indikativan te podložan promjenama, ovisno o potrebama FLAG područja. Za potrebe izrade navedene procjene, FLAG je, na svojim provedenim radionicama i postupcima konzultacija, prikupljao projektne ideje, sukladno kojima su utvrđene potrebe područja. Prema prikupljenim idejama i prijedlozima determinirani su različiti projekti koje je FLAG uvažio prema usklađenosti s identificiranim potrebama područja, vrijednosti projekta i mogućnosti realizacije u okviru provedbe LRSR.

Tablica 20: Akcijski plan provedbe LRSR

Mjere LRSR	Broj FLAG natječaja							
	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.	Ukupno
M 1.1 Jačanje konkurentnosti i održivosti akvakulture i ribarstva	n/a	1	2	1	0	0	0	4
M 1.2 Jačanje okolišno prihvatljivog diversificiranog gospodarstva i identiteta područja FLAG-a 4R	n/a	1	2	1	0	0	0	4
M 2.1 Poboljšanje kvalitete života u lokalnoj ribarstvenoj zajednici	n/a	1	1	0	1	0	0	3
UKUPNO	n/a	3	5	2	1	0	0	11

S obzirom na tablicu akcijskog plana provedbe LRSR i iskustava sudionika, FLAG je procijenio da će se financirati 26 projekta u okviru provedbe LRSR u programskom razdoblju 2021.-2027.

Tablica 21: Planiran broj projekata u programskom razdoblju

Mjere LRSR	Broj projekata na FLAG području							
	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.	Ukupno
M 1.1 Jačanje konkurentnosti i održivosti akvakulture i ribarstva	n/a	2	5	2	0	0	0	9
M 1.2 Jačanje okolišno prihvatljivog diversificiranog gospodarstva	n/a	2	6	2	0	0	0	10
M 2.1 Poboljšanje kvalitete života u lokalnoj ribarstvenoj zajednici	n/a	1	5	0	1	0	0	7
UKUPNO	n/a	5	16	4	1	0	0	26

7. Financijski plan provedbe LRSR

Financijski plan FLAG-a u okviru provedbe LRSR sastoji se od dvije tablice. U prvoj tablici prikazan je financijski plan, odnosno odnos financijskih sredstava predviđenih u LRSR. Raspodjela financijskih sredstava prikazana je po ciljevima i mjerama, te za tekuće troškove i troškove animacije (upravljanje provedbom LRSR). Proračun troškova napravljen je po metodi „odozdo prema gore“, odnosno na temelju razvojnih potreba te iskazanih potreba korisnika tijekom izrade LRSR. Tijekom programiranja potreba prema mjerama, FLAG se vodio i visinom indikativnog intenziteta potpora, koji može varirati od 50% do 100%. Sukladno navedenom, financijska potreba realizacije LRSR treba se promatrati i kroz vlastita sredstva korisnika FLAG natječaja.

Tablica 22: Financijski plan provedbe LRSR

Cilj/mjera	Fin. alokacija (EUR)	Udio u ukupnoj alokaciji (u %)
SC1: Poticanje konkurentnog plavog gospodarstva i jačanje identiteta područja FLAG-a 4R	**603.917,55**	**41%**
M 1.1 Jačanje konkurentnosti i održivosti akvakulture i ribarstva	164.818,71	*11%*
M 1.2 Jačanje okolišno prihvatljivog diversificiranog gospodarstva i identiteta područja FLAG-a 4R	439.098,84	*30%*
SC2: Jačanje kohezije lokalne zajednice	**494.873,88**	**34%**
M 2.1 Poboljšanje kvalitete života u lokalnoj ribarstvenoj zajednici	494.873,88	*34%*
Tekući troškovi i animacija	**366.263,81**	**25%**
UKUPNO LRSR	**1.465.055,24**	**100%**

Tablica 23: Financijski plan provedbe LRSR po godinama

Mjere LRSR	Raspored sredstava po godinama (%)							Ukupno za cijelo programsko razdoblje po intervenciji
	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.	
M 1.1 Jačanje konkurentnosti i održivosti akvakulture i ribarstva	n/a	0,00%	7,40%	0,00%	3,90 %	0,00%	0,00%	11,30%
M 1.2 Jačanje okolišno prihvatljivog diversificiranog gospodarstva i identiteta područja FLAG-a 4R	n/a	0,00%	0,00%	16,40%	13,50%	0,00%	0,00%	29,90%
M 2.1 Poboljšanje kvalitete života u lokalnoj ribarstvenoj zajednici	n/a	0,00%	0,00%	33,80%	0,00%	0,00%	0,00%	33,80%
Tekući troškovi i animacija	0%	3,05%	3,15%	4,25%	4,45%	5,05%	5,05%	25,00%
UKUPNO	**0%**	**40,05%**	**25,65%**	**19,75%**	**4,45%**	**5,05%**	**5,05%**	**100,00%**

Tablica 24: Planirani prihodi i rashodi za razdoblje 2023.- 2029.

Naziv	Plan 2023.	Plan 2024.	Plan 2025.	Plan 2026.	Plan 2027.	Plan 2028.	Plan 2029.
Prihodi po potpori za tekuće troškove i troškove vođenja LRSR-a	0,00	586.754,62	375.786,67	289.348,41	65.194,96	73.985,29	73.985,29
Prihodi od članarina i članskih doprinosa	1.818,00	23.540,00	23.540,00	23.540,00	23.540,00	23.540,00	23.540,00
Prihodi iz drugih izvora (JLS, zaklade)	0,00	55.000,00	20.000,00	20.000,00	20.000,00	20.000,00	20.000,00
Prihodi UKUPNO (EUR)	**1.818,00**	**665.294,62**	**419.326,67**	**332.888,41**	**108.734,96**	**117.525,29**	**117.525,29**
Rashodi za provedbu LRSR-a (EUR)	0	542.070,44	329.637,43	227.083,56	0,00	0,00	0,00
Rashodi za tekuće troškove i troškove vođenja LRSR-a (EUR)	0,00	44.684,18	46.149,24	62.264,85	65.194,96	73.985,29	73.985,29
Dodatni rashodi	1.818,00	78.540,00	43.540,00	43.540,00	43.540,00	43.540,00	43.540,00
Rashodi UKUPNO (EUR)	**1.818,00**	**665.294,62**	**419.326,67**	**332.888,41**	**108.734,96**	**117.525,29**	**117.525,29**
Razlika-višak/manjak (EUR)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

8. PRILOZI

PRILOG 1

Podaci o ovlaštenicima ribolovnih prava na području FLAG-a 4R

Izvor : Uprava za ribarstvo Ministarstva poljoprivrede

ŠRD "DRAGANIĆ"
RIBOLOVNO PODRUČJE: KUPA

RIBOLOVNA ZONA: općina Draganić

OVLAŠTENIK RIBOLOVNOG PRAVA: ŠRD "DRAGANIĆ"

ADRESA: 47201 DRAGANIĆ, Mrzljaki 110 C
TELEFON, FAX, E-MAIL: tel/fax: 047/715-121
ODGOVORNA OSOBA (ime i prezime, mobitel):

RIBOLOVNE VODE:

TEKUĆICE				STAJAĆICE		
Naziv	Duljina	Površina		Naziv	Prosj. dubina	Površina
	(km)	(ha)			(m)	(ha)
Kupčina	11	9		Bajeri	4	5,2
Potok Stojnica	4	2				
Spojni kanal	8	8				
Kanal Kupa-Kupa	8	8				

KŠR „MREŽNICA“
RIBOLOVNO PODRUČJE: KUPA

RIBOLOVNA ZONA: grad Duga Resa; općine: Barilović, Generalski Stol, Bosiljevo i Netretić

OVLAŠTENIK RIBOLOVNOG PRAVA: KŠR "MREŽNICA″

ADRESA: 47250 DUGA RESA, Grad Duga Resa, p.p. 39 (Sveti Petar b.b.)
TELEFON, FAX, E-MAIL: tel. 047/801-416, kšr.mreznica@ka.t-com.hr

ODGOVORNA OSOBA (ime i prezime, mobitel): Mladen Franić (091/7637-309)

RIBOLOVNE VODE:

TEKUĆICE				**STAJAĆICE**		
Naziv	Duljina	Površina		Naziv	Prosj. dubina	Površina
	(km)	(ha)			(m)	(ha)
Mrežnica C	38	152		Ruškarova Mlaka C	1	0,4
Dobra C	28,5	85,5		Jezero Golka C	0,8	0,5
Korana C	31	93		Mali ribnjak Sveti Petar C	2	0,23
Kupa C	27	67,5				
Globornica C	8	2		Veliki ribnjak Sveti Petar C	0,8	0,32
Protočno jezero Lešće	8,5	77,2				

ŠRD "JASTREBARSKO"
RIBOLOVNO PODRUČJE: SAVA

RIBOLOVNA ZONA: grad Jastrebarsko; općine: Krašić i Žumberak+ IRZ jezero Novaki unutar administrativnih granica grada Jastrebarsko
OVLAŠTENIK RIBOLOVNOG PRAVA: ŠRD JASTREBARSKO

ADRESA: 10450 JASTREBARSKO, Mladinska 12, p.p. 21
TELEFON, FAX, E-MAIL: tel. 01/6281-019

ODGOVORNA OSOBA (ime i prezime, mobitel): Ivan Gašpar (098/868-523)

RIBOLOVNE VODE:

TEKUĆICE				**STAJAĆICE**		
Naziv	Duljina	Površina		Naziv	Prosj. dubina	Površina
	(km)	(ha)			(m)	(ha)
Kupa-Mirkopolje	5,3	17,29		Jezero Dubrava	2,1	4,96
Okićnica sa pritokom Lisnjak	24,6	9,31		Jezero Park	1,8	0,86
				Jezero Gović	2,5	1,55
Volavčica	8,1	10,24		Jezero 1	2,1	1,35
Gonjevka	9,6	2,27		Jezero 2	1,8	4,74
Kupčina od mosta za G. Kupčinu	8,1	19,1		Jezero 3	2,5	7,07
Kupčina od izvora do mosta za G. Kupčinu	29,2	48,14				
Sabirni kanal autoputa	4,5	36,68				
Slapnica	9,5	9,75				
Jaševnica	4,2	2,48				
Volavčica sa potokom Toplica	15,7	20,97				
Reka	12,8	20,56				

KŠR "KORANA"
RIBOLOVNO PODRUČJE: KUPA

RIBOLOVNA ZONA: grad Karlovac; općine: Krnjak i Vojnić

OVLAŠTENIK RIBOLOVNOG PRAVA: KŠR "KORANA"

ADRESA: 47000 KARLOVAC, Domobranska 25
TELEFON, FAX, E-MAIL: 047/615-725, ksr.korana1@ka.t-com.hr

ODGOVORNA OSOBA (ime i prezime, mobitel): Željko Capan

RIBOLOVNE VODE:

TEKUĆICE				**STAJAĆICE**		
Naziv	Duljina	Površina		Naziv	Prosj. dubina	Površina
	(km)	(ha)			(m)	(ha)
Kupa C	48,70	390		Kompleks Šumbar (7) C	1-4,00	134,70
Dobra C	14	40				
Mrežnica C	3,70	15		Trepotovi C	1,50	6
Korana C	30,00	100				
Glina C	27,00	9,5				
Kanal Kupa-Kupa C	20	50				
Utinja velika i mala C	11	10				

Kupčina C	4	4				
Radonja C	12	5				
Blatnica C	5	2				
Trebinja C	5	2				

ŠRU KUPA

RIBOLOVNO PODRUČJE: KUPA

RIBOLOVNA ZONA: općina Lasinja

OVLAŠTENIK RIBOLOVNOG PRAVA: ŠRU "KUPA LASINJA"

ADRESA: 47206 LASINJA, Trg Hrvatskih branitelja b.b.
TELEFON, FAX, E-MAIL: tel. 047/884-139, mpotesak@net.hr

ODGOVORNA OSOBA (ime i prezime, mobitel): Mladen Potesak (098/1769-613)
RIBOLOVNE VODE:

TEKUĆICE				**STAJAĆICE**		
Naziv	Duljina	Površina		Naziv	Prosj. dubina	Površina
	(km)	(ha)			(m)	(ha)
Rijeka Kupa C	28	60		Ribnjak Ciglana C	2	3
Potok Jaševica C	4	1,2		Ribnjak Stara Mlaka (Stara Pećina) C	1	0,25
				Kalinovica C	1	0,25

ŠRD "OGULIN"

RIBOLOVNO PODRUČJE: KUPA

RIBOLOVNA ZONA: grad Ogulin, osim IRZ rječica Ribnjak, općine Saborsko, Plaški, Tounj i Josipdol

OVLAŠTENIK RIBOLOVNOG PRAVA: ŠRD OGULIN

ADRESA: 47300 OGULIN, Ulica Bernardina Frankopana 13
TELEFON, FAX, E-MAIL: tel. 047/531-160, s.r.d.-ogulin@ka.hinet.hr

ODGOVORNA OSOBA (ime i prezime, mobitel): Zlatimir Kostelić (098/1810-908)

RIBOLOVNE VODE:

TEKUĆICE				**STAJAĆICE**		
Naziv	Duljina	Površina		Naziv	Prosj. dubina	Površina
	(km)	(ha)			(m)	(ha)
Gornja Dobra S	12,5	30		Jezero Sabljaci C	2,5	120
Vitunjčica S	3,6	3,6		Jezero Bukovnik	2	8
Donja Dobra S, C				Akumulacija HE Lešće	12	58
Bistrac S	4,5	2,5				
Lička Jasenica S	6,0	6,4		Jezero Šmitovo	60	0,06
Rudnica S	0,1	0,2				
Tounjčica	5	20				
Mrežnica S, C	24,0	108				
Potok Jasenak S	3,0	4,5				

Potok Krakar S	2,5	2				
Potok Munjava S	8	2,8				
Potok Manojlović S	1,8	0,8				
Potok Cerovnički S	1,5	0,7				
Potok Ponikvarski S	1,2	0,3				
Potok Kebino vrelo	0,6	0,12				
Potok Rupečica	0,03	0,030				
Potok Sušik	1	0,15				
Potok Pećnik	0,7	0,7				
Potok Lovren	0,4	0,4				
Potok Bistrac	0,4	0,16				
Potok Raut	0,3	0,9				
Potok Drežničko polje	5	1,5				

OBRT TONKOVIĆ
RIBOLOVNO PODRUČJE: KUPA

RIBOLOVNA ZONA: IRZ rječica Ribnjak (grad Ogulin)

OVLAŠTENIK RIBOLOVNOG PRAVA: OBRT "TONKOVIĆ"

ADRESA: 10000 ZAGREB, Hojnikova 43

TELEFON, FAX, E-MAIL:

ODGOVORNA OSOBA (ime i prezime, mobitel): Biserko Tonković (091/6530-001)

RIBOLOVNE VODE:

TEKUĆICE				**STAJAĆICE**		
Naziv	Duljina	Površina		Naziv	Prosj. Dubina	Površina
	(km)	(ha)			(m)	(ha)
Riječica Ribnjak	4,0	2				

GACKA D.O.O.
RIBOLOVNO PODRUČJE: LIKA

RIBOLOVNA ZONA: grad Otočac, osim IRZ potok Dabar

OVLAŠTENIK RIBOLOVNOG PRAVA: GACKA d.o.o.

ADRESA: 53220 OTOČAC, Kralja Zvonimira 10
TELEFON, FAX, E-MAIL: tel. 053/773-650, 053/771-603, gacka.d.o.o.otocac@gs.hinet.hr.
ODGOVORNA OSOBA (ime i prezime, mobitel): Željko Gregurić (091/6701-954)

RIBOLOVNE VODE:

TEKUĆICE				**STAJAĆICE**		
Naziv	Duljina	Površina		Naziv	Prosj. dubina	Površina
	(km)	(ha)			(m)	(ha)

Rijeka Gacka S	17,9	43,5		Jezero Švica Gornje S, C	10	7,5
Sj. krak Gacke S	22,0	13,2				
Kostelka S	4,3	3,4		Jezero Gusić Polje S, C	6	46
Sinačka S	3,0	6,25				
Knjapovac S	1,0	0,40				
Pucirep S	0,51	0,50				
Begovac S	1,5	0,45				
Kraijnovac S	5,0	2,0				

ŠRD "OZALJ"
RIBOLOVNO PODRUČJE: KUPA

RIBOLOVNA ZONA: grad Ozalj; općine: Ribnik, Kamanje i Žakanje

OVLAŠTENIK RIBOLOVNOG PRAVA: ŠRD "OZALJ"

ADRESA: 47280 OZALJ, Trška cesta bb
TELEFON, FAX, E-MAIL: mob. 091/5424-858 (Ivan Stupić – tajnik)

ODGOVORNA OSOBA (ime i prezime, mobitel): Nikola Tržok (098/783-890)

RIBOLOVNE VODE:

TEKUĆICE				**STAJAĆICE**		
Naziv	Duljina	Površina		Naziv	Prosj. dubina	Površina
	(km)	(ha)			(m)	(ha)
Dobra C	9,5	10,6		Šljunčara Ozalj C	2,00	21
Kupa C	48,9	124,8		Pravutinska	1,00	0,1
Ribnički potok C	14,0	8,9		Mlaka C		
Potok Kamenica C	7,3	0,8				

SŠRU "PISAROVINA"
RIBOLOVNO PODRUČJE: SAVA

RIBOLOVNA ZONA: Općine: Pisarovina i Klinča Sela
OVLAŠTENIK RIBOLOVNOG PRAVA: SŠRU PISAROVINA

ADRESA: 10451 PISAROVINA Trg Stjepana Radića 13
TELEFON, FAX, E-MAIL:

ODGOVORNA OSOBA (ime i prezime, mobitel): Radomir Rađenović (091/9039-492)
RIBOLOVNE VODE:

TEKUĆICE				**STAJAĆICE**		
Naziv	Duljina	Površina		Naziv	Prosj. dubina	Površina
	(km)	(ha)			(m)	(ha)

Rijeka Kupa	12,3	77,07				
Potok Kupčina	8,05	17,08				
Potok Velika	11,1	12,3				
Potok Kravarščica	3,4	1,43				
Kanal Kupa-Kupa	1,3	26,11				
Potok Brebernica do utoka u potok Okičnica	10	12,55				
Potok Okičnica	12,3	9,31				
Potok Brebernica	9,3	10				
Potok Botiča	4,1	12,98				
Stari rukavac Kupčina	3,3	1,44				

SRK PLAŠKI
RIBOLOVNO PODRUČJE: KUPA

RIBOLOVNA ZONA: Općina Plaški

OVLAŠTENIK RIBOLOVNOG PRAVA: SRK PLAŠKI

ADRESA:

TELEFON, FAX, E-MAIL
ODGOVORNA OSOBA (ime i prezime, mobitel): SLAVKO BOŠNJAK 098397842

RIBOLOVNE VODE:

TEKUĆICE				**STAJAĆICE**		
Naziv	Duljina	Površina		Naziv	Prosj. Dubina	Površina
	(km)	(ha)			(m)	(ha)
Dretulja	10,4	9,4		Jezero Sinjac	80	0,25
Vrnjika	11,5	6,9				

ŠRD "SLUNJČICA"
RIBOLOVNO PODRUČJE: KUPA

RIBOLOVNA ZONA: grad Slunj i općine Cetingrad i Rakovica

OVLAŠTENIK RIBOLOVNOG PRAVA: ŠRD "SLUNJČICA"

ADRESA: 47240 SLUNJ, Plitvička bb
TELEFON, FAX, E-MAIL: tel. 047/777-102, fax 047/777-322
ODGOVORNA OSOBA (ime i prezime, mobitel): Branko Petković (098/659-506)

RIBOLOVNE VODE:

TEKUĆICE				**STAJAĆICE**		
Naziv	Duljina	Površina		Naziv	Prosj. dubina	Površina
	(km)	(ha)			(m)	(ha)
Korana C	87,0	280				
Slunjčica S	6,7	25				
Mrežnica S	22,2	85				
Glina C	24,7	30				
Suvača S	2,5	6				

PRILOG 2

Dolasci turista i noćenja u 2020., 2021., i 2022. godini na području FLAG-a 4R

JLS	Godina																	
	2020.						2021.						2022.					
	dolasci turista			noćenja turista			dolasci turista			noćenja turista			dolasci turista			noćenja turista		
	ukupno	domaći	strani	ukupno	domaći	strani	ukupno	domaći	strani	ukupno	domaći	strani	ukupno	domaći	strani	ukupno	domaći	strani
Barilović	786	559	227	2038	1217	821	742	470	272	2397	1112	1285	803	433	370	2712	1096	1616
Bosiljevo	879	298	581	2344	892	1452	1077	386	691	2795	895	1900	1306	295	1011	3726	507	3219
Draganić	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z		z	z	z	z	z
Duga Resa	9390	4038	5352	18604	8196	10408	16787	4448	12339	34090	8721	25369		4545	15228	42847	9458	33389
Generalski Stol	2329	1782	547	5568	3700	1868	2481	1652	829	5827	3615	2212	2619	1662	957	6998	3781	3217
Jastrebarsko	z	z	z	z	z	z	12408	3670	8738	18837	5482	13355	21740	7293	14447	33161	10894	22267
Lasinja	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z	237	121	116	1314	277	1037
Kamanje	112	61	51	472	134	338	159	66	93	782	131	651	154	59	95	670	137	533
Karlovac	13921	3298	10623	24127	7677	16450	24518	5375	19143	40327	10570	29757	38.390	7300	31090	62885	14711	48174
Ogulin	9412	4327	5085	17361	9037	8324	19228	8208	11020	33283	17100	16183	20097	6299	13798	35309	13333	21976
Otočac	9117	3422	5695	16316	6826	9490	14054	5245	8809	28512	11121	17391	25.966	5709	20257	44971	11777	33194
Ozalj	1262	484	778	2737	971	1766	2548	646	1902	5097	1262	3835	3727	783	2944	7194	1485	5709
Pisarovina	1363	1073	290	2883	1717	1166	2528	1928	600	3883	2216	1667	2903	1898	1005	4394	2254	2140
Plaški	524	126	398	2459	278	2181	839	209	630	3839	851	2988	1329	200	1129	5497	523	4974
Ribnik	647	117	530	1287	227	1060	1177	306	871	3076	672	2404	1770	481	1289	4252	751	3501
Saborsko	248	47	201	666	137	529	1046	98	948	1899	221	1678	1569	176	1393	3031	566	2465
Slunj	10748	4526	6222	16530	7012	9518	24955	7285	17670	52476	11923	40553	37743	7321	30422	88771	12541	76230
Topusko	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z
Vojnić	515	293	222	932	557	375	886	502	384	2025	1165	860	887	400	487	2411	897	1514
Žakanje	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z	z
Žumberak	176	133	43	472	323	149	358	236	122	1476	752	724	455	245	210	1950	809	1141
Ukupno FLAG	**61429**	**24584**	**36845**	**114796**	**48901**	**65895**	**125791**	**40730**	**85061**	**240621**	**77809**	**162812**	**181468**	**45220**	**136248**	**352093**	**85797**	**266296**

Izvor: DSZ

PRILOG 3

Podaci o proizvodnji, vrstama i količinama ribe u kg na području FLAG-a 4R
Izvor : Uprava za ribarstvo Ministarstva poljoprivrede

Proizvodnja u kg			
Vrsta ribe	2020.	2021.	2022.
Šaran	169.319,50	432.729,00	190.083,97
Ostale vrste ribe: babuška, srebreni karas, karas, bijeli glavaš, sivi glavaš, štuka, deverika, grgeč, bijeli amur, linjak, smuđ, som, pastrvski grgeč, kečiga, afrički som, sibirska jesetra, bodroka, žutooka, crvenperka, mladica, lipljen, jezerska pastrva, atlantski losos	40.653,00	38.968,96	39.069,43
Kalifornijska pastrva i potočna pastrva	167.900,34	115.543,31	155.154,48